

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

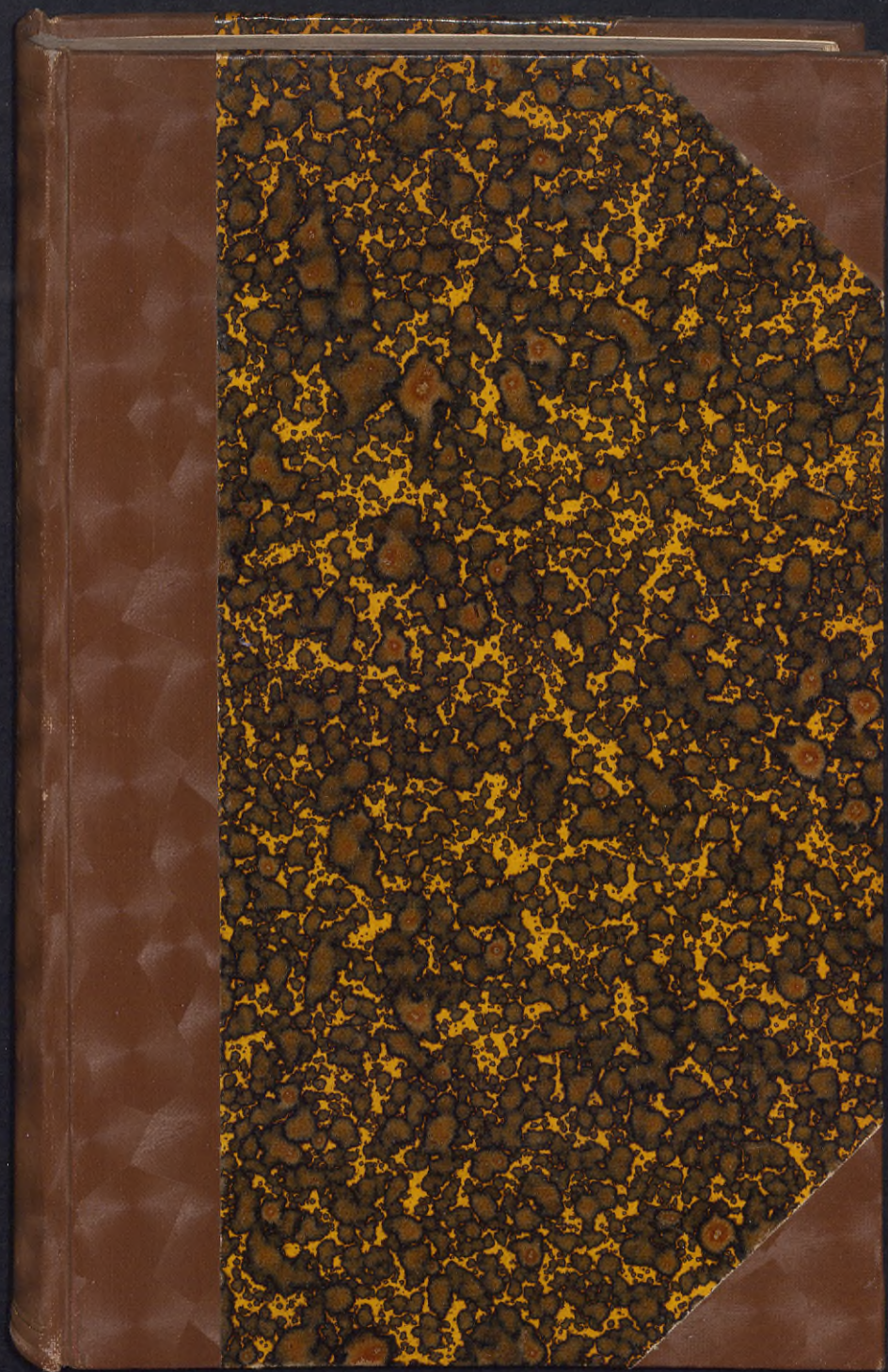
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

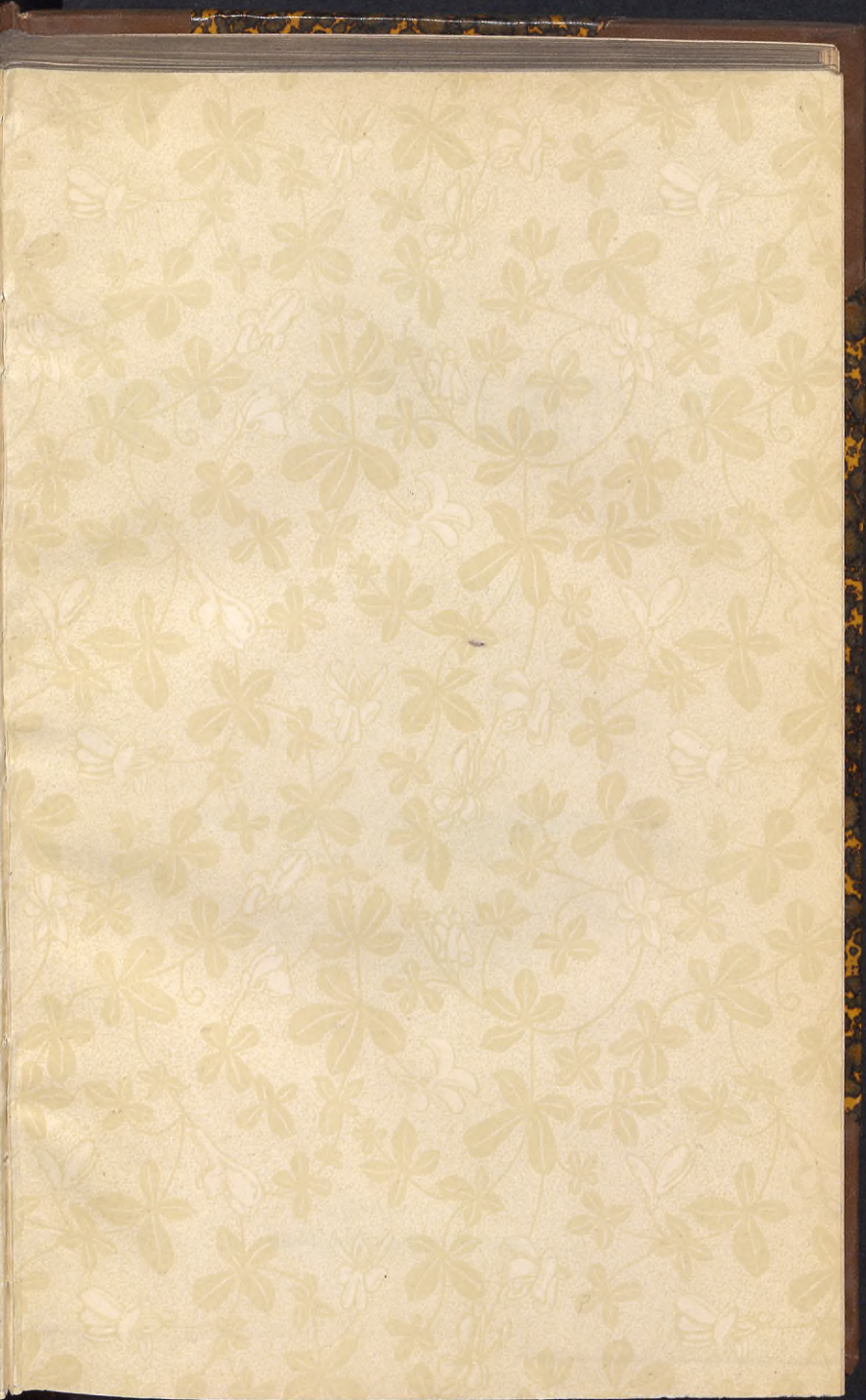
Litt.
Sv.

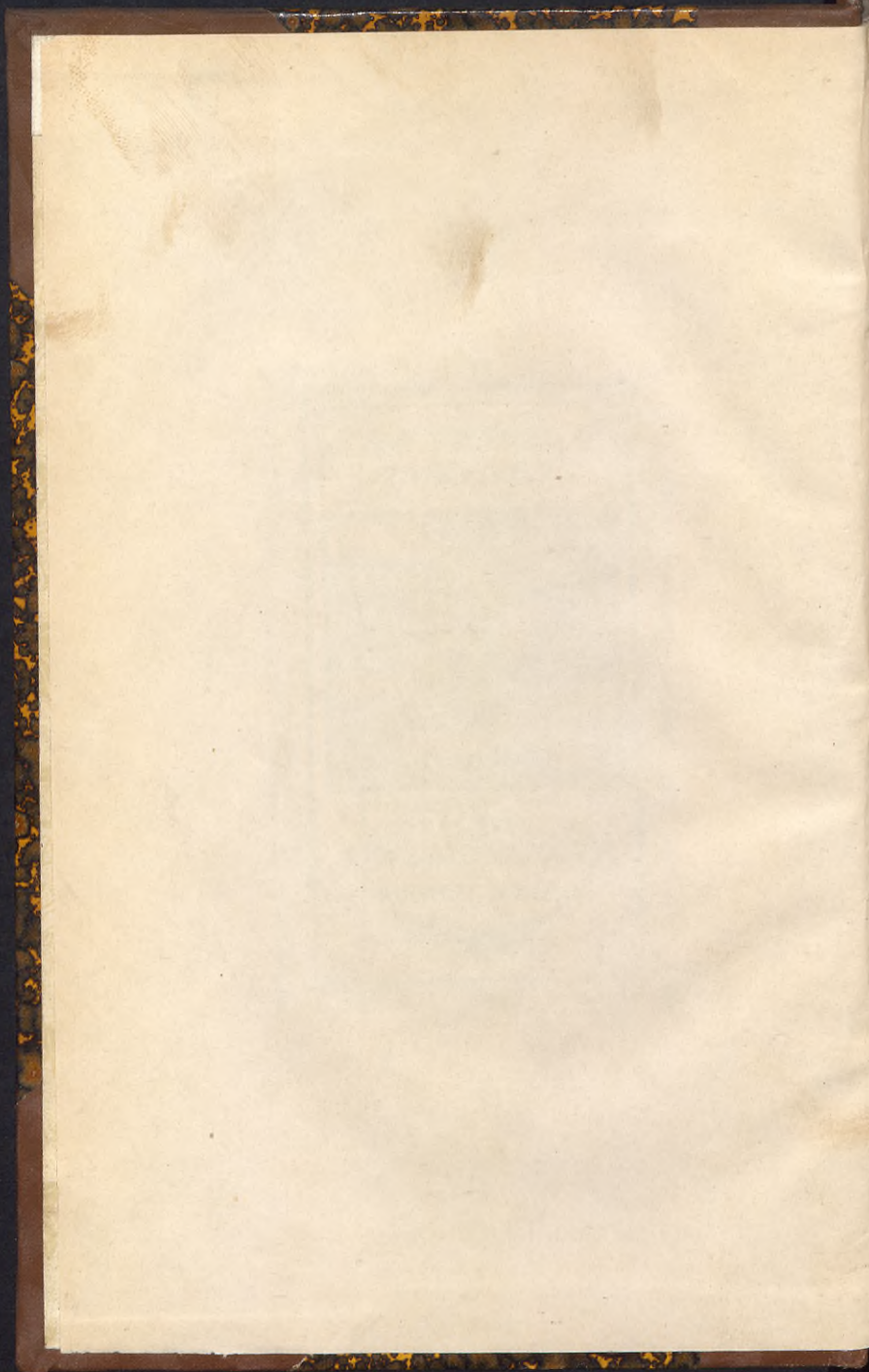
TRANEMÅLA
SÄMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

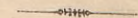

FRÅN SKILDA KRETSAR

BERÄTTELSER

AF

AURORE VON QVANTEN
(TURDUS MERULA)

STOCKHOLM

SIGFRID FLODINS FÖRLAG

FRÅN SKILDA KRETSAR

BERÄTTelser

AURORE VON QVANTEN
(FÖRSTA SERIEN)

Norrköping 1885. M. W. Wallberg & Comp. Boktryckeri.

Vexlande öden

Innehåll.

	Sid.
Vexlande öden	1.
Pensionskamraterna	79.
Minnen från hembygden	156.
Vid qvällsbrasan	165.
Den lilla rojalisten	199.

Innehåll

84	.....	.....
1	.....	.....
70	.....	.....
156	.....	.....
167	.....	.....
190	.....	.....

Vexlande öden.

I.

Det var vår, ehuru icke en sådan vår, som den skalderne besjunga, en årets nyvaknade ungdomstid, då lärkan, jublande i skyn, helsar mildare vindars seger öfver den stränga nordan och den buttra östanvinden. Eller då sippan, väckt ur sin dvala, får så brådt att sticka upp sitt lilla hufvud ur den fuktiga mossan för att lyssna till sången der uppe i det blå och under sitt korta lif glädjas åt att hon alltid är den första bland blommornas oändliga skara, som helsas välkommen af solens ljus och människornas blickar. Eller då ångarna flitigt binda sina kransar, marken kläder sig i frisk grönska och trädens svällande rödbruna knoppar i bråskande äflan inom dygnets lopp förvandla sig till små ljusgröna, späda blad, hvilka, sprungna fram liksom fjäriln ur sin puppa, genomskinliga och lätta, närda och smekta af det ljumma vårregnet, vaja för sunnanfläkten, växa till dag efter dag och gifva otaliga löften om svalka och skugga under stundande heta sommarkvar.

Ack nej, med sådan ljuflig skönhet, med sådana löften och förhoppningar kom icke vårmånaden; en sådan härlighet bestod våren sig icke ens den första maj i den nordliga nejd, dit vi inbjuda läsaren att följa oss.

Naturen bar der ännu, tåligt bidande, sin snöhvita skrud, bländande för ögat, då solen blickade ned på de vida snöfälten och besådde dem med milliarder små diamanter, lika kalla som lysande.

Och dock var det vår i luften; man kände, att den blida gudomligheten var i antågande, om också med dröjande steg. Solguden hade omsider börjat finna Bores välde för långt, och litet besvärad af samvetsqual manade han solstrålarne till fortsatt kamp mot den bitre gamles bundsförvandter: snön och isen.

Och de vänliga, älskliga strålarne lydde beredvilligt och efter bästa förmåga uppmaningen och tycktes sätta sin ära uti att med möjligaste skyndsamhet utföra det åt dem anförtrodda arbetet.

Till en början sökte de att befria granarnas smärta qvistar från de lager af drifvor, som de fina men sega barren tåligt burit på i månader. De utplånade med otrolig hastighet hvarje morgon rimfrostens siratliga arabesker på fönsterrutorna. De sträfvade ifrigt och oförtröttadt med att smälta bort de skarpa ispiggarne, hvilka, lika genomskinliga fransar, kantade de hvita dukar af vintersnö, som lågo utbredda öfver hustaken och som småningom blefvo allt tunnare och tunnare, förlorade sin bländhvita färg och till sist fingo stora hål här och der, så att skatorna skrattande hoppade på de bara takstängerna och pickade på näfverbeklädnaden derunder. De ilade af och an, de små glittrande, muntra strålarne, hoppade hit och dit och borrhade stora gropar hvar de ilade fram öfver de stora snöfälten i dällderna och på slätterna. Det var ett lustigt lif, de förde, ett lif fullt af framgångsrik verksamhet.

Men ännu återstod åtskilligt att uträtta. Visserligen sjönko de ändlösa smömassorna dagligen allt mera

till sammans och gärdesgårdarnes sneda, knotiga linier började höja sig i allt mera sammanhängande rader kring åkrar, ängar och hagar; men de tunga isarne gäfvö de små bytingarne ett svårt arbete.

Visst hade det lyckats dem att på många ställen smälta undan snön från det blanka taket öfver fiskar- nes rymliga salar, men det var också allt hvad de hit- tills lyckats åstadkomma. För att fullt genomtära den fasta isbeläggningen kunde icke solstrålarne hjelpa sig utan bistånd af värregnet, och så snart detta infann sig, motades det ögonblickligen af nordan, som förvand- lade de klara regndropparne till grumliga snöflingor, in- nan de hunno fullborda sin färd genom luften ned mot jorden. Det enda, solstrålarne här vid lag förmådde, var att hålla strandvakarna öppna.

Sålunda hände det sig, att, trots solmajestätets vän- liga sinnelag och hans tjensteandars oförtröttade arbete, Philippus, blomstermånadens härold och skyddspatron, denna första majdag, i stället för att komma "med blom- mor uti håren", såsom han var väntad och rätteligen bort komma, infann sig i vargskinnspels med rimfrost på hjessan och utan ett enda grönt strå kring sin panna.

Icke för ty var maj kommen och helsades med glädje.

Vi befinna oss i mellersta delen af Norrbotten, i en landtlig nejd. Nattens dunkel, som envisats att hålla i sig till framåt klockan sex på morgonen, förjagas just i detta ögonblick af solen, som, rund och klar, höjer sig vid horisonten och purpurstänker den gamla gråstens- kyrkan, hvilken sedan sekler tronat på sin kulle vid den

breda elfvens strand. Icke långt från kyrkan och den med grafstenar och svartmålade träkors prydda kyrkogården, omgärdad med en låg men bred stenmur, framsticker prestgårdens stora envånings manbyggnad, med sina hvitmålade fönsterkarmar och mörkröda väggar, mot en bakgrund af höga, friskt grönskande granar och hvitstammiga björkar med i violett skiftande ris.

Ehuru tidigt på dagen, är det redan lif och rörelse i prostgården. Röken hvirflar ur skorstenarne lustigt upp i den klara luften. Pigor, i mångfärgadt randiga eller rutiga hemväfda klädningar och förkläden, storrosiga halsdukar och lingula flåtor, skynda af och an öfver gården med brådiskande steg, viktiga miner och med hvar sin börda från matbod eller källare. Drängarne rusta i ordning stall och vagnshus och skotta upp gårdsvägarne, sedan arbetet med snöplogen på landsvägen utanför grindarna var undangjort. Första maj, den viktiga första dagen i det presterliga tjensteåret, är derjemte prosten Josua Grans födelsedag, och majdagen firas af denna dubbla anledning i prostgården både ståtligt och hjertligt.

Från nära och fjerran väntas lyckönskande, fattiga och rika, höga och låga, enligt trofast sed under det trettiotal af år, som den nu åldrige herden varit ett älskadt och vördadt föredöme i sin församling. I dag stå prostgårdens grindar på vid gafvel, i dag helgas hvarje besökande gladt välkommen under dess gästfria tak.

Solen skiner vänligt in i den stora salen, som genomskär hela husets bredd och hvars tre fönster på ena sidan vetta åt gården och dito tre på den andra åt en liten köksträdgård. På ena långväggen leda två dörrar in till två små fyrkantiga rum, hvilkas fönster ligga i rad med

salens; på motsatta väggen ser man en väldig hvit- och blårosig kakelugn, och i dess närhet en till förstugan ledande dörr. I salsfönstren stå krukor med geranium och myrten, som i sin rika, gröna skrud vittna om att de blifvit varmt omhuldade under den tid, solen svikit dem. Kajsa, inpigan, har nyss rört om de glimrande kolen efter brasan i den stora kakelugnen, och man är redan i fart med att ordna frukostbordet. Detta göromål ombesörjes egentligen af prostinnan sjelf, en liten knubbig och fryntlig gumma, med sitt gråsprängda hår slättkammadt och i nacken lagdt i en buckla nedom den kostbara brabantiska spetsen, som, styfstärkt och konstmessigt dragen eller virad i form af en syl fram emot pannan, utgör understycket till den granna bindmössa af rödt brokad med guldstjornor, som merendels begagnades af fru Sara Brita Gran vid alla högtidligare tillfällen, såsom vid bröllop och barndop. Hennes båda döttrar, Brita och Elin, äro henne behjelpiga med dukningen, som nu tycks vara nära färdig. En mängd assietter och fat med pyramider af uppskuren mat, ost och smör, rågade brödkorgar och tennstop, fyllda med hem-brygd starköl, pryda bordets ena hälft; den andra upptages af kaffeserveringen. Pösande hvetebullar, kanderade saffranskakor, öfversållade med korinter, anisbröd, pepparkakor, "horn" och gorån, sockerstrufvor och kringlor utgöra här en aptiten retande ögonfägnad, och på bordets midt trona tvenne väldiga ostkakor.

— Kära hjertandes, säger prostinnan till Kajsa, i det hon med en fältherres skarpt granskande blick mönstrande öfverfar bordet och vid åsynen af det i stånkorna skummande ölet förnöjd ger Kajsa, som bryggt det, en bifallande blick, — kära hjertandes, se till att vi få in mera ved till en ny brasa i kakelugnen, innan far

hinner komma ut. Och du, Brita, glöm inte att lägga upp åkerbärsylt till ostkakan. Kära Elin, fortsätter hon, — inte förslår bara ett pepparkaksfat, visst måste du sätta fram ännu ett; men raska på, tiden lider.

— Jag har en stor korg full med småbröd under bordet, svarade den tilltalade, en blid ungmö, nyss fyllda aderton år.

— Kära hjertandes, du är då tanklös som alltid, och blir det väl i alla dina dar! utropade prostinnan förskräckt. — Mins du inte hur det på midsommarskalaset i fjol gick med grädstånkan, som du satte under bordet, när du serverade teet? När du skulle fylla i andra gräddkannen, hade Karo slickat i sig grädden, och der stodo vi utan grädde. Tag genast undan korgen. Ingenting får stå under bordet.

— Men, söta mamma...

— Tyst, barn, och gör som jag sagt, lägg upp pepparkakor på ett fat till och ställ det på bordet. Jag får väl lof att, innan far kommer, ta mig en titt ut i köket och se efter hur Elsa har det bestäldt med välfägnaden åt folket.

Med dessa ord trippar den välmenande husmodern, med sin blanka nyckelknippa vid sidan, först öfver gården ner i bagarstugan, der smöret fräser i pannorna och soppkitteln sjuder i spiseln, och när hon här mönstrat de på bordet utlagda refbensspjellen, stekarna och späckade foglarne jemte andra tillrustningar för middagen och den maktpåliggande supén, begifver hon sig med skyndsamma steg till köket, der förmiddagstrakteringen för allmogen och fattighjonen som bäst håller på att ordnas.

Vi vilja begagna hennes frånvaro till att taga i närmare betraktande de båda blomstrande döttrarna, *stolts*

Brita och *liten Elin*, som de gemenligen i dagligt tal tituleras, af hvilka den äldre, *Brita*, just nu ställer ett par fyllda syltskålar mellan ostkakorna, omsorgsfullt granskande att de stå i fullkomlig symmetri med ett par sockerskålar. Den yngre system *Elin* är sysselsatt med att upprada pepparkakor, uddiga eller i hjertform, på ett fat. Detta sker ty värr utan all symmetri, hvarför hon också erhåller en tillrättavisning af sin äldre, ordningsälskande syster.

Brita är tjugu år, stor och välväxt. Ett rikt kastanjebrunt hår skuggar ett vackert, ovalt ansigte med en hy af den mest bländande nordiska hvithet. Den temligen manligt breda hakan skjuter ut öfver en starkt lagd, något framåtböjd hals, och de matt blågrå ögonen skuggas af långa, mörka ögonhår, på samma gång de tunna, nästan rakt formade ögonbrynen sakna färg eller åtminstone äro allt för ljusa mot håret och ögonlockens fransar. Flärdlöshet och redbarhet tala ur hennes regelbundna drag, men också en viss stolthet, nästan gränsande till hårdhet. Man kan tydligen läsa i hennes ansigte, att hon envist vidhåller den idé, hon en gång fattat, och att endast hårda pröfningar, sådana lifvet stundom oförmodadt bjuder på, sköla kunna böja och uppmjuka hennes sinne. *Brita* är sedan ett år förlofvad med en förmögen stockholmsköpman, hvilken under afärsresor i Norrbotten gjort hennes bekantskap och vunnit den vackra prostdotterns hjerta samt hennes föräldrars bifall till deras blifvande förening. Bröllopet är bestämdt att firas nästinstundande midsommardag. *Brita* har använt sin förlofningstid till att flitigt väfva och sömma till sin utstyrsel, hvilken äfven prostinnan satt sin ära i att få så präktig och fullständig, som kan åstadkommas på landsbygden. För *Britas* blick öppnar sig

lifvets perspektiv i solbelysta former, och hon motser framtiden lugnt och tillitsfullt.

Af helt annan karakter är den adertonåriga Elin. Liten och spenslig, har hon dertill ett nästan barnsligt utseende, som kunde komma oss att tro, det hon ännu knappast räknat sina femton vårar. Det blonda håret, som nästan stöter på lin, och den lilla trubbiga uppnäsan kunna visserligen gifva anledning till anmärkningar; men de milda, klarblå ögonen, ur hvilka en barnafrom oskuld och godhet oförstäldt framlysa, och hela den lilla smidiga figurens täckhet göra henne dock innerligt anslående. Uttrycket i hennes anlete är på en gång mildt och sorglöst, och man får genast den föreställningen, att endast mycket grymma pröfningar skulle kunna stålsätta detta förtroendefulla sinne, gifva handlingskraft åt detta veka hjerta. Äfven liten Elin har sin hjerteklämma, hemlig tills vidare, men dock redan anad af mången, i främsta rummet af systemen, hvilken, till Elins stora bedröfvelse, uttalat sitt misshag öfver hvad hon behagar kalla ett oförnuftigt skolflickstycke.

Men vi måste upphöra med att vidare mönstra de båda unga flickorna. I detta ögonblick tittar prostinnan med sitt af spiselden upphettade, något blossande men icke dess mindre fryntliga ansigte in genom salsdörren och ropar:

— Flickor, flickor! Nu ha vi redan adjunkten och komministern här! Spring in, Elin, till pappa och bed honom inte dröja längre.

Sedan dessa först anlända gäster pelsat af sig i kapprummet och stigit in i salen, följda af klockaren och kyrkobetjeningen, inkommer prostens sjelf, silfverhårig och vördnadsvärd, en reslig man trots sina sjuttio år. Från köket inströmmar husfolket i en lång rad, med

gamla Elsa i spetsen, alla frambärande sina lyckönskningar, åtföljda af djupa nigningar från qvinfolkens sida och tafatta, sirliga bugningar och trofasta, grundliga handslag och skakningar från männens.

När alla hunnit samlas och helsningarna utbytts, lyfter prosten den svarta kalotten från hjessan, knäpper i hop sina händer och håller morgonbön. Han tackar Gud, som låtit honom upplefva ännu ett år i kärlek och frid, omgifven af maka och barn, vänner, tjänare och medkristne, i hvilkas krets han blifvit stäld. Han nedkallar den Högstes beskärm och välsignelse öfver alla dessa kära och öfver den älskade fosterjorden. Han förmanar hvar och en att städse väl besinna, huruledes det timliga lifvet är blott en kort resa, men hvars mål är evigheten.

Sedan dagens festlighet sålunda blifvit invigd, låter man sig väl smaka de jordiska häfvor, som så rikligt blifvit uppdukade.

Vi sade, att i dag äro alla välkomna till prostgården, och detta är också sanning i ordets strängaste bemärkelse. En viss rangskilnad iakttages dock äfven i denna enkla och aflägsna bygd, så till vida nemligen, att de ringare och fattigare församlingsmedlemmarne komma på förmiddagen, men de förnämligare infinna sig först på eftermiddagen. Under hela förmiddagens lopp ser man därför den ena anspråkslösa gruppen efter den andra inträda i och åter aflägsna sig från prostgården. Hvarje ankommande blir insläppt till prostfar i salen och, efter utbyte af några hjertliga, enkla ord, manad in i köket för att der trakteras och förses med välkomstfägnad till de hemmablifna.

I det rymliga köket, som denna dag är det icke minst viktiga departementet i prostgården, residerar

gamla Elsa, såsom hon nu gjort i öfver tjugu års tid. En väldig brasa sprakar i spiseln, och dess muntert dansande flammor täfla med sjelfva solstrålarne i glans. På hyllorna kring väggarna blänka nyskurade koppar-kittlar och kastruller, tenntallrikar och skålar jemte fat och koppar af storrosigt porslin. På borden stå uppstaplade mjuka bullar, skorpor och tunnbröd, högar af fläsk och grafsik jemte berg af smör. I uppradade stånkor fradgar ölet, och ur pipen på två stora kaffepannor af blankskurad koppar och outtömliga såsom enkans oljekruka hvirflar en doftande ånga.

Midt i all denna härlighet sitter gamla Elsa och utdelar de goda håfvorna, allra rundligast dock åt de mest fattiga och arma, det skrälliga, vissnade inhyses-hjonet och den svultne backstugusittaren, som lunkat fram sin goda halfmil och ändå mera genom skogen. Då och då inkomma i köket prostinnan sjelf och hennes båda döttrar för att hjälpa Elsa i hennes värf, men aflägsna sig snart åter, kallade af andra bestyr för dagens festlighet.

Efter sådana besök löses vanligen tungans band på de anspråkslösa och tacksamma gästerna.

— Ho' ä' då ännu grufveliga stolter en, den mam-sell Britta, utlåter sig en gammal gumma.

— Riktigt rar och grann ä' ho' för visst.

— Ja-a, svarar en annan, — och fästman hennars lä' vara förskräckeliga rik, han.

— Ja-a, han bor i Stöckholm.

— Ja-a.

— Han lär vara handelsman åt sjelfvaste kungen, som di säger.

Sedan man en stund funderat på sanningsenlighe-ten af detta yttrande, fortsattes meningsutbytet.

— Prostens Elin, ho' ä' en för innerliga rarer en, ja, de' ä' då visst och sant, skam te säjandes.

— Ho' ä' då ackurat som en riktig Guds engel.

— Undrar just hvem ho' ska få te fästman?

— De' ä' ingen högfäla hos henna.

— Int' som hos hennarses syster, halfhviskar en backstugugumma med ett blekt och knipslugt ansigte.

— Ho' ska' nog nöjs' med nå'n här hemma, ho', infaller en annan, som synes enfaldigare utrustad.

— Ja, Gud signe henna! avslutar en tredje.

Under dessa ord ser man Elsas ögon glänsa af den renaste fröjd och tillfredsställelse. Det märkes grant, att Elin är hennes ögonsten. Hon bjuder gummorna på en tredje påtår kaffe.

— Gud vare me' jer, mor Elsa, säger en af dem; — alltid unnar je godt åt den fattiga, och så gör prostinna me', Gud signe 'na.

— Ja, si vi ha då ett prostherrsskap öfver allan för träfflighet, bifogar en annan; — maken till ett sådant får man söka efter långan väg, utan att hitta på. Den prosten, tillägger gumman med ett djupt andetag af stor belåtenhet, — han är då en andans man, som kan, så det förslår, läsa lagen för syndare.

— Men han kan också förkunna evangelium för den botfärdige, ångrande!

— En Herrans tjenare är han, det är dagsens sanning, det; ett föredöme för alla sockenbor.

— Aldrig har han tagit ut tionde af den arma och nödstälda.

— Nej, så visst, det har väl aldrig sports.

— Men si, delat me' sej, som en sann kristen, af de håfvor, honom blifvit beskärda, det har han.

— Ja, nog är han både gifmild och rättvis.

— Gud signe honom och hela hans hus.

Så fortgick det hela förmiddagen, och gamla Elsa tröttnade icke att traktera och höra sitt husbondfolks oskrymtade lof. Under det middagen, med sin gödkalfstek, köttsoffa med helgryn och pösande munkar till efterrätt, förtärdes inne i herrskapssalen, var Elsa ännu icke färdig med de sista mottagningarna i köket. Slutligen blef det dock, närmare ettiden, för en stund folk-tomt och tyst i prostgården, så att prosten kunde taga sig en middagshvila, till dess göken i den perfärgade, med sirater i blått och guld utsirade väggklockan, behändigt hoppade fram ur den öppnade gluggen och väckte honom med sitt två gånger upprepade *kuku!* i det samma de första slädarne med eftermiddagsgäster körde in på gården.

Nu blef det lif och rörelse på nytt. Välkommen! ljöd det på trappan, i förstugan och i salen. Dörrar smälde, pigor sprungo med ytterplagg, bjellror klingade oupphörligt på gården och drängar och kuskar höjtade muntert. Den stora salen och de små kamrarne fylles hastigt.

Här ses landshöfdingen och öfriga till kansliet hörande embetsmän från den lilla närbelägna residensstaden: landssekreteraren, titulerad lagman; landskamreren och borgmästaren, samtliga med fruar och döttrar; länsnotarien, en liten vindögd fuling, ogift. Öfversten och chefen för ortens indelta regemente samt en del af officerskåren hafva icke heller underlåtit att uppvakta prosten på hans födelsedag. Men plats, plats! Der kommer tolfman i Gjôle, styf och stadig i vadmal-rock, samt hans hustru, klädd i svart siden och bindmössa af bländande hvitt ostindiskt sidensars. Hon nästan trampas i hälarne af dottern Stina, en sexton-årig bondtös, med stora bruna ögon och nyfikna blickar,

som djerft flyga kring rummet. Efter tolfiman följer Pel* Persson i Gjöle, en ung, hurtig hemmanssegare. Han skakar hand först med prosten och sedan med prostinnan, men just som han skall vända sig till mamsell Brita, råkar inpigan Kajsa komma i närheten, hvilket har till följd, att han fattar tjänstflickans hand och med stort eftertryck gratulerar henne till prostens hedersdag. Brita knycker på nacken och Kajsa rodnar upp öfver öronen, men intetdera bekommer Pel Persson det allra ringaste. Han följer den bortilande Kajsa med blickar af oförståld beundran.

Gäster följa på gäster. Der kommer fogden Sotnius med sin talrika familj och storväxta fru med det rödbrusiga anletet, den spotska minen och den tvärsäkra hållningen. Hon har icke för ro skull tilldelats binamnet Sigrid Storråda, ty hon är den, som har husbondeväldet i huset, det skönjes tydligt; men hon för spiran med klokhet. Om icke hon herskat med full magt och myndighet, hade det kanske varit kinkigt nog att sammanhålla huset med dess små inkomster och åtta barn, fyra söner och lika många döttrar. Det vill omtanke och kraft till för en husmoder att reda sig under sådana förhållanden; men fru "Sigrid Storråda" reder sig, ser gerna främmande, bjuder på ett godt bord och är en lika förekommande som ståtlig värdinna. Hvaruti ligger väl hemligheten af allt detta? Jo, hon håller tukt och ordning i sitt hus, der det lefves arbetsamt och tarfligt i hvardagslag; hon vårdar sig om landtbruket och ladugården och vet till och med att draga vinst af sin köksträdgård, trots det styfmoderliga klimatet, som låter vänta på sol och värme och sänder frosten

---

* Förkortning af Pelle.

i förtid att härja sommarens gäfvor. Men vi lemna fogdens med sina långa söner och icke mindre resliga döttrar, för att se huru länsmannen siratligt bugar, och huru klockarfrun, åtföljd af sina sju äldsta barn, niger och gratulerar. Efter följa socknens handelsmän och skräddare, med flere anspråkslösa artister i de olika försköningskonster, som värderas lika mycket af landets enkla barn som af stadens mera granntyckta invånare. Alla äro de lika välkomna hos det gästfria och hjertliga värd-folket, och alla äro de medvetna härom. Derför råder också en ömsesidig känsla af innerlig belåtenhet och trefnad bland gästerne.

När de första rundliga trakteringarna äro undanstökade och de äldre makat sig samman i grupper i de olika rummen, skynda sig de unga ut i salen att der få dansen i gång. En kvartett regementsmusikanter, som de yngre officerarne medfört, stämma upp sina toner, och den ena dansen aflöser den andra. Fröknarna Sotnius, högljudda och muntra, svänga om med löjtnanterne, men nöja sig lika gladt med de tarfligare kavaljererne, liksom deras bröder omvexlande buga sig för landshöfdingefröknarna, prostmamsellerna, öfverstens döttrar och de vackra bondjäntorna. Allt är lif och lust, glädje och gamman. Man dansar oförtrutet i sitt anletes svett.

Hvad det lider, måste dock slutligen vals och fransås ge vika för den lustiga polskan. Nu dragas äfven de äldre med i dansen. Landshöfdingen bjuder upp prostinna, och adjunkten får sig en sväng med "nådig landshöfdingskan". Tolfmansmor niger för öfversten. Pel Persson tvingar den stretande Kajsa in i ringen vid ett tillfälle, då hon skulle skynda sig genom rummet. Klockarfar gör sig så dristig att förekomma andre ma-

joren, just när denne som bäst bugar sig för den ståtliga mamsell Brita. Dansen blir allt mera yr. Skörtena på klockarens rock stå i alla fyra väderstrecken, och den uthängande snibben af hans blå snusnädduk slår mången i ansigtet. Klarinetten gör ett uppsluppit öfverslag i falsettregistret, och violerne söka att öfverrösta hvar andra.

Nu niger prostens Elin med glänsande blickar och sitt täckaste småleende för en löjtnant, med hvilken hon redan förut under qvällens lopp dansat icke mindre än fyra dansar. Det der betyder någonting. Låtom oss närmare betrakta honom, der han, ehuru ännu icke ens trettiöårig, makligt snurrar om på samma fläck, under det Elin med flygande lockar och purprade kinder beskriver cirklar kring honom, såsom planeten kring sin sol.

Vacker är han just icke, vår löjtnant. Han har stor näsa, kullriga, utstående, ljusblå ögon, köttiga kinder och ett par tjocka, temligen långa öron, som hålla vakt om ett stort päronformadt hufvud, hvilket uppbäres af en bredaxlad, undersätsig bål, på ett par ovanligt korta ben. Hans hår är tjockt och mörkbrunt, polisonger och mustascher yfviga. Uttrycket i hans ansigte väger midt emellan godmodighet och dåsig dryghet, som lätt af en ung flicka kan tagas för manlig karakter. En ung flicka ifyller så mycket med sin fantasi, och är föremålets fysiologi allt för köttig och plump, förstår hon att subtrahera. Nu slutar polskan och efter den följer "väfva vadmal". Munterheten står högt i tak. Gamla och unga taga del i den ålderdomliga dansleken. Fottramp och handklapp genljuda genom huset.

Liten Elin dansar åter med löjtnanten. Hon ler

och rodnar, när han blickar på henne. Sällhet och glädje stråla oförstäldt ur hennes ögon, hvarje gång hon räcker honom sin hand. Det är klart hur här står till. Löjtnant Mörck, så är hans namn, har också ihärdigt varit hennes riddare, ända från hennes barndom kan man säga, ty de voro sockenbarn. Ett tiotal år äldre än Elin, lät han henne rida ranka på sitt knä, då hon var fyra och han fjorton år, skänkte henne sockergryn och bröstsocker, när hon begynte ingå i slynåren, och dansade med henne, ehuru barn hon var, den första dansen, då han invigde sin första underlöjtnantsuniform. År efter år har Elin sett honom om söndagarne i kyrkan sitta i bänken midt emot prestgårdsbänken och alltid varit van, att han vid utgången mött henne och följt henne hem. Så har han småningom från hennes tidigaste ungdomsdagar vuxit in i hennes hjerta, oaktadt hvarken föräldrarne eller systemen någonsin varit honom synnerligen bevågna. Elin har alls icke märkt, att den smärte, godmodige ynglingen, allt efter som han blifvit man, förändrat så väl yttre som inre karakter, att han lagt nog mycket på hullet, att hans drag blifvit pussiga, att hans hy antagit en betänklig cinoberfärg och att den forna öppna godmodigheten utbytt mot en tung dåsigheit. Hennes oskuldsfulla själ har trofast bevarat den rena bilden af de tidigaste intrycken af hans väsende. Hennes älskande hjerta har återgivit honom både hans utseende och sinne sådana de voro i hans ynglingaår.

Han för henne i detta ögonblick med stadig hand genom dansens irrgångar, han ler mot henne ännu såsom fordom, och Elin känner sig outsägligt lycklig.

Efter upprepade vändningar fram och åter tog omsider den långa vadmalsväfven slut. Gästerne spredo

sig i rummen, ty nu skulle qvällsmåltiden dukas i stora salen, och Elin skyndade, röd och upphettad, fram mot dörren till förstugan, då hon sakta rycktes i armen af syster Brita.

— Du dansar mycket med Mörck i afton, yttrade Brita med låg röst, — allt för mycket.

Elin såg på henne utan att svara.

— Mörck är en stackare. Det blir bara elände af, om du gifter dig med honom. Kom i håg det.

— Brita!

— Jag skulle blygas öfver att få honom till svåger, fortför skoningslöst den uppretade äldre systemen.

— Ska' I gifta er med lytnant Mörck, Elin? hördes bakom dem en skarp, ungdomlig röst fråga.

Båda systrarna vände sig om. Der stod nära intill dem en ung flicka. Hon mätte Elin med underliga blickar från ett par stora, brinnande, mörka ögon.

Det var tolfmansmors enda dotter Stina.

Elin ämnade just svara någonting, då prostinnan nalkades.

— Har ni sett till far, flickor? frågade hon.

— När polskan började, satt han i förmaket och talade med justitierådinnan, svarade Elin.

— Det är ju mer än en timme sedan, inföll oroligt prostinnan. — Jag ser inte till honom, hvarken der inne i rummen eller hos herrarne vid spelborden. Han skall ju föra landshöfdingskan ut till qvällsbordet. Hvar kan han vara?

— Prosten? inföll Stina gällt. — Han har inte syntts till på en lång stund. Då jag såg honom gå ut ur salen men's vi flängde på, såg han värre trött ut än en gammal utkörd krake.

— Kom, låt oss se efter om far gått in i sitt rum,

och om han behöfver någon hjälp, sade prostinnan brådskande, i det hon med ängslig uppsyn skyndade ut i förstugan, åtföljd af sina båda döttrar.

Här stötte de på Elsa, hvilken med en rykande kaffepanna i handen var på väg till drängstugan.

— Har du sett till prosten? frågade henne husmodern.

— Han gick för en stund sedan in till sig, svarade Elsa. — Han såg trött ut och skulle visst hvila sig en smula.

Rädd att väcka honom, i fall han hunnit somna, öppnade prostinnan varligt dörren till prostens skrifrum och inträdde med sakta steg, åtföljd af sina döttrar. Allt var så tyst här inne. Aftonskymningen kastade sin violettgrå kappa öfver föremålen och stred en stilla, underlig strid med det matta skenet från en skriflampa, som stod med sin gröna skärm på bordet. Lätt och varligt trippade prostinnan fram till den med svart skinn öfverklädda, perlfärgade soffan, der hon varnade sin mans gestalt ligga utsträckt fullkomligt orörlig.

Hon lutade sig varligt öfver honom, för att öfvertyga sig om att han sof; men plötsligt ryckte hon till och blodet isades i hennes ådror.

— Herre Gud! Barn! utropade hon och dignade ned på sina knän.

Han var död, den gamle, hastigt träffad af slag. Den sista striden var redan utkämpad. Anden hade flytt, endast stoftet fans kvar. Makans och döttrarnas snyftningar och tårar kunde icke återväcka en gnista glans i de brustna blickarne eller framkalla ett, om än aldrig så svagt, gensvar från de stelnade, blåbleka läpparne.

Glädjens högljudda sorl i de folkuppfyllda rummen förstummades plötsligt, gästerne skingrade sig, för-

skräckta och bedröfvade, och de halft dukade borden lemnades orörda. Lakan hängdes för fönstren, och der nyss musikens toner klingat, rådde nu saknadens och sorgens högtidliga tystnad. Första maj, vårens härold, förkunnaren af lifvets återfödelse i naturens bröst, hade kommit med döden i sin famn. Men döden sjelf, hvad är den för den fromme annat än en återfödelse till nytt lif!

II.

Det var midsommardag, solig och varm. Björken stod klädd i sin ungdomliga sommarskrud, häggen spred sin doft, gräset vajade mjukt för vinden, gräshoppan sträckte sina ben till väldiga skutt, myggen dansade i lå för fläkten, foglarne uppstämde sina sånger i skogen och barnen lekte halfnakna på gårdarne bland grisar och höns. Vallflickan ropade glad i beteshagen sitt "kosöta, köm, köm!" under det hon letade liljekonvaljer och ögontröst. Hela jorden log som en brud i krans och krona under den höga blåa pellen.

I den murkna klockstapeln ringde klockorna redan andra gången till gudstjenst, manande folket fjerran och när till herrans tempel för att tacka den högste gifvaren för de goda håfvor, han till dem nu utsände, och bedja honom om välsignelse öfver den stundandé skördetiden.

Och folket strömmade in i den åldriga kyrkan, och äfven der spredo löf och blommor sin milda rökelse, vajade kring väggarna, slingrade sig kring altarrunden och klängde uppför predikstolen, så att det nästan såg

ut som om de sjelfmant begifvit sig i kyrkan för att, äfven de, blifva delaktige af den heliga sången och det förhoppningsfulla ord, som i dag skulle förkunnas.

Bänkarne uppfyldes till höger af männen, till vänster af kvinnorna, men längs stora gången satte sig, utanför bänkraderna, på låga träpallar de mödrar, som nödgats föra med sig sina dibarn. Om barnen under predikan eller altartjensten stundom blefvo allt för oroliga, kunde mödrarna från dessa platser begifva sig ut ur kyrkan utan att störa eller som det heter "omaka" den öfriga församlingen. De långa, kring lindebarnen svepta lakanen lågo nerfallna mot kyrkans golf och företedde en egendomlig syn.

I en af korets bänkar, af ålder begagnad af prostgårdens tjänstfolk, se vi en gammal kvinna. Ett väl stärkt och krusadt stycke och en glänsande bindmössa af svart sidensars omsluta hennes ansigte, som ingalunda är för oss främmande. Vi igenkänna Elsa, tro-tjenarinnan i prostgården på dess förre innehafvares tid. Åren, som rullat hän sedan vi förra gången sågo henne, hafva blekt den gamlas drag; men blicken är ännu den samma klara och trofasta som förr. Hon ser bortåt herrskapsbänken, såsom sökte hon någon der, ehuru förgäfvets, och ett lätt uttryck af oro och sviken förhoppning framträder i hennes ansigte. Men så blickar hon vidare omkring i kyrkan, låter ögat hvila på föremål, som äro henne välbekanta och kära sedan långliga tider: den lilla gamla orgeln på sin läktare, den anspråklösa taflan öfver altarbordet, predikstolen, med dufvan hängande ned från taket, och den krusflorsprydda värjan der borta, ett minne af en gammal hädangången kämpe, som offrat sitt lif för fosterjord och födelsebygd.

Allt efter som den gamlas öga möttes af dessa föremål, klarnade det, och allt efter som gudstjensten småningom framskred i sin allvarliga högtidlighet, sänkte sig lugn och en stilla förtröstan i hennes hjerta och lifvade de skrynkliga dragen.

Presten uppträdde i predikstolen.

Det var visserligen icke samma röst, som hon fordom varit van att lyssna till, men det var dock samma dyra ord, som förkunnades: det sköna budskapet om en Frälsare, hvilken skulle komma till oss, då allt var som mörkast, fattigast och uslast på jorden, då förintelsen redan svängde sin spira öfver lifvet. Han skulle bära vittne om återuppståndelse, om ny glädje, nytt lif för alla fattiga, bedröfvade och enfaldiga, för hela verlden, i Guds den allsmäktiges och barmhertiges namn.

Löfven på träden, blommorna på märken, som nu stå härliga och glädja hvarje öga, ljusa förhoppningar, dyrbara fröjder, stolta planer, som i det jordiska lifvets sommarstunder uppfylla människornas hjertan, allt skall innan kort vissna och förblekna.

Hösten skall komma med sina fuktiga dimmor och härjande stormvindar, sorgen och synden med sina tårar och vilda strider, och så skall vintern svepa sitt likdok öfver den öde jorden, förtviflan och förhårdelsen sänka sig ned öfver de vilsekomna och bedröfvade själarna.

Men då är äfven förlossningen nära. Ljus och värme skola återvända, och Frälsaren nalkas å nyo, såsom han fordom föddes oss, i midvinternatten, när allt var som mörkast och kallast. Dödens stelhet upptinas. Den bedröfvade finner tröst och den förhårdade smälter i ångerns heta tårar. De åtföljas hand i hand som

trogna syskon till den gode herdens hus, der evig sommar blommar dem till mötes.

Gamla Elsa lutade sig ned i bänken och bad en from bön för alla fattiga, bedröfvade och vilsekomma på jorden.

Gudstjensten är slutad och mängden strömmar ut ur kyrkan. Utkommen på kyrkvallen helsas Elsa fryntligt af en yngre bondhustru, som bär ett dibarn, insvept i sitt hvita lakan, och åtföljes af ett par äldre små flickor, som hålla fast tag i hennes kjortel.

— Är je ute, mor Elsa, och vankar så långt från staden! Hur står det till me' je och med gården jerran?

— Tackar som frågar! Gården och jag äro båda två gamla och skrälliga. Vi få sköta oss sjelfva, så godt vi kunna. Men hur mår je sjelf, mor Kajsa?

Den tilltalade är nemligen ingen annan än för detta inpigan Kajsa från prostgården, nu mera gift med den raske och välbergade hemmansegaren Pel Persson i Gjôle.

— Gud ské lof för helsan, svarade Kajsa gladt.

— Fast Pel Persson kom te' hugga sej i foten, då han häromsistens var ute i skogen efter timmer te' en ny lada på Norrängen, je vet, strax bortom qvarnen.

— Åh bevara mej! gjorde han sej mycket illa?

— Nej, vars, yxan slant och han fick sej en radikal skråma, så att han måste stanna hemma, han och pojken. Men han blir nog snart bra igen, med Guds hjälp!

— Je ha då alltid qvar jerrat goa humör, Kajsa.

— Ja, hva' skulle en annat, då allting går en väl i händer, svarade Kajsa med ett gladt skratt. — Men, återtog hon med ett allvarligt uttryck i sitt rökkindade

runda anlete, — hör je, mor Elsa, hvarför i allan frid söker I Guds hus på så långt håll, då je ha kyrkan bara ett stenkast från jer i sta'n? Det kan jag inte utfundera.

Gamla Elsa såg sig omkring med en blick, som hastigt omfattade den på en gång så vänliga och allvarliga nejden: den blå elfven mellan sina höga stränder, nederst kantade med dungar af ljus ungskog och längre upp med mörka, resliga granar; prostgården, fridfull och pryddlig i sin lilla park af björkar, omgifven af böljande kornfält och frodiga ängar; den gamla, vördnadsbjudande kyrkan och den med grafstenar, kors och små gröna kullar öfversällade kyrkogården, öfver hvilket allt mid-sommarsolen nu göt sin gyllene, varma dager.

Hon vände sig mot Kajsa.

— Jag hörde så långan tid Guds ord predikas just här, att jag nu mera tycker det icke har samma kraft på andra ställen. Det är med mig, ser je, mor Kajsa, som med en gammal huskatt: för honom bort från gården i en tillknuten säck, och han letar sig ändå dit tillbaka hvarifrån han kommit, äfven om det gamla gårdsfolket är dödt eller bortflyttadt.

Kajsa log vänligt och sade:

— Je tänkte nog också, mor Elsa, att träffa någon här. Var det inte så?

— Deri har je rätt, Kajsa. Det var nog så.

— Kaptenskan?

Elsa nickade jakande.

Ett tankfullt uttryck drog som en sky öfver Kajsas glada ansigte.

— Jo, jo, mor Elsa, tog hon slutligen till ordet, — mycket har blifvit annorlunda under de tio år, som förflutit, sedan vi båda tjenade till sammans der bortnas, sade hon och pekade åt prostgården. — Je har flyttat till

stan, se'n je fick ärfva gården efter salig syster jeran, och jag blef gift med Pel Persson, och en präktig karl är han, det är visst och sant, och Gud har välsignat vårt äktenskap med friska och snälla barn. Se bara en sådan dugtig unge.

Hon lyfte härvid sitt yngsta barn upp i vädret och gaf en moderlig blick åt de båda andra.

— Ja, Gud signe er alla! instämde Elsa.

— Men, fortfor Kajsa, i det hon åter lät blicken dröja vid prostgården, — det bor numera annat folk der borta, och de förra, som voro der, äro skingrade. Mamsell Brita, hon gifte sig efter sorgårets slut med rika Steningen och flyttade till Stockholm, så hon lär väl föga mera tänka på oss.

— Åh nej! det lär hon väl inte. Hon frågade aldrig synnerligen efter någon af oss tjenare, medan hon fans i huset, mytje mindre kunde det väl nu falla henne in, vidtog Elsa, som just aldrig varit den stolta Brita synnerligen bevågen.

— Och att prostinnan sedan lät Elin gifta sig med Mörcken, det kunde mamsell Brita inte förlåta, ty hon kunde aldrig lida lytnanten. Brita kom inte heller hit till prostinnans begrafning andra året.

— Nej, hon gjorde inte så, fastän det var full sommar och hon nog haft råd och tid att resa hit, om hon bara velat omaka sej.

— Och den rara Elin sedan! fortsatte Kajsa, utan att tyckas lägga märke till Elsas invändning, — så det gått henne! Mörcken har förstås blifvit kapten se'n dess, men inte har därför hustrun fått det en smula bättre, stackare; snarare sämre. Kanske je tänker helsa på kaptenskan, mor Elsa?

Elsa förklarade, att så var hennes afsigt.

— Nå, det passar sej bra, yttrade Kajsa gladt.
 — Då kan je åka med mej till Gjöle. Kärran rymmer bra, och Blacken orkar nog med oss alla fem, bara han får lunka varligt. Stig på, stig på, mor Elsa, tillade hon, då de med det samma kommit utom kyrkogårdsporten och nalkats Blacken, som, förspänd den grönmålade kärran, stod bunden nere i kyrkbacken, strax invid en af kyrkstadens små grå timmerstugor.

Sedan man behörigen stufvat in sig och kärran trillat af ett stycke längs den sluttande sockenvägen, upptogs å nyo det afbrutna samtalet.

— Har je nyligen hört något från kaptensbostället? sade Elsa till Kajsa, som skötte tömmarne.

Den tillfrågade såg åt sidan och svarade undvikande:

— Om jag sett till kaptenen? Åh jo, nog ser man till honom öfverallt, utom der han skall vara. Han dobblar och spelar som förr, från morgon till qvälla, på gästgifvaregården eller, hvad värre är . . .

— Hvad menar je, Pel Perssons mor?

— Eller håller han till hos rike tolfmans, som je fällan har reda på lika godt som jag, mor Elsa, och låter der traktera sej.

— Håller han ännu i med tokket? Gubben dog ju i vintras, vet jag, inföll Elsa skarpt.

— Jo, jo, och det har bara blifvit sju resor värre sedan tolfmansfar gick hädan, återtog Kajsa, — fastän Pel Persson blef tolfman i hans ställe, så att nog är det redigt stäldt med den saken, bifogade Kajsa, icke utan en viss stolthet på mannens vägnar.

— Nå, men . . . invände Elsa dröjande.

— Ja, si tolfmansmor är nåk och talar ideligen illa om kaptenskan, när han är hos dem, och Stina hon sitter der och glor och glor ur sina stora svarta korppluggar,

eller niger hon för kapten med trakteringsbricka i händerna, och ger i högfåla korgen åt den ena hederliga friaren efter den andra.

— Je tror således verkligen, Kajsa . . .

— Jag? Åh, jag tror just ingenting, mor Elsa. Jag bara säger, jag, som jag vet att je sjelfver tänker i jerat hjerta, att det är stor synd om kaptenskan och hennes små. Hur ska' en hustru kunna hålla i hop hushållet, då hon har ingenting att komma med, och mannen aldrig hjälper till ett Guds skapade grand med att skaffa något till huset, utan bara drar derifrån?

— Men det är ju både synd och skam!

— Ja, ä' det inte? Om en så eller en tunna aldrig får en sqvätt vått i sig, säger det ju sig sjelf, att lagarna gistna och banden falla af.

— Jo, jo, je sa' ett sant ord, Pel Perssons mor, yttrade Elsa med en djup suck. — Kaptenen handlar svåra orätt, som inte håller sig hemma och ser om sitt. Hur kan han begära, att stackars liten Elin skulle duga till tokke! Men kanske han bättrar sej; vi ska hoppas att så sker.

— Det är så dags, det, utbrast Kajsa häftigt, — se'n det ingenting mera fins att se om!

— Hvad i Herrans frid menar je, Pel Perssons mor?

— Hvad jag menar? svarade Kajsa med en ny undvikande vändning. — Jag menar; att det onda får man tids nog höra. Slikt spörjes alltid. Je får nog för resten snart sjelf se med egna ögon. Men så mycket kan jag säga, att kapten är en riktigt usliger karl, ja, det menar jag för visso.

Kajsa afbröt samtalet och smackade med läpparne för att skynda på Blacken, som också behagade öka farten, när de i det samma veko in på Gjöle byväg.

Gamla Elsa gjorde inom sig den melankoliska betraktelsen, att det måste stå synnerligen illa till på kaptensbostället, emedan det tydligen märktes, att Kajsa ej riktigt ville komma fram med fulla sanningen.

Man åkte ett stycke under ömsesidig tystnad, till dess omsider kaptensbostället började att skymta fram genom den glesnande skogen.

— Hör je, sade Kajsa tvärt, — om kaptenskan behöfver något, så kan ho' gerna vända sej till oss. Vill je vara bra, mor Elsa, och säja henne det, för si, jag har liksom svårt att sjelf komma fram me'et, jag. Pel Persson och jag ha talats vid härom, så att je kan vara trygg om, att saken är fullt klarerad oss emellan.

Elsa betraktade med en tacksam blick den unga tolfmansmors i Gjôle hederliga ansigte.

— Gud signe henne, Kajsa, sade hon derefter allvarligt; — det är rätt tänkt af jer. Jag har äfven tänkt, tillade hon, — att det lilla, jag eger och har, ska' en dag komma att tillhöra Elin och hennes barn!

Åkdonet var nu framme vid grinden till kaptensbostället. De båda trohjertade qvinnorna skakade hvar andras händer. Mor Elsa steg af, och kärran med Kajsa och hennes barn rullade vidare fram åt byn.

Kaptensbostället i Gjôle utmärkte sig icke för någon naturskönhet, der det låg på en stenbacke, utan vatten och träd i närheten, med utsigt öfver några magra åker-tegar och de gråa taken i Gjôle by, hvilken låg på ett bösshälls afstånd. Gården hade förut skuggats af några resliga träd, men de hade, såsom det syntes af de kvarstående stubbarne, temligen nyligen blifvit nedhuggna. Midt för grinden låg mangårdsbyggnaden, ett oansenligt rödmåladt hus af timmer och utvändigt brädslaget, inredt, som de flesta boställen der på trakten, i flaskfoder-

stil: en förstuga, midt emot ingången en dörr, ledande in till en sal, till höger förmak och expeditjonsrum, till venster sängkammare och kök med sin till förstugan ledande dörr, liksom expeditjonsrummet, och i ett hörn af förstugan en afbalkning, med en trappa förande upp till vinden. Den ostädade, gropiga gårdsplanen gaf ett ojäfaktigt vittnesbörd om, att här saknades husbondens vaksamma blick och ordnande omsorg. Stalldörren hängde öppen på ett gångjern och stallet var tomt; den olästa dörren till matboden, det så kallade "häbberet", som reste sig från marken på fyra höga stolpar, tycktes vittna om, att der likaledes var tomt hus.

Gamla Elsas snabba blick uppfångade all denna ödslighet, under det hon långsamt vandrade fram från grinden mot mangårdsbyggnaden, hvars fönster gapade lika tomma, utan en skymt af gardiner.

— Trösta mej, tänkte den gamla, under det hennes hjerta intogs af en allt större beklämning, — hvad här ser ut!

I det samma helsades hon glädt af en mild röst.

— Nej, se Elsa! Välkommen, välkommen! Stig på. Välkommen!

Det var kaptenskan, fru Elin Mörck, som med liten Anna, ett två års barn, trädde den ankommande till mötes på förstuguqvisten.

Hon är icke mer den barnsligt ungdomliga Elin, som vi sågo svänga sig glädt i dansen första maj, för tio år sedan, då vi införde läsaren i hennes forna hem i prostgården. Hyn är icke längre blomstrande, ögonen hafva förlorat sin tindrande glans. Långa år af hårda pröfningar tala ur de blickar, som förr logo mot hela verlden; men den själens mildhet, som de från tidigaste år afspeglat, hade hvarken år eller sorger för-

mått fördunkla, snarare hade de ökat deras innerliga uttryck. Det ljusa håret, upplagdt i en tjock fläta kring panna och nacke, skuggar ett par bleka, men runda kinder, och i hela hennes väsende framträder ännu ett matt drag af täckhet och behag. En hemväfd, ljusrutig bomullsklädning och en enkel krage äro all den prydnad, hon på midsommardagen består sig.

— Så snällt af er, Elsa, att komma och helsa på mig, sade hon, i det hon förmådde den gamla trotjenarinnan att först hvila sig en stund på förstuguqvisten, der de satte sig på hvar sin bänk, Elin med lilla Anna på sitt knä.

Elsa betraktade kaptenskan och hennes barn en stund tigande. Derpå sade hon:

— Jag gick tidigt i dag från sta'n. Jag tänkte, att vi skulle träffas i Guds hus.

Elin rodnade och slog ned ögonen.

— Maja ville nödvändigt gå till kyrkan, svarade hon omsider efter några sekunders tystnad, — och jag kunde inte komma från barnen. Jag har hört sammanringningen här på förstugubron; vinden måtte ligga hit åt, efter den så tydligt förde klockornas ljud genom skogen, och så tog jag fram en af salig fars predikningar och läste den för mig sjelf. Tror ni inte, Elsa, att Gud hör våra böner, hvar helst en suck till honom uppsändes?

Elsa ämnade just svara härpå, då hon ögonblickligen hindrades af ett muntert larm, en blandning af starkt hundskall och späda barnröster, som förnummos från det inre af byggnaden.

Plötsligt och med sjungande fart slås salsdörren på vid gafvel, och ut stormar en svärm gullockiga tultingar, två gossar och två små flickor, företrädda af en

stor, snagghårig, ölsups- eller, om man så vill, isabellfärgad hund, hvilken man gifvit namnet Ajax.

Utkomna på förstugubron, öfverhopa ögonblickligen både barnen och hunden gamla Elsa med de mest otvetydiga vänskapsbetygelser. Barnen sträcka skrikande om hvar andra händer och armar mot henne, under det Ajax tjutande reser sig på bakbenen för att slicka henne om näsa och mun.

— Gud signe er alla, mina småttingar, utbrister Elsa. — God dag, lill-Gustaf. Så varm och rödblommig han är! Stilla, Ajax, låt bli att gno sönder min fattiga näsa. Se här, Malin, en pepparkaka. Ja, ja, han, lill-parfveln, Vilhelm, gossen min, var inte ängslig, han skall nog också få en pepparkaka. Vet du då inte tojs, Ajax, tänker du slå i kull gammel-Elsa! Lill-hjertandes Maria, hvad hon är rar, gullet mitt! Kom, ska' hon få sitta upp i famnen. Se här, Gustaf, har han en pepparkaka, men ge den bara inte hel och hållen åt Ajax.

Sälunda fortfar Elsa att helsa på barnen och försvara sig mot Ajax' omfamningar, allt under det hon från kjortelsäcken utdelar pepparkakor åt barnen, som de små i sin ordning genast dela mellan sig och Ajax, hvilken synbarligen anser sig vara den icke minst viktiga medlemmen af familjen, der han vänder ut och in på de bruna, talande ögonen och dunkar till höger och venster med sin stora svans, så att Maria är nära att sopas ner från Elsas knä.

När den första helsningsifvern lagt sig, yttrade Elsa, vänd till kaptenskan:

— Barnen växa till för hvarje dag, som gräset på ången i midsommarvärmen. Gustaf är, låt mig se, fylda åtta år. Malin är sju, och hon är då ackurat sin fa-

ders affbild. Ja, det är då visst och sant, eller hvad menar kaptenskan?

— Ja, nog är det så, kära Elsa. Båda de äldsta barnen likna sin far; de andra äro, som man påstår, snarare lika mig.

— Nå, de ha inte tappat på bytet, inföll Elsa i from enfald, ehuru må hända allt för upprigtigt i Elins tycke.

En kort tystnad uppstod, hvilken afbröts af Vilhelm, som sade:

— Jag tycker bäst om att vara lik mamma, ty pappa är inte snäll.

— Fy, så Vilhelm talar! tillrättavisade honom Elsa, då hon märkte, att gossens yttrande smärtsamt berörde modern.

— Du din parfvel, fortsatte Elsa, i det hon försökte att gifva samtalet en annan riktning, — du tyckes ha så brådt om med att växa, att du redan hunnit upp syster Malin, fastän hon är hela två åren äldre.

— Ja, är det inte fasligt, hvad gossen är stor för att vara endast fem år, utbrast Elin. — I det fallet liknar han då inte mig.

— Jo, Ville är lik mamma, det säga alla, inföll gossen gråtande.

— Han tyckes riktigt ha en förskräckelse för far sin, tänkte Elsa, men högt yttrade hon blidt och såg på de båda småflickorna: — Maria och Anna, de sticka upp, trapp, trull, som äppleträdets blomma och blad i hälarne på hvar andra. Maria liknar då sin mamma, som det ena bäret det andra, men Anna har redan tycke af sin morfar, ja, det har hon, så liten hon är, stumpan.

Elins blick sväfvade med moderlig ömhet öfver

barnskaran, under det att en halfqväfd suck framträngde ur hennes bröst.

Nu kom husets enda tjenarinna, Maja, en stark, groflemmad flicka, hem från kyrkan och klef med raska steg genom grinden in på gården.

— Maja, ropade kaptenskan, — vi ha främmande; låt nu se att du lagar middagen snart i ordning.

Maja, hvilken såg ut, som om hon ensam kunnat äta för tre, mumlade buttert några otydliga ord och försvann i köket.

— Låt oss nu gå in, kära Elsa, sade kaptenskan vänligt, men med sakta, skygg röst.

Hon reste sig, gick, åtföljd af Elsa och barnen, med dröjande steg till salsdörren och öppnade den med tveksam hand.

Men Elsa hann icke väl träda in i salen, förr än hon häpen stannade, såsom träffad af åskan.

Hon såg i rummet nästan bara nakna väggarna. De vackra möblerna voro alle sammans borta. Några rankiga trästolar och ett dito bord voro i stället inflyttade. Fönstergardinerna hade blifvit bortrifna med sådan fart, att bitar af dem här och der sutto kvar på krokarne.

— I Herrans namn, kaptenskan, utbrast Elsa, — här ser ju ut som om ryssen farit fram! Hvad vill detta säga?

Elin vände bort hufvudet, under det hennes ögon fylldes af tårar.

— Och då jag senast i fjor somras var här, fortfor den gamla, liksom för sig sjelf, under det hennes blick stirrade mot de tomma väggarna, — var här så fint och putsadt, och der på väggen stod den granna skänken från prostgården, med sin klaff och sina reff-

lade dörrar. Och väggklockan sedan, med alla sina granna målningar och sirater! Hvart har allt tagit vägen?

Nu skockade barnen sig åter kring den gamla, täflande med ifver om att gifva henne besked.

— Två karlar kommo hit, och de togo bort möblerna, sade Gustaf buttert.

— Ja, di va så 'tygga, så 'tygga, instämde Maria.

— Mamma grät så mycket, och jag med, sade Vilhelm.

— Jag grät också, inföll Malin, liksom förnärad öfver att icke hon också blifvit tillbörligen nämnd, — allra värst när de togo alla kossorna ur la'gåln och lemnade bara en kvar. Då grät också Maja, och hon var så ond, så ond, och sa' att de buro sig åt så att det var både synd och skam! Ja, det sa' Maja!

— De togo Brunte med, ifylde Vilhelm, — vi få aldrig mera åka efter honom.

— Ja, Bunte tomma alli igen, de sa Ville, jollrade lilla Anna, i det hon frågande blickade upp med sina stora blå ögon.

Elsa förstod nu allt: Pel Perssons mors antydningar och rätta orsaken hvarför inte kaptenskan varit i kyrkan midsommardagen. Här hade utmätning egt rum, och jemte möblerna hade man tagit både hästar och åkdon äfvensom allt hvad som fans i ladugården.

— Arma moder! tänkte hon, när hon såg Elin maktlös sätta sig ned på en af trästolarne.

Qväfvande den smärta, som var nära att äfven fylla den sjuttioårigas ögon med bittra tårar, sökte hon att bemanna sig och frågade, i det hon såg på Elin:

— När skedde detta?

— I förgår, svarade Elin, och hennes röst darrade.

— Var kapten hemma?
— Nej.

— Pappa har inte varit hemma på mycket länge, upplyste Gustaf.

Det skymde för den trohjertade Elsas ögon, men äfven denna gång undertryckte hon sin rörelse och afbröt barnens alla vidare meddelanden och utläggningar öfver det timade, hvares betydelse de endast oredigt och aningsvis begrepo.

När den torftiga måltiden var slutad, bordet blifvit afdukadt, Maja förfogat sig till köket, och barnen, med undantag af det yngsta, begifvit sig ut på gården, anförda af Ajax, sutto Elsa och Elin en lång stund försänkta i tystnad. Deras blickar irrade kring det ödsliga rummet och mötte hvar andra litet emellanåt sorgset och hopplöst. Genom det öppna fönstret, som vette ut åt en liten köksträdgård, inträngde doften af blad och buskar. Intet annat ljud hördes än klirret af en stensqvätta, som tycktes vara bekymrad för sina ungars säkerhet och oroligt fladdrade af och an förbi fönstret.

Plötsligt brast Elin ut i högljudd gråt och gömde ansigtet i händerna.

— Trösta sej, trösta sej, barnet mitt! yttrade nu Elsa brådskande. — Herren Gud sänder de onda så väl som de goda dagarne. Allt kan en gång bli bra igen.

— Nej, nej, Elsa, det blir aldrig bra igen, aldrig! utropade Elin lidelsefullt.

— Tala inte så, förmanade den gamla. — Hvad är jordiskt gods, att vi skola sörja dess förlust såsom obotlig!

— Ni missförstår mig, Elsa, svarade Elin, i det hon såg upp. — Det är inte fattigdomen, inte förlusten af vårt bohag, ehuru svår också den kan vara, som grämer mig. Fattigdomen kan jag fördraga, men inte för-

lusten af min mans tillgifvenhet. Den är borta, Elsa, och den kommer aldrig mera igen! Jag tror inte, att jag länge uthärdar, jag tror inte, att jag uthärdar det, Elsa!

— Tala inte så! Vänta, gif jer till tåls, och det skall nog bli bättre. Kärleken är långmodig och allt fördragande, säger Skriften.

— Fabian har, allt sedan mötet började, inte varit hemma en enda gång.

— Kära hjertandes, han har väl haft mytje att göra der borta. De exercera ju hvar eviga dag på heden.

— Men inte i går och inte i dag. Jag skickade bud i går till Fabian om hvad som händt och bad honom komma hem, om också bara på en liten stund. Men han har inte kommit än, och Elsa skall få se, att han inte heller kommer.

— Visst kommer han! försäkrade Elsa ifrigt.

Elin blott skakade på hufvudet med en hopplös blick.

— Hur skall jag nu kunna reda mig med barnen, fortfor hon, — när deras far inte mer det ringaste bekymrar sig om dem? Ännu så länge kan jag sjelf läsa med de äldre, men snart bör Gustaf få begynna gå i skola. Hvar skall jag taga medel dertill? Och hvar skall jag rätt nu taga mat åt de små, när de sprungit sig trötta och hungriga? Matboden är tom, den gamla kon och trädgården är nu mera allt hvad jag har att lita mig till. Af skörden från åker och äng får jag i år ingenting, då all jorden är bortarrenderad. Vi ha endast potatislandn i trädgården, det är allt!

Härvid bröt en ny flod af strida tårar ur Elins ögon.

— Se så, se så, tröstade Elsa åter, -- se nu inte allt från den mörkaste sidan.

— Hur kan jag väl annat? Jag har nog länge, allt för länge hoppats på bättre dagar.

— Hvad Gustaf anbelangar, tog åter Elsa till ordet med vigtig min och icke utan en viss stolthet, — så skall han bo hos mig under sin skoltid och inte kosta fru kaptenskan ett öre.

Då Elin härvid gjorde en afböjande rörelse med handen, fortsatte hon:

— Nej, nej, Elin Mörck, säj allri ett ord mot detta mitt förslag. Jag har tjenat i mer än trettio år hos era föräldrar, och fridfulla och lyckliga dagar har jag njutit hos dem. Jag har burit jer på mina armar, när je var mindre än lill-Anna der . . .

— O, Elsa! du har alltid varit god mot mig! afbröt henne Elin snyftande.

— Och därför, fortsatte Elsa allvarligt, utan att fästa sig vid Elins utrop, — skall je inte hindra mig från att dela med mig af mitt ringa goda åt jer och jera barn. Och på samma sätt tänker min forna kamrat, Kajsa, Pel Perssons hustru, och så äfven mannen hennars. Tryter er något, och kaptenen kanske för tillfället inte är hemma, så vänd jer till Kajsa i Gjôle.

— Kära Elsa! Hvad tänker du på?

— Det bad Kajsa sjelf mig helsa och säja jer, då jag nyss fick åka med henne i deras kärra hit från kyrkan.

— Men, Elsa, jag skulle aldrig kunna . . .

— Se så, inte ett ord mot den saken heller! Kajsa är så hedersam, att je inte bör neka henne att få hjälpa jer. Gud har hjälpt henne underbart från ringhet och fattigdom till anseende och välstånd. Det var hos jera föräldrar hon gjorde Pel Perssons bekantskap. Je min-

nes kanske än, Elin, hur de båda en gång svängde om i polskan i prostsalen.

— Vår sista första maj der hemma i prostgården; ack ja, nog minnes jag allt från den dagen!

— Det der glömmet Kajsa aldrig och inte hennes man heller. Mod derför, käraste Elin, och en fast förtröstan till honom, som styr våra öden och som inte låter en sparf förgås utan sin vilja. Men låt se, jag hade ju så när glömt bort att berätta en viktig nyhet.

— En viktig nyhet, eftersade Elin liknöjdt.

— Jo si, Östlindska gården vid Storgatan försålles här om dagen på auktion, och den inropades af kamrer Pylson för enkefru Stenings räkning.

— Syster Britas! utbrast Elin häftigt. — Hvad vill det säga?

— Hon ämnar väl flytta hit tillbaka.

— Syster Brita flytta hit till Norrbotten! Nej, det är då inte möjligt!

— Jo, så lär det dock förhålla sig.

— Men hon är rik och har tre barn. För deras uppföstran måste hon väl stanna der-de kunna få den bästa undervisningen.

— Det vet jag visst! Liksom man inte kan få lära läsa och skriva så bra i den ena skolan som i den andra, och liksom inte rektor Norberg vore lika god som någon annan rektor.

— Men hvarför redan nu ...

— Nog ha je väl hört så godt som jag och många annan, att det aldrig varit riktigt helt mellan fru Stening och svärmora hennars, stolta och styfva som båda två äro, enligt hvad folk påstår, som sett dem till sammans. Sedan grosshandlaren dog i fjor, lärer det ha blifvit sju resor värre, än medan han lefde,

ty då vågade inte gammelfruen allt för styft kujonera sonhustrun, och denna inte heller morska sig allt för gallet mot gamlan. Men, som sagdt, efter Steningens död blef gärdet uppgifvet, och nu ämnar den unga enkan flytta med barnen hit tillbaka.

— Af hvem hörde Elsa detta?

— Sjelfvaste kamrern har talt om det för mig, och det är dagsens sanning, att hon väntas hit nästa sommar med första öppet vatten.

— Nästa sommar! upprepade Elin. — Det är långt dit ännu.

— Inte som värst, ett år är snart förflutet.

— För den lycklige! suckade Elin.

— Så ja, barnet mitt, krya opp sej nu! Det blir nog bättre för Elin, när syster flyttar in i Östlindska gården.

— Stora Östlindska gården! upprepade Elin drömmande.

— Ja, stora rödfärgade tvåvåningsbyggninga med sina låga flyglar inåt gården och sin långa och breda farstubro, der man ackurat kan dansa angläs. Bli det inte präktigt det för den ståtliga fru Stening? tillade Elsa med gladare stämma, liksom ville hon försöka att muntra upp Elin.

När Elin likväl förblef tyst, återtog Elsa:

— Sku' vi kanske gå ut och sätta oss en stund på farstuvisten, för att se om kapten kommer?

Huru det var, blef den modstulna Elin i viss mån uppryckt af underrättelsen om systemens oemotsedda återkomst till födelsebygden och af Elsas oemotståndliga hjertlighet. De följdes efter en stund ut på förstuguvisten och satte sig så, att de kunde se den slingrande

vägen, hvilken lik ett gult band drog sig fram mot Gjöle by, från hvilket håll kaptenen borde väntas.

Och dagen led så småningom, skuggorna begynte förlängas, men vägen förblef tom. Aftonrodnaden förgylde granskogen vid horisonten, och Elsa måste anträda återfärden till staden. Handelsman Roths dräng, som besökt anförvandter på landet, afhemtade gumman, enligt förut träffad öfverenskommelse. Hans åkdon var dock det enda, som stannade vid kaptensbostället; ingen kapten Mörck syntes till.

När Elsas nickningar ej längre kunde urskiljas och hennes hvita huckle försvann i en krökning af vägen, öfverfölls Elins hjerta med fördubblad styrka af enslighetens tyngd. Barnen hade länge sedan gått till ro, Maja snarkade i lucksängen i köket, men Elin satt ännu med spejande blick och lyssnande öra ute på trappan i den ljusa natten.

Allt var så tyst, nära och fjerran. Endast rågknarrens enformiga läte hördes med korta mellanskof från åkern. För öfrigt kunde icke ett hästramp, icke ett fotsteg förnimmas.

III.

Hösten var inne. Regnet föll i strida skurar, och vinden lösslet stora flockar af de gulnade bladen från träden. Så ödsligt som denna höst hade det i sig sjelft otrefliga kaptensbostället i Gjöle aldrig varit. Missväxt och frost hade härjat i hela trakten, och ett flere vecors ihållande regn fullbordade förödelsen. Potatiskålens svartbrända stubbar lågo ruttnade på den blöta mar-

ken; de redan möglade sädesskylarne på åkern lutade också betänkligt till sitt fall.

Det var en dimmig lördagskväll mot slutet af oktober. Kapten Mörck var, efter vanligheten, borta från hemmet. Återstoden af det tarfliga bohaget i gården hade under veckans lopp blifvit utpantadt och bortfördt. Den enda kon var tagen ur fähuset, grisar och höns voro uppättna. I matboden fans icke ens så mycket, som kunnat mätta en hungrig råtta. Elin var, sedan Maja flyttat den första oktober, äfven utan tjenarinna. Rummen stodo tomma. En lucksäng med halm, ett par kuddar och ett täcke hade den sista natten varit Elin och barnens gemensamma bädd; några brödkakor utgjorde hela hennes förråd af lifsförnödenheter.

Med beklämdt hjerta företog sig den stackars modern en vandring i skumrasket till Pel Perssons för att skaffa en tår qvällsmjolk åt barnen.

Hon hade gått byvägen ett stycke framåt, då hon plötsligt hejdade sina steg. Ljud af röster nådde henne.

Tätt framför Elin reste sig en gråduskig lada, kring hvilken vägen krökte sig, och rösterna kommo från andra sidan ladan. Vinden, som låg åt det håll, hvarifrån Elin kom, förde orden till hennes öron. Hon drog djupt efter andan.

Den ena stämman var hennes mans. Hon hörde honom yttra:

— Hvad vill du då, att jag skall göra med henne och barnen?

Elin blef stående såsom fastväxt vid marken och var nära att uppgifva ett smärtans rop, då hon på den andra rösten igenkände tolfmans Stina, som med hård röst svarade:

— Gör dig af med dem, ju förr dess hellre, efter som du ändå inte kan lida kräken.

— Ja, den som bara kunde öfvertala henne till skilsmessa, svarade kaptenen, sväfvande på målet. — En af oss måste taga skulden på sig, om konsistoriets samtycke till äktenskapsskilnad skall kunna utverkas, och jag kan ju inte dikta något fel på...

— Än det fel du har att godtgöra mig, afbröt honom Stina vildt. — Mor ska' aldrig smälta skammen! Du har gjort mig olycklig.

— Se så, sätt nu inte till lipen igen, du vet ju att jag helst vill bli henne qvitt, och berodde det bara på mig...

— Vore du en karl, som stod vid sitt ord... snyftade Stina.

— Du ska' bli kaptenska, så sant jag heter Fabian Mörck, det har jag ju sagt dig. Tålmod bara! Jag går hem nu och ska' försöka tala med henne.

Stinas snyftningar upphörde plötsligt. Hon sade inställsamt:

— Ä! Hvertill tjenar det att gå hem? Du kan ju lika gerna skriva till henne. Följ du mej till byn, så reder mor till en god qvällsvard, och så får du dej en styrkdryck ofvanpå, det svarar jag för. Går du hem, lär du hvarken få vått eller torrt.

Några samvetsqual öfver att han var skulden till att det ingenting fans att äta i hans hem tycktes icke besvara kaptenen.

Han gjorde likväl några försök att stå emot den lockande sirenen, men denna rådde, och Elin hörde snart huru de båda rösterna småningom försvunno åt Gjöle till.

Hon hade hört nog. En sträng i hennes hjerta hade brustit.

Elin visste nu, att hon ingenting var för den man hon älskat, för hvilken hon tåligt burit så mycket lidande och så många förödmjukelser. Ett ögonblick tyckte hon sig nära att digna till jorden, men sårad stolthet och vaknad sjelfkänsla gåfvo henne kraft att hålla sig uppe och att skynda från det ställe, der hon, utan att man anat hennes närvaro, hört domen afkunnas öfver de förhoppningar, hvarmed hon stundom ännu låtit dåra sig. Det sista bandet var brutet mellan henne och den man, som skamligt förrådde henne, sedan han dragit fattigdom och elände öfver sitt hem. Hon ville icke mer återse honom.

Bevingad af detta plötsliga beslut, styrde hon sina steg tillbaka till kaptensgården.

Framkommen, väckte hon de halft sofvande barnen. Hon påklädde dem brådskande deras ytterkläder, lade hvad som återstod af deras och sina få egna klädespersedlar i ett knyte och hängde det öfver ryggen. Derefter tog hon lilla Anna på armen och den gråtande Maria vid handen. Följd af de tre andra barnen, skrända och undrande, samt Ajax med slokande öron och svans i hälarne efter sig, begaf hon sig i den sena, mörka höstqvällen från det hem, öfver hvars tröskel hon nio år tidigare såsom en älskande brud träd in med glada förhoppningar om ett lif fullt af sällhet och huslig lycka.

Dimman lättade upp och månen bröt fram mellan de jagande skyarne och sände ned en melankolisk dager. Småningom tindrade stjernorna fram och den mörka natten ljusnade allt mera för våra stackars vandrare.

En underlig kraft hade kommit öfver Elin. Hon uppmuntrade de små, då de, förskräckta öfver natten och ödsligheten, trängde sig kring henne och icke ville

gå längre; hon lockade Ajax och smekte det trogna djuret, som tycktes förstå, att hon fordrade hans hjälp i bemödandet att hålla barnens goda lynne vid makt.

Också skälde Ajax snart helt välmenande, viftade med svansen och sprang omkring de små med skutt och krumbugter, som narrade dem att stundom springa i kapp ett stycke, eller att kasta stenar och stickor för att få hunden att apportera. Då och då, när Maria icke orkade att följa med, tog Elin henne på den andra armen.

Ibland såg hon sig om, liksom fruktade hon, att någon följde henne, då ett prasslande ljud från skogen, förorsakadt af vinden eller en skogsråttas smygande fjät i ljungen, störde nattens stillhet. Ibland tyckte hon, att någon på afstånd ropade henne.

— Ack, hvad jag är dåraktig! tänkte hon sedan bittert. — Det finnes ju ingen, som frågar efter mig!

De hade sålunda gått en half mil och voro nu inne på den breda allmänna landsvägen, som ledde till staden, då bullret af slamrande kärrhjul skrämde Elin. Åkdonet närmade sig hastigt, och Elin makade sig åt sidan af vägen för att lemna rum.

Plötsligt ger Ajax till ett högt skall, hoppar upp mot den framtrafvande hästens nos och vädrar honom på alla kanter. Det är tydligt, att Ajax i hästen igenkänner en gammal bekant.

Den åkande stannar.

— Hvem der? ropar en manlig röst från åkdonet.

De tre äldsta barnen hade skrämnda hoppat ner i diket, medan Elin, ur stånd att hålla sig uppe, satt sig på dikeskanten, med de minsta barnen i sitt knä. Hon svarade darrande:

— Vi äro några vandrare, som ämna oss in till staden.

— Vid den här tiden? säger mannen, öfverraskad af Elin's behagliga stämman, hvarpå han stiger ner ur åkdonet och närmar sig den hopträngda gruppen vid landsvägskanten.

Han kan blott otydligt urskilja konturerna af en yngre qvinna, omgifven af fem små barn. Men både hennes röst och hållning säga honom, att hon tillhör den bildade klassen. Han förvånas men gör inga frågor, han blott ber henne med barnen sätta sig upp i kärran och säger sig vilja skjutsa henne till det ställe, dit hon ämnar sig.

Elin kände, att om hon äfven sjelf hade krafter att gå till staden, som låg på en half mils afstånd från Gammelstads kyrkoby, i hvars närhet de nu befunno sig, barnen dock knappast skulle orka fram. Hon emottog därför efter någon tvekan anbudet och tackade därför.

Ajax' fortsatta krumbugter och oförtydbara igenkänningstecken, hvilka han, springande af och an, sökte meddela Elin, fäste slutligen hennes uppmärksamhet. Innan hon satte sig i åkdonet, gick hon fram till hästen, och äfven hon igenkände honom nu.

Det var Brunte, som vid midsommartiden togs i mät.

Hon nämde honom vid namn och klappade honom på nosen. Gamle Brunte spetsade öronen och gnäggade. Han hade känt igen den milda stämman, som så mången gång vänligt tilltalat honom, den hand, som så ofta smekt honom och gifvit honom bröd.

— Frun tycks känna till hästen, sade mannen. — Jag köpte honom i Gammelsta'n af en hästskojare, som

för en spottstyfver lär ha inropat honom på en utmätningssauktion.

— Den har en gång varit vår, svarade Elin sakta.

— Mamma, mamma, det är Brunte, det är Brunte! utropade gladt Gustaf, som äfven närmat sig hästen.

Den åkande behöfde nu icke mer spörja, hvilken familj han hade påträffat. Han hade hört talas om hur det stod till på kaptensbostället i Gjôle och insåg, att en afgörande tilldragelse måste ha inträffat.

— Jag är handelsman Roth från staden, sade han vänligt, i det han hjälpte Elin upp i kärran och instufvade barnen dels bredvid henne på baksätet, dels på framsätet.

När de så voro i ordning, frågade han:

— Hvart skall jag köra frun?

— Till Elsa Klum vid Strandgatan, om jag får be, svarade Elin.

— Gamla Elsa! Henne känner jag nog. Hon är en af mina kunder och har sjelf några gånger åkt i den här kärran, senast midsommardagen, tror jag, då min dräng var på besök i närheten af Gjôle by och kuskade hem gumman Elsa på qvällen, genmälte köpman Roth gladt och smälde med tömmen på Bruntes länd.

Brunte satte sig i gång och drog, uppmuntrad af sin vän Ajax, hela sällskapet framåt med rask fart.

— Förunderligt! tänkte den hederlige köpmannen.

— Hade inte hunden känt igen hästen och skält, till dess jag stannade, skulle de arma stackarena kanske blifvit sittande på dikeskanten och funnits der ihjel-frusna vid dägningen.

— Det är ganska kallt och äfven snö i luften, det känner jag, yttrade han derefter, i det han drog hästtacket tätare om de båda gossarne, som sutto vid hans sida.

— Förunderligt! tänkte äfven Elin för sig sjelf. — Det var Guds finger, som förde den åkande i vår väg, då barnens krafter voro nära att svika. O, att gamle Brunte skulle draga oss på denna vår sista färd från hemmet!

Hvad Brunte och Ajax tänkte, vet man icke så noga, men nog sprang den ene villigt med sin ökade börda, och nog tog den andre sina väldiga språng fram och tillbaka, i gladt medvetande om att matmodern och lekkamraterne nu hade det så bra, som omständigheterna det medgäfvö.

Det dröjde icke länge, inman man nått den lilla staden, i hvilken ljus skymtade fram här och der i de mestadels blott med två rutor i höjden försedda, anspråkslösa boningshusen. Öfver torget, som på två sidor var bebygdt med rätt stora tvåvåningshus — det hvittrappade residenset, de rödmålade byggnaderna, rådhuset, skolhuset och en privat byggnad — men hvars två andra sidor på den tiden upptogs af oansenliga envåningshus, handelsingårdar, lunkade Brunte rakt fram utför Tullgatan. Derifrån vek han af till venster in på en smal strandgata, hvars mot den öppna fjärden vettande sida delvis var kantad af små boningshus med pinntak och låga fönster tätt nere vid gatan, delvis upptogs af stolpbodar och köksträdgårdar, tillhörande magnaterne vid Storgatan.

Vid ändan af Strandgatan stannade åkdonet slutligen utanför en liten byggnad af grånadt timmer med två fönster och en låg dörr tätt vid ena fönstret. Handelsman Roth steg ner från åkdonet och bultade på.

— Mor Klum tycks ha gått till hvila, sade han och förnyade sitt bultande på stugudörren.

— Åh ja, men hon vaknar nog, om handelsman bultar litet hårdare, sade Elin, orolig att icke slippa in.

Så gick det äfven. Efter en stunds väntan drogs regeln innanför ifrån, och en liten gumma, i yllekofta och med en bomullsduk knuten om hakan, gläntade på dörren, i det hon med ena handen höll upp en hornlykta med en brinnande talgdank för att se efter hvem det kunde vara, som så sent på dygnet kom på besök.

Då hon såg hvem det var som bultaf, utropade hon förvånad och skrämde:

— Åh, kors i all' min da'r, ä' patron ute så här dags! Hvad står nu på?

Handelsman Roth yttrade sakta några ord till gumman, som icke var någon annan än vår gamla bekanta Elsa.

— Kära hjertandes! skrek den gamla häpen och höll nära på att släppa lyktan; men hon hemtade sig, stack den i handen på handelsman Roth och ilade kipp-skodd fram till åkdonet.

— Nej, se Elin, kaptenskan! Välkommen, tusenfaldt välkommen! Stig in, kära hjertandes! Välkommen, lill-Gustaf och Vilhelm! God afton, kära Ajax! Välkommen, Malin, barnet mitt, och lill-Maria och lill-Anna, allra som sötaste blomsterknoppar! Stilla, Ajax, skuffa inte i kull barnen små. Välkomna, välkomna!

Allt under det hon så välkomnade, hjälpte den gamla, biträdd af handelsman Roth, Elin och hennes barn ur åkdonet.

— Välkomna, stig vackert in, fortsatte hon. — Jag släckte nyss elden i spiseln, men kolen glimra ännu, så det går lätt att göra upp eld igen. Var så god och stig in, patron Roth, sade hon och försökte att truga honom öfver tröskeln.

Men handelsman Roth betackade sig vänligt; han skulle hem till sitt.

Efter hjertliga tacksägelser af Elin för den goda hjälpen och sedan både hon och barnen klappat Brunte på ryggen, rullade schäskärran bort och Elin trädde med de sina in i Elsas boning.

Här flammade snart en lifvande brasa, så väl i det treffliga köket som i långkammaren der innanför. Rummet hade fått denna benämning, emedan det sträckte sig genom hela byggnaden. Det hade ett fönster på hyardera tvärväggen. Köket och långkammaren, jemte en liten förstugukammare och en åt fjärden vettande gård med vedbod och trädgårdstappa, utgjorde Elsas hela egendom. Köket glänste prydligt med sitt hvita golf och sitt lilla, blankskurade förråd af koppar-, tenn- och stenkärl kring hyllorna och saftigt gröna balsaminer i fönstret. Långkammarens med hemväfda trasmattor belagda golf, snöhvita gardiner och perlfärgade möbler skimrade icke mindre prydligt och vänligt i det varma skenet från den nytända, snart uppblossande brasan i kakelugnen. Klarast sken dock Elsas gamla ansigte, der hon fryntlig och beställsam snodde af och an mellan köket och kamrarne, lik en af dessa folksagans förutseende goda féer, som, i väntan på sina arma, pröfvade skyddslingars ankomst, beredt allt för deras emottagande.

Hon frågade Elin ingenting, hon liksom tycktes på förhand veta hvad som händt, äfven häruti lik en god fé.

Efter qvällsvarden, som framdukats i köket, infördes Elin och lilla Anna i förstugukammaren, der en liten nätt säng stod uppbäddad; Elsa och de två andra småflickorna förfogade sig till hvila i långkammaren, sedan båda gossarne bäddats skafföttes i den smala rödmålade pinnsoffan i köket, der äfven Ajax utsträckte sina långa ben på golfvet under bordet. Natten föll på,

och våra stackars vandrare njöto snart en ostörd sömn under det låga, men gästvänliga tak, der de erhållit en fristad, likt den stormdrifne seglaren, som i den lilla viken finner en lugn och säker hamn.

IV.

Skalderne besjunga skönheten och behaget af vinterdagen i den höga nordnen, då solen glimmar blank genom den rena luften, skidan slinter lätt öfver snöskaren, bjellrorna klinga muntert och snögubben gapar i vädret med sin hvita pels.

Vi vilja visst icke underkänna giltigheten af deras hänryckning, endast anmärka, att man, för att tillbörligt kunna njuta alla dessa behag, bör ega starka nerver, ungdom, lifligt blod och frisk lefnadslust. När temperaturen i veckor och månader fortfar att vaxla mellan 20—40 grader under fryspunkten, stelna slutligen både kropp och själ hos den, som icke eger inom sig kraftig reaktionsförmåga. Vintern i höga nordnen kan visserligen vara skön, men det är en kall och hård skönhet. Under hennes långa famntag smyger sig en blytyngd öfver sinnet, det domnar och bottenfryser mången gång. Men äro själ och hjerta varma och unga, och så äro de ju alltid hos skalderne, förmå de nog att uthärda den kalla skönhetens inflytande.

Det är just en sådan kall vinterdag, då det smälter i husknutarne och snön knarrar under fotstegen, som vi å nyo besöka Elsas lilla byggning vid den smala Strandgatan, der den ligger till hälften inbäddad i snö.

Träda vi genom köket in i långkammaren, se vi

der två unga flickor sitta vid det ena fönstret, hvarifrån man har en vidsträckt utsigt öfver fjärdens snöhöljda yta. Tjocka drifvor täcka de nedre fönsterrutorna och genom-sila en blåaktig dager, men genom de öfre rutorna skinner vintersolen på sin korta bana längs horisonten, hvars skogbeklädda kullar förtona i fjerran glimmande färger.

I kammaren är allt välbekant. Vi återfinna samma hvita gardiner och gamla perlfärgade möbler, samma vänliga trefnad, vi en gång förut lärt känna. De båda unga flickorna, hvilka äro sysselsatta med sömnad, och ännu en tredje ung flicka, som, gående af och an mellan kammaren och köket, håller på att undanstöka kvarlevorna af middagsmålet, äro oss äfvenledes väl bekanta: de äro Elins tre döttrar.

Som elfva år förflutit sedan vi sist sågo dem, hafva de emellertid blifvit betydligt förändrade. Maria, en af dem som ses flitigt sköta sömnaden, är nu en femton-årig drömmande tärna med ljusa lockar och milda blå ögon, en lefvande afbild af sin moder, sådan denna var i sin ungdoms vår. Systemen, som sitter midt emot henne och med korta mellanskof lägger arbetet undan för att höja sig på tåspetsarne och titta ut genom rut-tan, är ingen annan än lill-Anna, nu en liflig och munter trettonåring. I den tredje flickan, upptagen, såsom vi nyss nämde, af hushållsgöromålen, se vi äldsta systemen, den adertonåriga Malin. Hon är storväxt och groflemmad, med ett bredt ansigte, som knappast kan sägas vanprydast af en stor, rödblå näsa, enär ingen annan del af ansigtet kan göra anspråk på större skönhet, än som kommit på näsans lott.

Men oaktadt Malin är ful, gör hon icke något obehagligt intryck, ty kring den breda munnen och i de små grågröna ögonen framlysa hjertats renhet och god-

het med sådan innerlig kraft, att ingen kan betrakta henne utan att erfara en sympatisk känsla. Så väl af Malins husmoderliga bestyr, som af de andra systrar-
nas sätt att bete sig och se sig omkring i rummet, le-
das vi till den slutsatsen, att de icke tillfälligt befinna
sig i Elsas boning, utan att denna utgör deras stadig-
varande hem.

Så är det ock. Sedan den mörka oktoberqvällen,
då Elin inträdde med sina barn under Elsas tak, hafva
de förblifvit boende der. Följande sommaren anlände vis-
serligen fru Brita Stening från Stockholm och inflyttade
med sina tre barn, två gossar och en flicka, i sitt ståt-
liga hus vid Storgatan. Men hon fann den stora två-
våningsbyggningen allt för trång för att kunna herber-
gera äfven Elin och hennes barn. I Elsas lilla byggning
fanns det deremot fortfarande rum för dem alla. Hade
Elin varit ensam, skulle systemen tvifvels utan upptagit
henne hos sig, men nu hade hon barn, fem barn, Mörcks
barn, och den starka motvilja, Brita ständigt hyst för
kapten Mörck, utsträckte sig äfven till de barn, som burö
hans namn. Hon bistod väl Elin då och då, men hon
gjorde det kargt och motvilligt, såsom en nödtvungen
uppförling, icke af ett kärleksfullt hjerta. Elin undvek
derför också så mycket som möjligt att anlita hennes
hjälp.

Sitt bästa stöd egde Elin i Elsas trofasta tillgifven-
het, i sin egen kraft och i sin fasta tro på att en mild
försyn, som hittills så underbart hjälpt henne genom
den hårdaste pröfningen, ej framgent skulle beröfva
henne sin skyddande hand.

Hon var mycket skicklig i handarbeten och kunde
utföra den finaste linnesömnad, hålsöm och broderier,
och hon gjorde sig snart känd som den skickligaste och

flitigaste sömmerskan i den lilla staden. Man gaf henne fullt upp med arbete. Elsa skötte hushållet och barnen, och derigenom fick Elin tid att sköta nålen, det enda sätt, hvarigenom hon kunde förskaffa mat och kläder åt sig och de sina. Hon saknade icke heller andra goda vänner, som underlättade hennes arbete. Pel Perssons mor infann sig icke sällan med några marker smör, en ost, en knippa lake eller sik, och då och då på vintern lät hennes man köra in ett dugtigt vedlass på Elsas gård. Äfven den hederlige handelsman Roth försummade icke att i tysthet, genom gamla Elsa, understödja det fattiga hushållet.

Kort tid efter sedan Elin öfvergifvit sin mans hem, gjorde kapten Mörck ett svagt försök till försoning; men sedan Elin bestämdt vägrat flytta tillbaka till honom och afsagt sig hvarje anspråk på bidrag till barnens underhåll, följde å kaptenens sida förslag till äktenskapsskilnad, hvartill Elin samtyckte. När ett år förflutit, blef bandet mellan dem på laglig väg upphäfdt. Kapten Mörck gifte sig med rika tolfmans Stina, hvilkens mor under tiden dött, och den nya kaptenskan Mörck förde snart en sträng spira, icke blott öfver tjenare och underhafvande, utan ock, enligt hvad allmänt sades, öfver kaptenen sjelf. Elin och hennes forne man undveko ömsesidigt att återse hvar andra, och enär barnen inbegrepos i samma tysta öfverenskommelse, förbleknade snart faderns personlighet i deras minne. Blott för de äldre lefde hans drag ännu qvar som en töckenbild, som allt mer och mer fördunklades. Man talade aldrig om honom. Han var, ehuru lefvande, död för dem, som en gång voro honom närmast och tillgifnast.

Och så förflöt tiden. Elin utvecklade sig till en kraftfull och praktisk qvinna; det djupa sår, hon erhål-

lit, ärrades så småningom, hon blickade ej mera tillbaka, utan endast framåt för sina barns räkning, och dessa artade sig, ju mera de uppväxte, till arbetsamma och goda menniskor. När Gustaf genomgått skolan och derifrån afgick till gymnasium i Hernösand, antogs han af handelsman Roth till informator för dennes son, som fick följa sin unge lärare och mentor till sistnämde ort för att under hans uppsigt och ledning genomgå skolan derstädes. Vilhelm antogs af handelsman Roth såsom biträde i hans handel.

Ehuru stor lättnad allt detta beredde Elin, var det henne dock ofta svårt nog att sörja för sitt eget och de uppväxande flickornas behof. Mången gång fingo de gå hungriga till sängs, emedan den stackars modern icke hade någon utväg att stilla den ungdomsfriska magens kraf. Men aldrig hörde någon fru Gran, såsom Elin efter skilsmessan från mannen kallades, eller hennes barn beklaga sig; de åtnjöto också derför lika stor aktning som hjertligt deltagande. Den stolta fru Brita Stening tillstälde kalas och täta spelpartier, ty hon älskade att lefva yppigt och godt, och man gick på hennes bjudningar för den goda matens och trakteringens skull; men man egnade mera intresse och välvilja åt den arbetsamma systemen, hvilken sällan syntes till vid fru Britas rågade bord. Småningom uppstod dock ett närmande dem emellan.

Elin och hennes barn drabbades emellertid af en djup sorg, då gamla Elsa, sedan de i omkring ett tiotal af år bott hos henne, gick bort från jorden, trött af årens tyngd. Hon hade på dödslägret testamenterat sin gård åt Malin.

Gossarne, hade hon sagt, skola nog taga sig fram i världen, Maria och Anna skola bli gifta; men stac-

kars Malin vill kanske ingen ha, om inte för gårdens skull.

Jemte detta, enligt Elsas uppfattning, bästa sättet att trygga den fula Malins framtid, ansåg hon troligen, att Malin, såsom den med öfvervägande praktiska anlag utrustade, skulle bäst taga vara på den lilla egendomen och förvalta den till gemensamt gagn för familjen, så länge denna förblef till sammans i det fattiga, trånga boet.

Och häruti misstog sig icke den fromma åttioåring. Malin utöfvade, i sin värdighet af gårdsegarinna, en lika uppoffrande och nitisk vård om familjens ekonomi, som den gamla sjelf medan hon lefde.

Efter denna lilla återblick på de växlingar, tiden medfört under sitt lopp, återvända vi till våra tre unga väninnor, af hvilka de två yngre fortfarande sitta kvar vid fönstret och sy, och den äldsta, efter undanstökade hushållsgöromål, slog sig ned på en pall med en stickstrumpa i handen.

— Vet du hvart mamma gick? frågade Anna.

— Hon skulle först gå till doktorinnan med kragen, och sedan till moster med negligéen, svarade Maria. — Så der ja, tillade hon, i det hon lade i hop sitt arbete, — nu äro landshöfdingskans remsor alla sammans färdiga; nu kan jag få sy en stund på mammas julklapp, medan hon är borta.

Med dessa ord framtog hon en väl undangömd half-färdig "pirat", som hon broderade till julgåfva åt modern.

— Den blir riktigt vacker med sina schatterade gröna palmetter på stålgrå botten, anmärkte Anna lifligt. — Låt se om mina pulsmuddar taga sig lika bra ut!

Och väl tjugonde gången, sedan hon i smyg, åt-

minstone som hon sjelf trodde, fått dem färdigstickade, framtog hon ett par pulsmuddar, nått inlagda i papper. Muddarne utbreddes på bordet och beskådades. De voro också ganska vackra, med sina purpuröda fransar i kanten.

Malin sade ingenting, hon hörde på systrarna och fortfor att sticka.

— Låt se bara att du blir färdig med ditt till jul-afton, Malin! utropade Anna med den qvicksilfverero, som spelade i allt hvad hon sade och gjorde.

— Har ingen fara, svarade Malin trygt och såg upp från sitt arbete, en tjock grå ullstrumpa. — Maken är redan fullbordad, och den här kan jag sticka färdig på ett par nätter, om derpå kommer an. Mor skall nog komma att bli belåten med min julklapp, det är jag viss om. Ett par tjocka ullstrumpor äro goda att ha i vinterkylan. Det är min sann riktigt nyttiga plagg, det.

— Liksom om inte pulsmuddar äfven skulle vara nyttiga på vintern, utbrast Anna ifrigt.

— Piraten, inföll Maria, — är till nytta både sommar och vinter, men om sommaren behöfver man hvarken muddar eller ullstrumpor.

— Att du kan tala så! utropade Anna med gråten i halsen. — Tror du kanske, att mamma inte skall bli nöjd med våra julklappar?

— Kära du, det vet jag visst, det! svarade Maria skrattande. — Jag hörde mamma för inte länge sedan säga, att hon riktigt var i behof af ett par nya ullstrumpor och ett par varma pulsmuddar, men hon tillade, att hon inte såg sig någon utväg att hinna sticka dem.

Denna underrättelse lugnade synbarligen Anna, hvars uppmärksamhet dessutom i detta ögonblick väcktes af en svag bjellerklang från den isbelagda fjärden.

— Alla systrarna reste sig för att titta ut genom fönstret.

En ensam person kom åkande i en öppen så kallad långslåde strandvägen utefter tätt förbi gården.

— Det ser ut att vara en militär! sade Anna, i det hon sköt sybordet åt sidan för att bättre kunna se.

— Ja, svarade Maria. — Han vänder hufvudet hit åt.

— Vinden har gått på ost, anmärkte Malin. — Vi få snart oväder.

Antingen orsaken var bjellerklangen eller bullret från bordet, som sköts åt sidan, allt nog, någon vaknade nu i köket och kom långsamt lufsande in i kammarerna, lade ett par tjocka tassar på fönsterkarmen och kilade en bred bringa och dito hufvud mellan systrarnas ansikten. Det var vännen Ajax, som önskade få del af hvad som var å färde.

Han vädrade med nosen mot rutan och uppfångade en skymt af släden, just då denne försvann bakom ett par strandbodas, gaf till ett hårdt skall och såg åt dörren, såsom ämnade han sig ut, men ändrade tanke, vände hufvudet tillbaka mot fönstret och betraktade med djupt allvar vinterlandskapet.

De förflutna åren hafva mycket förändrat Ajax. Han har blifvit gammal och nästan gulhvit i hufvudet, och hans uppfattning af lifvet och sin ställning inom familjen har undergått motsvarande förändring. Han värderar hvilan och den varma brasan långt mera än förut, och har mot Elins barn antagit en viss faderlighet i sitt väsende, i stället för den forna kamratlikheten. Elsas bortgång har synbart varit påkostande för honom. — Han är emellertid ännu en kraftig och kry åldring, en vördnadsbjudande representant af heder och

trofasthet. Nu har han tillräckligt betraktat utsigten, han flyttar tassarne från fönsterkarmen ner på golfvet, kastar en mönstrande blick kring rummet, går i tur från den ena systemen till den andra, liksom ville han undersöka deras arbeten, och uttalar sitt gillande med blick och högtidligt viftande med svansen. Derefter lägger han sig på mattan, gäspar, sträcker ut benen och faller i en angenäm slummer.

— Jag undrar just, sade Anna med en blick på hunden, — om Ajax på julafton får följa oss till moster.

— Det tror jag inte skulle gå an, svarade Maria.

— Mosters rum äro så fina, att han nog inte får slippa in, om inte Hilda må hända lagar så, att han får vara i köket.

— Jag tycker, att det hade varit mycket trefligare, om mamma antagit handelsman Roths bjudning, sade Anna. — Då hade Ajax varit en sjelfskrifven gäst med oss andra.

— Skyll du på Ajax, inföll Maria skrattande, — allra som käraste lilla syster. Men tänk om nu inte Rothens Henrik kommer hem till julen med bror Gustaf!

— Så du pratar! svarade Anna rodnande. — Men hvad kan vara orsaken, fortfor hon strax derefter, — att moster denna jul bjudit oss till sig? Hon har aldrig förr gjort det.

— Jag vet inte. Moster har på senare tiden blivit snällare och vänligare mot oss, anmärkte Maria.

— Åh ja, men Kalle och Janne äro lika dryga som förut, invände Malin. — Fy, sådana kusiner! Gustaf tycker heller alls inte om dem, det märkte jag nogsamt sist han var hemma, fast han för syn skull låtsade vara med om att sällskapa med de fina herrarne, kan tänka!

— Nå ja, äro gossarne mindre trefliga, invände Maria, — så är deremot Hilda så mycket vänligare mot oss alla. Ack, hvad hon är snäll och god!

— Ja, det är nog sant, instämde Malin, — och vet du, Maria, jag tror att det egentligen är för Hildas skull, vi blifvit bjudna. Hon har, det vet jag, tiggat och bedt moster. Men det kan nog bli trefligt der med, skall ni få se, småpullor.

Malin antog gerna en beskyddande ton, när hon samspråkade med de yngre systrarna.

— Bara Gustaf kommer hem till julen, så få vi nog roligt hvar vi än äro, inföll Anna med tindrande ögon. — Tänk er, flickor, han är så godt som student nu! Eller hur, Malin, är det inte så?

— Han blir student nästa sommar, svarade den tillfrågade.

— Och får då hvit mössa med kokard?

— Ja visst, han som andra studenter.

— Ack, så roligt, så roligt! jublade Anna, hoppade ett stycke långs golvet och slog i hop händerna.

Ajax lyfte upp hufvudet, gaf henne en halft tillrättavisande blick, men lät det bero dervid och tillslöt åter ögonen.

— Nej, nu dröjer Ville allt för länge, anmärkte Malin. — Han lofvade att klyfva några träklabbar åt mig innan mörkret inbröt, men han hörs inte af.

— Han har väl inte fått slippa från boden, anmärkte Maria.

— Det är väl så. Och så ges det väl ingen annan råd, än att jag går ut i vedboden och själf tar i tu med klabbarne innan det blir allt för skumt. Här känns kallt, och mor stackare behöfver nog mötas af en munter

brasa, när hon kommer hem. Usch, hvad jag skall svänga yxan, det skall gå i ett hurr, det, flickor små!

Med dessa ord steg Malin upp från pallen, knöt en duk om hufvudet, tog ullvantar på sina köttiga, blåfrusna händer och förfogade sig till vedboden.

Skymningen hade inbrutit. Maria och Anna sutto tysta och stilla med armarne kring hvar andras hals, ty de kunde icke längre se att arbeta. Intet annat ljud hördes än Ajax' djupa andetag och då och då en häftig vindstöt, som kom fönsterrutan åt gatan att dallra. Medan rummet åt sistnämnda håll mer och mer mörknade, genomskimrades ännu en stund det motliggande fönstrets öfre del af vinterqvällens lysande färgspel. Men äfven detta dog småningom bort, och det var nästan alldeles mörkt, när Malin inkom med en vedbörda, som hon lade från sig på golfvet framför kakelugnen.

— Vi få storm i natt, sade hon, — och snöyra med. Det blir ett svårt väder för alla vägfärande. Mins ni flickor, snöstormen i fjor julas?

— Jag mins den nog, svarade Maria, — den upp-tornade drifvorna i jemnhöjd med taken.

— Den räckte i tre dygn, och flera människor hittades ihjelfrusna på landet.

Malin, som emellertid rest vedträden i kakelugnen, tände brasan och sköt till kakelugnsdörrarna, vred upp dragluckorna och hukade sig ner på golfvet för att genom de små runda hålen se om elden toge sig. När Malin strax derefter öppnade kakelugnsdörrarna, göt sig en bred, varm ljusflod in i rummet. Midt i denna ljusflod satt Malin tigande kvar på golfvet, och uttrycket i hennes breda ansigte täflade i färg och vänlighet med sjelfva den blossande brasan.

— Hvad tänker du på, Malin? frågade Maria, i det

hon slog sig ner vid systemens sida på det mattbelagda golfvet.

— Jag tänker på Elsa och på de sagor, hon så mången gång berättade oss, då vi sutto samlade framför qvällsbrasan.

Äfven Anna makade sig till elden.

— Mins ni, flickor, återtog Malin, — den vackra sagan om enkan och hennes faderlösa små?

— Jag tänkte just på den, svarade Maria sakta.

— Är det inte bra underligt, inföll Anna och sänkte rösten till en hviskning, — att vi aldrig se vår far?

De äldre systrarna blickade skyggt omkring sig, liksom fruktade de, att någon kunde lyssna på dem.

— Tro ni inte, återtog Anna hviskande, — att han ändå någon gång längtar efter att få se mamma och oss?

— Pappa har ju tagit en annan hustru. Han bryr sig hvarken om mamma eller om oss, sade Maria sorgset. — Han skulle inte längre känna igen oss, liksom inte vi honom.

Efter detta yttrande följde en lång tystnad, hvilken slutligen bröts af Malin, som sade, mera för sig sjelf än till de andra:

— Jag tror ändå, att jag skulle känna igen honom!

I detta ögonblick hördes steg i förstugan och en knackning på köksdörren, som strax derefter gick upp, innan de halft skrämnda flickorna hunnit hemta sig. Oaktadt dörren stod öppen mellan långkammaren och köket, var det dock så mörkt der ute, att de endast otydligt förmådde urskilja den person, som inträdde.

— Är fru Gran hemma? frågade en manlig stämma. Ajax rusade upp.

— Stilla, Ajax! ropade Malin, som i det samma

återvann hela sitt mod och gick ut i köket. — Mamma är utgången, svarade hon.

— Dröjer hon länge?

— Nej, det gör hon inte. Var god och sitt ner om ni vill vänta tills hon kommer. Jag skall tända ljus.

— Tack, sade mannen och började att taga af sig ytterplaggen.

När ljuset blifvit tändt, sågo systrarna, som nu alla kommit ut i köket, framför sig en äldre officer i grön uniform, med rödbrusigt ansigte och matta, utstående ögon, hvilka stirrade på dem med ett nedslaget uttryck. Ajax, som följt efter flickorna, nosade först ifrigt på den främmande och uppgaf derefter ett sorgset tjut samt kröp under bordet.

Mannen såg på hunden med en melankolisk blick.

— Gamle Ajax, lefver du ännu! mumlade han nästan ohörbart mellan tänderna.

Derefter såg han åter på flickorna, hvilka hvar efter annan nego för den främmande herrn.

Sedan Malin tändt och putsat ljuset, bad hon den främmande stiga in i långkammaren, der hon satte ljuset på bordet framför soffan; derpå neg hon ännu en gång och förfogade sig sedan tillbaka till systrarna i köket.

Både Anna och Maria vinkade henne till sig.

— Vet du hvem han är? hviskade Anna ifrigt i hennes öra.

— Tror du mamma känner honom? frågade Maria lika sakta.

Malin endast skakade på hufvudet till svar. Hon stirrade framför sig med ett frånvarande uttryck. Det var som sökte hon efter något inom sig. Plötsligt

flammade det till i hennes ögon och på hennes kinder. Hon syntes häftigt upprörd.

Utan att säga ett ord tog hon skyndsamt på sig kofta och väderhufva och ilade ut på gatan.

Malins förutsägelse om vädervexling hade redan börjat gå i fullbordan. Luften var mörk, icke en stjärna syntes; skarpa snöflingor, hvirflande om för vinden, slogo henne i ansigtet. Det gick tungt att vada fram på de redan igenyrda stigarna; men Malin var stark och kände väl till vägen. Hon vek in på Tullgatan, banade sig hurtigt väg snedt öfver torget, kom derifrån in på Storgatan, och stampande snön från de ludna lappskorna, trädde hon kort derefter in i fru Brita Stenings rymliga förstuga.

— Är mamma hos moster? frågade hon, i det hon stack hufvudet in genom köksdörren.

— Ho' sitter i mellanstugan, svarade en af pigorna.

Malin smälde igen köksdörren och rusade in i mellanstugan; men här stannade hon, i följd af hvad hon bevittnade. Hon såg sin mor och Hilda vid hennes sida stå orörliga och bleka midt på golvet, med uppspända ögon, som rigtades mot dörren till ett inre rum, hvarifrån högljudda röster hördes. Det såg ut som om Elin Gran hade velat skynda fram till denna dörr för att tillkännagifva sin närvaro, men hejdats af den förskräckta Hilda.

— Det är omöjligt, säger jag, utropade eller snarare skrek fru Brita inifrån kammaren.

— Det är en redan skedd sak, säger jag! svarade eftertryckligt en mansröst, tillhörande kamrer Pylson, fru Stenings affärsombud.

— Stadsmäklår Blum i Stockholm är en stenrik man. Han kan inte vara en bedragare.

— Han har gjort konkurs, upprepar jag, och ni, fru Stening, är inte den enda, ej heller den mest beklagansvärda af alla dem, som förlorat sin förmögenhet på det förtroende, man satt till denne affärsman. Det här brevet innehåller en lång förteckning på hans fordringsägare, jemte alla detaljer i den bedröfliga konkursen, och det är skrivet af en man, som inte skämtar i sådana saker och som vet hvad han säger.

— Och hur har då ni, herr kamrer, skött mina affärer, då ni kunnat låta det gå derhän? ljöd fru Britas stämma.

— Jag! utropade kamrern, icke mindre högröstad och vred. — Har jag icke mer än en gång varnat er för ert öfvermodiga lefnadssätt, ert evinnerliga kalasande, som inte gjort någon människa godt, allra minst er sjelf?

— Det der hör alls inte hit, afbröt honom snäsande fru Stening.

— Har jag inte rådt er, fortsatte kamrern, utan att fästa någon vigt vid hennes inkast, — att af edra räntor afsätta en reservfond för oförutsedda händelser, och att inte ha hela det ärfda kapitalet deponerat på en enda hand? Men ni har inte velat lyssna till mina råd.

— Blum åtnjöt ju allmänt förtroende, och min man hade ju alltid pengar placerade hos honom.

— Endast en ringa del af sitt kapital.

— Och äfven min svärmor, så länge hon lefde.

— Må så vara, det var dessutom er ensak, er bestämnda vilja. Ni ville ha hela er kontanta förmögenhet insatt på det håll, der ni fick högsta ränta. Nu får ni skylla er sjelf för den utgång, saken tagit. Ni har aldrig velat lyda mig. Har ni inte oförnuftigt understött er äldste sons slöseri, och nyligen, mot mitt råd, låtit

inteckna er gård för att betala de skulder, han åsamkat sig som kadett på Karlberg? Hade ni sjelf gjort besparingar, skulle ni ej heller nu behöft lemna gård och grund, sedan hela ert kapital gått förloradt i Blumska konkursen.

— Men det måtte väl blifva någon utdelning åt fordringsegarne? frågade fru Stening häpen.

— Det få vi se. Kanskè fem eller möjligen tio procent.

— Är jag således totalt ruinerad! utbrast fru Stening med af ångest skälfvande stämma.

— Ja, det är ni, fru Stening, och detta skyller ni ingen annan än er sjelf.

I det samma öppnades dörren, kamrer Pylson trädde ut, bugade sig i förbigående för Elin och gick vidare.

Fru Brita stod som förstenad på tröskeln mellan kammaren och mellanstugan. Hennes blick hvilade med ett obeskrifligt uttryck på systemen.

— Har du hört hvad som här talats? frågade hon slutligen med tillkämpadt lugn.

Elin sade ingenting; men hennes blekhet och tårarne i hennes ögon svarade till fyllest.

— Nå ja, det kan också vara det samma, sade Brita med förtviflans köld, — det blir i alla fall snart nog spordt för alla. Gläd dig därför, Elin, och förakta mig af hjertans lust, ty nu är jag lika utfattig som du.

— Syster, syster, hur kan du tala så! utropade Elin och skyndade mot Brita med utsträckta armar.

— Lemna mig! skrek Brita och stötte Elin från sig. — Jag har aldrig tiggat någonting af dig; jag ämnar ej heller tigga om ditt medlidande!

— Du är hård, Brita; men jag hoppas till Gud, att

han en gång skall uppmjuka ditt hjerta. Du skall då bättre lära känna mitt.

Med dessa ord aflägsnade sig Elin, åtföljd af den bäfvande Malin.

De banade sig tigande väg i snöstormen, som jagade genom gatorna, än hopande drifvorna i deras väg som murar, än upplyftande snömassorna i sin famn för att kasta dem i ansigtet på de gående, liksom ville stormvinden dermed qväfva dem. Det var icke någon lång väg, de hade att gå, men det var dock ett drygt arbete att komma fram.

Då de ändtligen hunnit till hemmets dörr, hade Malin sansat sig. Hon hejdade modern i förstugan och sade:

— I långkammaren sitter en herre, som vill tala med mamma. Det var för att tala om detta, jag kom till moster.

Ännu häftigt upprörd af hvad hon nyss bevittnat, fäste Elin föga uppmärksamhet vid Malins yttrande. Hon lade af sig ytterkläderna i köket, helsade sina båda yngre flickor och gick in i långkammaren, men drog ögonblickligt igen dörren efter sig, ty den person, som der steg upp vid hennes inträde, var ingen annan än hennes frånskilde man, kapten Mörek.

Elin gjorde en knappt begriplig rörelse med handen, som dock hade till följd, att kaptenen åter satte sig. Sjelf drog Elin fram en stol, i hvilken hon satte sig, midt emot honom.

De betraktade hvar andra tigande.

Elfva år hade förflutit sedan de sist möttes, och tiden hade icke skonat någondera. Elins hår var gråsprängdt, hennes panna färad, hennes kinder insjunkna. Den fordom spänstiga och täcka gestalten var nu stel,

tunn och mager. Hon var tård af mödor och bekymmer, men öfver hennes väsen hvilade likväl en egendomlig skärhet, en verksam andes kraft, ett rent samvetes fridfullhet, som skönt förklarade hennes tårda drag.

Annorlunda med kaptenen. Han var tjock och däst, hans bröst häfdes tungt vid hvarje andedrag. Ur de talgiga, utstående ögonen och de pussiga, slappa dragen talade slöhet och förfall, på samma gång uttrycket i hans ansigte var djupt melankoliskt. Han bar i allt pregeln af dryckenskapslastens härjningar.

Han gjorde ett par försök att tala, men de darrande läpparne nekade honom sin tjänst.

Elin bröt tystnaden, i det hon hjertligt räckte honom sin hand och sade:

— Välkommen, Fabian!

— Tack! svarade kaptenen och tryckte hårdt den honom räckta handen.

Efter åter en stunds tystnad såg Elin honom allvarligt i ögonen och frågade:

— Har du varit lycklig, Fabian, sedan vi skildes?

Kaptен Mörck såg upp med en underlig, hopplös blick, sänkte hufvudet mot bröstet och yttrade sakta:

— Du var god och öfverseende, du, Elin! Det har hon inte varit.

Efter en kort tystnad tillade han med tonlös röst:

— Stina helsar dig.

— Hon?

— Hon är död, och det är på hennes begäran jag kommit till dig.

Då den upprörda Elin förblef tyst, fortfor kaptenen:

— Du vet kanske inte, att Stinas och min son, vårt enda barn, i höst ett år sedan drunknade.

— Jag har hört det berättas, sade Elin.

— Gossen var Stinas ögonsten, den enda varelse på jorden hon älskade, fortsatte kaptenen i afbrutna meningar. — Från den stund, hon fick budskap om hans död, blef hennes lynne, som alltid varit svårt, våldsamt och förfärligt. Jag tror, att det rubbade hennes förnuft; ja, hon var bestämmdt inte längre rätt klok från den tiden. Ibland stängde hon sig inne flere dagar å rad, ville alls inte se någon och njöt ingen föda. Det var hemskt, men det blef ändå värre när hon sedan kom ut. Hon pinade då med sin hårdhet och vildhet en hvar på gården nästan till outhärdlighet; hon var en skräck både för människor och kreatur. I går gick hon i vredesmod till ladugården. Inkommen hötte hon åt tjuren, som stod klafvad vid dörren. Djuret slet sig löst, rusade på henne och stötte henne hårdt mot väggen, innan någon på dejans skrik hann komma till hjälp. Vi skulle bära in henne i rummen, men då uppgaf hon sådana fasliga jemmerrop, att vi måste lägga henne på fähusgolfvet. Hennes hufvud var fullt af blodsår, och blodfradga stod ur hennes mun. Hon vinkade, att jag skulle luta mig ned. "Mörek", rosslade hon i mitt öra, "jag dör. Jag har varit en elak och dålig qvinna. Jag har varit en satan mot din förra hustru. Lofva mig en sak. När jag dör, skall du fara till henne och bedja henne förlåta mig." Detta yttrade hon med full sans. Men nu öfverfölls hon af yrsel. "Det var hon, som tog ifrån mig min gosse, min Petter. Hon sitter med honom i sitt knä hos Gud fader. Men dit får inte jag komma", jemrade hon sig. "Hjelp, hjelp! Nu rusar tjuren mot mig igen! Han är kolsvart, han lyfter mig upp på sina horn" ... Hon hade rest sig upp och stödde sig på ena armbågen, men föll plötsligt baklänges och var död.

Sedan båda hemtat sig efter skildringen af Stinas förfärliga död, frågade kaptenen, i det han såg på Elin:

— Vill du förlåta henne?

— Ja, svarade Elin saktmodigt. — Jag förlåter henne, så visst jag hoppas förlåtelse af Gud för hvad jag brutit.

Kapten Mörck sänkte åter hufvudet och stirrade mot golfvet. Derefter sade han:

— Förlåter du äfven mig?

Elin brast ut i gråt.

— Ja, snyftade hon, — af mitt innersta hjerta förlåter jag dig.

— Tack, Elin! Jag har uträttat mitt ärende. Är det våra barn, jag såg der ute?

— Ja. Vill du, att jag kallar in dem?

— Nej, nej! svarade kaptenen med en afvärande åtbörd, i det han reste sig från soffan. — Men jag är nöjd att jag en gång sett dem. Hur är det med gossarne, arta de sig bra?

— Ja, Gud ske lof! Gustaf studerar och Ville är i handel, som bodgosse hos Rothen. De lofva båda att med tiden bli bra karlar.

— Du har således glädje af dem?

— Det har jag visst.

— Väl det. Farväl nu, Elin!

— Farväl, Fabian! Gud skydde dig!

Några ögonblick derefter var kapten Fabian Mörck försvunnen i mörkret och snöyran.

När ljudet af hans fotsteg icke mera hördes, betraktade Elin sina barn med tårfyllda ögon, knäppte i hop händerna och sade högtidligt:

— Det var er far, barn! Sorgen har nått äfven

honom. Bedjen, att han måtte finna frid och tröst hos all kärleks och barmhertighets outtömliga källa!

— Jag kände igen honom, jag, hviskade Malin snyftande, i det hon jemte systrarna lindade sina armar kring modern.

Der ute fortfor snöstormen att rasa hela natten igenom. Den hvisslade med tusen skarpa tungor mot fönsterrutorna, såsom ville den skära genom det sköra glaset, den dånade med raseri genom gatorna, liksom ville den spränga husen i sär och bortsopa deras spillror i den kolsvarta natten; men det tunna, bräckliga glaset motstod snöstormen, den lilla, låga byggningen nere vid fjärden höll trofast i hop sina fogar, på samma sätt som de, hvilka nu hvilade der inne, räddat sig och hållit samman uti den hårda strid, i hvilken lifvet tidigt hade stält dem.

Ofta vaknade de likväl vid de häftiga vindstötarne och uppsände fromma och brinnande böner för den man, som sjelf uteslutit sig ur deras kärleksfulla krets och som nu ensam färdades fram sin väg i storm, köld och mörker.

Tidigt på julaftonen, omkring en vecka derefter, sutto Elin och alla hennes barn, ty äfven Gustaf var hemkommen från Hernösand, församlade i långkammaren. Fru Brita Stening hade sändt återbud för julbjudningen. Hon ville i sin grämelse och sitt sårade högmod till en början hvarken se eller tala med någon.

Handelsman Roth hade visserligen förnyat sin bjudning till julqvällen; men Elin afslog den. Hon så väl som hennes barn ville icke dela julens fröjd med andra, nu då deras båda närmaste anhöriga drabbats af olyckan och lidandet. Man hade dock på förmiddagen, en-

ligt ortens sed, gjort och emottagit besök för att ömsesidigt önska hvar andra en god jul!

Den vänliga, trofasta Hilda Stening hade smugit sina små julgåfvor i Malins famn och med tårade ögon bedt, att hon och de andra kusinerna icke måtte försmå dem. Hon rodnade så täckt och strålande, då kusin Gustaf kysste henne och önskade henne en god jul.

Henrik Roth, nu en fullväxt, vacker yngling, hade också infunnit sig och äfvenledes utvalt Malin till sin julklappsförtrane; och den goda själen märkte alls icke hans förlägenhet, då han särskildt bad henne att inte skrynkla paketet till Anna.

Och nu sutto de, som sagdt, i all stillhet till sammans på julaftonen. I köket flammade en sprakande brasa. På det med en hvit duk öfvertäckta bordet i långkammaren brann grenljuset, och der lågo de redan uppbrutna julklappspaketen. Man gladdo sig åt hvar andras och vänners tillgifvenhet. Gustaf tog upp den vackra julpsalmen: "Af himlens höjd oss kommet är ett bud, som frid till jorden bär", och de öfriga instämde.

När sången slutat, hördes helt plötsligt klangen af bjellror, de raska stegen af en trafvare och gnisslet af slädmedar mot snön på gatan. Släden stannade utanför Elins böning.

Man hann knappast undra hvad detta skulle betyda, innan dörren till köket gick upp och Pel Perssons i Gjölö välbekanta, resliga gestalt visade sig på tröskeln.

— Guds fred och en lyckosam jul! helsade den ärlige bonden, under det han befriade sig från den ludna mössan och det breda resskärpet. — Kajsa helsar. Ho' hade sjelf velat komma med, men ho' kunde inte för barna'.

— God afton, sade Elin, — och välkommen till oss, Pel Persson! Stig fram och sitt ner.

Sedan han pelsat af sig och intagit sin plats på en stol vid dörren, satt Pel Persson en god stund tyst. Uttrycket i hans trohertade ansigte och den omständigheten, att han lemnat hemmet denna afton, tillkännagafvo tydligt, att det måste vara någonting af synnerlig vigt för Elin och hennes barn, som han hade att förkunna.

Slutligen såg han stadigt på Elin och sade:

— Jag ska' helsa från kapten Mörck.

Elin bleknade, och barnen skockade sig alla omkring honom.

— Guds råd och vägar, fortsatte Pel Persson, — äro outgrundliga. Ingen kan på förhand utransaka dem. Je mins nog, fru Elin, att kapten för inte länge sedan besökte jer, strax efter hustru hans död. Det var en ovädersqväll. Han köpte i sta'n svepningssaker åt Stina och begaf sig sedan, mot natten, hem åt. Men stormen och snöyran voro honom för mäktiga. Han arbetade mer än halfva natten i drifvorna för att komma framåt.

— Herre Gud! utropade Malin.

— Slutligen, fortfor Pel Persson, — orkade hästen inte gå längre, och de blefvo båda så godt som fastsittande, häst och husbonde, när de inte voro längre från kaptensbostället än vid den lilla grå ladan, som je vet ligger nära till på vägen åt byn.

Elin ryste. Det var samma lada, bakom hvilken hennes mans och Stinas röster en gång, en kulen oktoberafton, afkunnade hennes eget öde.

— Der påträffades han, berättade bonden vidare, — om morgonen af folket, som kom ut för att ploga. Hästen var ihjelfrusen, men i kapten fans ännu en

gnista lif. Bud efter läkaren afsändes genast, men när denne fram på qvällen kom, sade han, att här vore ingenting att göra. Kapten låg sanslös i flera dygn, och när han slutligen vaknade till medvetande, hade han inte långt igen. Han lät skicka bud på mej, och je kan veta, att jag genast hörsammade kallelsen.

— Det vet jag nog, framhviskade Elin.

— "Pel Persson", sa' kapten till mej, så snart jag stod vid bädden, der han låg orörlig och andades tungt, "jag vet, att du och din hustru äro Elins vänner. Hjelp mig därför att i någon mån godtgöra henne och barnen, så vidt ännu möjligt är. Stinas egendom är efter hennes död min, och jag vill öfverlåta den för allan tid åt Elin och barnen. Laga så att testamentet blir genast uppsatt, skicka efter länsman och ännu ett vittne. Du skall sedan sjelf fara med testamentet till henne och öfvertala henne att emottaga det. Säg henne, att, efter som hon förlåtit Stina och mig, hon inte må vägra att äfven låta den egendom, som i våra händer tjänade synden och förderfvet, komma till nytta och välsignelse. Penningarne skola blifva medel att underlätta våra barns uppfostran."

— Pappa, o pappa! utbrast åter Malin.

De andra barnen sågo tigande på modern.

— Mera orkade inte kapten säga, fortsatte Pel Persson. — Regementsauditören kom händelsevis dit på besök just i det samma för att efterhöra hur det stod till med kapten, och han uppsatte testamentet ackurat efter kaptens vilja. Kapten kunde sjelf inte röra sin hand till underskrift, men han sade upprepade gånger: "ja, ja!" då regementsauditören uppläste det, och vi, som voro inne hos den sjuke, bevittnade alle

sammans hvad han förordnat. När allt hade skett som sig borde, talade han intet mera. Dödskampen räckte dock ännu i flera dagar, och först i dag på morgonen dog kapten.

— Död! sade Elin, der hon satt blek och stel som en bildstod, med stirrande blickar och sammanknäppta händer.

Det rädde en stunds ångestfull tystnad i rummet, endast afbruten af Malins sakta snyftningar.

— Och nu tycker jag som så, tog åter kaptenens ombud till ordet, — och med respekt sägandes, fru Gran, att je gjorde svåra orätt, om je inte toge emot testamentet. Hemmanet kunnen je utarrendera eller låta förvalta, om je inte sjelf ser jer vara god att sköta det. Det finnes dessutom bland papperen, som auditören och jag genomgingo, flera skuldsedlar på betydliga summor, som Stinas föräldrar utlånat, säkra papper, det kan je lita på. Je kan hädanefter lefva sorgfritt och dela med jer åt barnen, fru Gran, och äfven, om je så vill, nu också hjälpa syster jeran, hvilken, efter som det spörjes, nyligen lärer genom en konkurs ha förlorat allt hvad hon egt. Det är Guds finger, som styr hvad som sker på jorden, och det vore syndigt att motsätta sig hans tydliga afsigt. Jag hade brådt att förkunna jer allt detta, på det att budet om kaptens död icke skulle träffa jer oförberedt från främmande läppar. Kajsa helsar så mycket och säger akkurat det samma som jag, slöt Pel Persson ifrigt.

Elin hade under det han talade någorlunda hemtat sig. Hon och hennes barn tryckte nu alla gråtande den hederlige, trofaste vännens hand, och efter en stunds öfverläggning, som utföll till Pel Perssons belåtenhet, befann han sig åter inbäddad i sin ljusgula långslåde,

körande i det glimrande stjernljuset på den plogade landsvägen med hurtig fart mot hemmet, till hustru och barn.

Och de, han sist lemnat, förenade sig i innerliga böner, att himlens julljus måtte tändas för den ande, som nyss sagt farväl åt alla jordiska förvillelser och smärtor.

V.

Vi gå nu att upprulla vår sista tafla för läsaren. Tidens ström har åter runnit undan; vi äro flyttade tio år framåt på dess bölja. Lifvets stränder hafva på nytt vexlat utseende.

Vi äro i slutet af maj, och pingst, "hänryckningens dag", är inne. I den högblå rymden klingar lärkans oändliga jubel, floden brusar melodiskt mellan mossiga klippväggar, dälдер och kullar utbreda för solen sitt blomstertäcke, och "så frisk, så ljuf är hvarje fläkt från träden i sin helgdagsdrägt". Barrträden stå med nya, mjuka skott på hvarje qvist och små ljusa kottar i toppen, och löfträden hafva höljt sina grenar med genomskinliga slöjor af ljusgröna dallrande blad.

Våren hade detta år infunnit sig tidigt, leende och solljus. Liksom genom ett trollslag hade snötäcket vikit undan och gräsmattan stuckit fram. Några klara solskensdagar, och jorden hade framstått i förnyad ungdomsskönhet, lifvande för håg och sinne.

Det är tidigt på morgonen, men redan råder lif och rörelse i komministergården, hvilken ligger tätt vid bron, som leder till den lilla stadens kyrka. Glada röster hö-

ras från en löfsal af alar, som frodigt skjuta upp vid elfvens strand.

Låtom oss se hvad som föregår der inne.

I midten af löfsalen står ett festligt dukadt frukostbord, och festliga, strålande ansigten omgifva det samma. Det är icke svårt för oss att igenkänna nästan alle sammans.

Den unge prestmannen, den nyutnämde stadskommministern, är ingen annan än Gustaf Mörck, Elins äldste son. Den unga qvinnan, som med ett uttryck af innerlig lycka och hjertegodhet sluter sig till hans sida, är Hilda Stening, sedan i går Gustafs maka. Det nygifta paret firar i dag sitt hemkomstöl, på samma gång som sin inflyttning i komministergården, ett tvåvånings, lågt, litet fyrkantigt hus, rödfärgadt och med hvitmålade fönsterkarmar kring de endast två rutor höga fönstren. Till den enkla festen äro det nygifta parets samtliga närmaste släktingar och vänner här församlade.

Vi skynda oss att presentera en ny medlem i släkten, välloflige kopparslagaren och rådmannen Malm, Malin Mörcks värderade man. Rådmannens fyrkantiga huvud, uppåtsträfvande rödaktiga styfva hår och ännu styfvare fadermördare nicka jovialiskt hvarje gång han betraktar sin kära hälft, der hon, rödblommig och hurtig, utstyrd i yfvig negligé med ljusgröna band, tjenstgör vid frukostbordet såsom vice värdinna. Det märkes grant, att gamla Elsas spådom så till vida icke slagit in, att Malin icke blifvit tagen endast för gårdens skull, ty den oförställda beundran, rådmannen egnar sin äkta hälft, förkunnar att han i henne funnit sitt lifs ideal.

Bredvid rådmannen upptäcka vi en person, som vi likaledes förut icke sett; det är Maria Mörcks man, en ung och bildad possessionat från Stockholmstrakten. Ma-

ria sjelf, täck och strålände af glädje och helsa, sitter bredvid honom, hållande en liten ljuslockig pilt i famnen. Alla öfriga närvarande äro, som sagdt, idel gamla bekanta. Der se vi den hederlige handelsman Roth, nu mera gammal vorden och nästan hvithårig, samt hans son Henrik, som nyss blifvit hofrättsauskultant. Henrik är förlofvad med Anna Mörck, och hennes lifliga, bruna ögon afskjuta hvarje ögonblick nya pilar rakt in i hans öppna hjerta.

Der, på andra sidan om bordet, se vi den hedervärde Pel Persson och hans lika förträffliga hustru Kajsa. Pel Persson har lagt på hullet och ser nu nästan lika storståtlig ut som hans företrädare i tolfmansvärdigheten i Gjöle, och mor Kajsa har blifvit en temligen stadig och frodig matrona. Det trohjärtade, bottenarlige uttrycket i deras ansigten får en egendomlig ljusning hvar gång de, halft förstulet, betrakta ett ungt par, som smugit sig litet afsides, såsom hade de tillräckligt med glädje och sällskap af hvar andra.

Det unga paret utgöres af Vilhelm Mörck och Erika Persson, Pel Perssons och Kajsas vackra dotter, hvilken vi en midsommardag, för omkring tjuguet år sedan, sågo i linda och lakan, på stora gången i Gammelstads kyrka, ligga i sin kära moders famn. Vilhelm har öfvergifvit handeln för att egna sig åt åkerbruket, och skall, då han snart tillträder det präktiga hemmanet i Gjöle, som Elin ärfde efter kaptenen, gifta sig med Erika.

Och låtom oss nu vända oss till de båda gamla, som sitta i hvar sin bekväma länstol, midt emot de nygifta, hvilka de litet emellanåt betrakta med glädjetårade blickar.

Det är Elin och hennes syster Brita, brudgummens och brudens moder.

De betrakta äfven ofta hvar andra med en fridens och syskonkärlekens blick, hvars innerlighet förhöjes af medvetandet om, att de nu äro på dubbelt sätt knutna vid hvar andra genom det förbund, deras barn ingått. Brita Stening har genomgått hårda pröfningar och lidanden. Hennes båda söner hafva dött i ynglingaåldern, och sjelf har hon varit underkastad tunga försakelser; men hon har också erfärit den försakande tillgifvenhetens, den renhjärtade godhetens allt öfvervinnande makt i sin systers och dotters trofasta huldhet mot henne. Hennes stolthet har böjts, hennes hjerta har blifvit luttadt och renadt.

Elin är redan nästan silfverhårig, men ur blicken talar en ny ungdom, själens segerrika fromhet, som inga skiften mer kunna beröfva henne.

Af alla de gamla vännerna sakna vi blott en. Det är Ajax, som, trött af årens tyngd, gått till den sista hvilan. Hans ben äro icke begrafda i kyrkans vigda mull, och ingen vård reser sig öfver den plats, der de hvila; men vännerna känna till platsen. Den ligger tätt intill den stora granen nere vid sjön, på Gjölehemmanet. Minnet af hans orubbliga trohet bevaras omsorgsfullt och varmt i älskande hjertan.

Nu ringer det till gudstjensten. Frukosten slutas hastigt och man bryter upp. I dag skall den unge komministern hålla sin inträdespredikan; han är redan färdigklädd och beredd.

Han tager sin unga hustru under armen, och åtföljd af de andra, skrider han stilla genom trädgården och fram längs vägen, som leder till kyrkan. Högtids-

klädda skåror helsa dem från alla sidor. Majsolen strör sitt guld öfver jorden, vinden fläktar med osynliga vingar, kyrkdörrarna stå öppna, och klockornas högtidliga, milda maning dallrar när och fjerran genom den klara rymden.

Pensionskamraterna.

I.

Nej, dansa, skämta, skratta, sjung!

Du är så vacker och så ung!

Låt världen dig sin hyllning ge.

Sven Tröst.

Det var i Stockholm, en kylig förmiddag mot slutet af november, denna inledningsmånad till vintern, med sina mulna dagar, sin fuktiga köld, sitt ständigt växlande snöglopp och regndusk. En elegant, öppen vagn, med grefflig krona öfver det på vagnsdörren anbragta vapnet, sågs köra uppför Regeringsgatan, vika af inåt Lutterns gata och der stanna utanför ett tvåvånings stenhus af oansenligt yttre. Den bakpå vagnen stående betjenten hoppade af och skyndade fram till vagnsdörren, der han emottog befallningar af ett i vagnen sittande ungt fruntimmer. Hon tillsade honom att gå tre trappor upp i husets vindsvåning och der fråga efter en mamsell Lindqvist, en lannesömmerska, hvilken blifvit den unga damen rekommenderad. I fall hon träffades hemma, skulle betjenten säga, att fröken Stjernklo ville komma upp för att tala med mamsell om sömnad.

Medan betjenten makligt begifver sig uppför de tre smala, mörka trapporna till den ännu mörkare vinden, vilja vi taga den unga damen i närmare betraktande. Hon synes vara mycket ung, ännu nästan ett barn, men hennes säkra hållning vittnar dock om sjelfständighetskänslan hos en liten varelse, som tidigt blifvit van att råda öfver sin person och som redan stigit med båda fötterna ur barnkammaren, fastän det kunde förefalla mången såsom hade detta för en ung flicka så viktiga steg i lifvet här vid lag tagits ut allt för tidigt.

Insvept i en penséfärgad kashmirs-pelis, brämad med mård, lutar hon sig vårdslöst mot vagnsdynan, i det hon med det samma sveper den dyrbara, med mjuka skinn fodrade kappan ännu bättre om sig, drar flors-hufvan tätare om ansigtet och trycker mårdmuffen mot hakan. Den eleganta skära sidenhatten infattar i sin lätta ram af tyllrysch ett täckt, rundt, rödblommigt ansigte, som vittnar om helsa och lefnadslust; den tunna spetsslöjan förtager ingenting af de små, plirande gråblå ögonens glans och de fina linierna af en något uppåt böjd näsa. Mellan de friska, korallröda läpparne glindra ett par perlhvita tandrader, och när muffen sakta glider ned mot bröstet, varsnar man en fint afrundad haka, med en skälmsk liten grop. En skog af ljusa lockar böljar fram under hatten och förenar sina ringlar med en yfvig boa af mård, lindad kring den unga flickans hals.

Det låg mycken näbbighet, till och med ett visst barnsligt öfvermod, i detta ansigte, och mången hade må hända liknöjdt eller förtrytsamt vändt sig från Anna Sjernklo, hade icke hennes vänligt blickande ögon afspeglat en så ren och barnafrom själ, att näbbigheten förbisågs, i det man intogs af oskulden.

Det ständiga glada löjet, som spelade kring munnen, förfelade ej heller att framkalla ett leende hos hvem helst, som kom i hennes väg.

I den stund, vår berättelse börjar, krusades likväl icke Anna Stjernklos läppar af ett liffullt löje. En lång gäspning och en otålig blick in i förstugan, der betjenten försvunnit, förrådde att tålmod att vänta just icke hörde till hennes dygder. Hon flyttade sig till det motsatta vagnshörnet, kastade florskufvan upp mot hatten och såg upp mot de båda vindskuporna, liksom trodde hon sig der kunna få se en skyint af symamsellen. En geranium, en myrten och en kanariefogel i en liten rödmålad bur i det ena fönstret, en korg, några flaskor och krukor i det andra, var allt hvad hon såg. Icke ett nyfiket ansigte varsnades innanför de låga rutorna. Förtrytsamt sänkte hon blicken mot husets lägre regioner, liksom trodde hon sig der kunna finna den hon sökte. Andra våningens fyra fönster mönstrades, men endast de tomma rutorna gapade henne till mötes. Den tycktes stå obodd. Plötsligt uppgifver vår unga fröken ett glädjerop, hennes drag lifvas, och hon tillsäger kusken att genast öppna vagnsdörren.

Hvilken syn framkallade väl hos den unga flickan en så hastig glädje? Hade hon nu ändtligen varsnat sömmerskan?

Nej, det hade hon icke, men i ett af första våningens fönster hade hennes spanande blickar upptäckt ett par stora, kolsvarta ögon, tillhörande en annan, helt ung dam, hvilken drömmande såg upp från sitt arbete i samma stund, som Anna blickade mot fönstret. Det var denna syn, som framkallade glädjeropet från hennes läppar och som förmådde henne att, utan att afvakta betjentens återkomst, hoppa ner från vagnen,

skynda uppför trappan och rusa i famnen på den, i hvilken hon, till sin utesägliga förtjusning, igenkände Arabella Dortstein, sin mest älskade kamrat från den tid, då de båda vistades i pension i Södertelje.

— Min Gud, så roligt att få råka dig! utropade Anna, i det hon, sedan den på vid gafvel lemnade dörren blifvit igenläst, tog plats vid Arabellas sida.

— Men hur visste du, bästa Anna, att jag var i Stockholm? Hur har du fått reda på min undangömda bostad? frågade Arabella, lätt rodnande, i det hon såg sig omkring i det tarfligt möblerade rummet, på en gång förmak, sal och tambur.

— Uppriktigt sagdt, Bella, så är det endast slumpen, som i dag fört mig i din väg. Det är blott en månad sedan pappa med tant Beyern och mig flyttade till Stockholm för att här tillbringa vintern. Hur länge har du varit här?

— Ett år. Min far orkade ej längre att sköta sin landtegendom. Gikten håller honom numera ständigt fången på hans rum.

— Nå, klokt gjorde majoren i alla händelser i att öfvergifva landet och flytta hit, der du kan komma i tillfälle att få förströelser.

— Förströelser! eftersade Arabella, i det hon sorgset smålog, — sådana vet jag icke af!

— Hvad säger du!

— Vi ega inga bekantskaper. Utom en gammal vän till min far, kammarherre von Bingen, kommer ingen till oss. Vi lefva alldeles för oss sjelfva.

— Stackars barn, så tråkigt du måste hafva! inföll Anna. — Det var då för väl, fortsatte hon, — att slumpen förde mig till detta ditt inkognito i den stora hufvudstaden. Jag skall min sann föra dig ut i verl-

den, jag! Till en början måste du komma på vår stora bal i dag åtta dagar till. Min förlofning med Algernon Löwencranz kommer då att eklateras.

— Ah, din vackra kusin, om hvilken du talade i pensionen, icke sant? utropade Arabella. — Hvad det gläder mig att höra!

— Just den samme! Men då älskade jag honom ännu inte. Du minnes väl, att jag ändå talade om hur vacker han var.

— Och hur han ständigt retades med att kalla dig fröken Uppnos, lilla Skatan...

— Med flera dylika benämningar, som jag naturligtvis inte tyckte om att höra, afbröt Anna skrattande.

— Men nu är allt förändradt oss emellan, sedan jag gått och läst, blifvit gammal och allvarlig och fyllt hela sexton åren! utropade hon med förnumstig min, i det hon hoprullade en på bordet liggande pappersbit i form af en ärta och sedan med pekfingret och tummen sprätade den mot Arabellas näsa. — Nu, fortfor hon, — säger Algernon, att han riktigt älskar mig.

— Aj! utropade Arabella, i det hon for med handen öfver näsan.

— Jag tror det kändes? frågade Anna, ledsagande orden med ett klingande skratt.

— Du är dig lik, samma yrhätta som förr i pensionen! Men, fortfor Arabella tvekande, i det hon oroligt såg på Anna, — hur var det? Du hemtades så plötsligt från skolan, och sedan skref du aldrig... Skulle du inte hem för att...

— Vara närvarande vid min mors dödsbädd. Ack, älskade Arabella, det var en sorglig tid, utropade hon och kastade sig snyftande om väninnans hals.

Hon förblef i denna ställning några sekunder, under det Arabella vänligt tröstade henne.

Efter en stund tystnade Anna plötsligt, höjde hufvudet åter, för med näsduken öfver ögonen och såg stadigt Arabella i ögonen, sägande:

— Ack, jag bör inte gråta, då jag tänker på hur glad mamma var att få sluta sitt lif, ett lif så fullt af plågor. Hon var också nöjd att, innan hon dog, veta min framtid betryggad mot lifvets stormar och faror. Ja, Arabella, det strålade himmelsk salighet ur mammas ögon, då hon lade våra händer till sammans och gaf Algernon och mig sin sista välsignelse.

— En döende moders välsignelse är en rik skatt att ega och medföra i sitt blifvande hem, en tröst i kommande dagars sorger, sade Arabella, i det hon drog en djup suck.

Hon hade sjelf föga erfarit af lifvets glädje, men i stället tidigt blifvit förtrogen med bekymmer och sorger.

— Jag talade ofta med mamma, fortsatte Anna, — om hur god och hjälpsam du var mot mig i pensionen, hur du, den stilla, allvarliga och flitiga flickan, hade öfverseende med den två år yngre yrhättan, som du fick dig påtrugad till kamrat i ditt rum. Mamma bad dervid Gud, att vi ännu en gång måtte få råkas i lifvet och att jag i dig allt framgent måtte få ega en trofast väninna.

— Det kan du lita på, min snälla Anna, svarade Arabella. — När blir ditt bröllop?

— I sommar eller möjligen först i augusti, svarade Anna. — Det beror på när Algernon lättast kan blifva ledig från sina embetsgöromål.

— Algernon, det är ett vackert namn! sade Ara-

bella långsamt; — det låter så romantiskt! . . . Och du älskar honom? tillade hon derpå.

— Om jag älskar honom! svarade Anna med glad hänförelse. — Ack, jag älskar honom såsom jag älskade dig, då vi voro till sammans i pensionen! Jag ser upp till honom som till ett väsende, hvilket i alla afseenden står så oändligt högt öfver mig, att jag ibland tycker mig vara honom riktigt ovärdig. Tycker du inte, Bella, utbrast hon, i det hon fattade dennas händer mellan sina och skälmskt såg henne i ögonen — var upprigtig och såg mig: tycker du inte, att det är besynnerligt, att det kunnat falla en så allvarlig, ädel, rikt begåfvad man, som Algernon Löwencranz, in att älska en sådan obetydlig, tanklös varelse, som jag är?

— Du underskattar ditt värde, goda Anna! Dessutom, hur kan jag besvara en sådan fråga? Jag känner ju inte din Algernon!

— Men du skall lära känna honom, inföll Anna. — Han känner redan dig, det vill säga genom mina beskrifningar om dig. Du må tro, att du mer än en gång utgjort ämnet för våra samtal der hemma på Mersåker. Jag har för Algernon beskrifvit din junoniska gestalt, ditt glänsande, svarta hår, dina drömmande, kolsvarta ögon, skuggade af de långa silkesfransarne, som jag så mången gång afundats dig, jag, som bara har några korta, tunna, lingula strån till skuggning för mina grå ögon! Ack ja, jag har så noga beskrifvit din reguliera grekiska profil, din . . .

— Håll, nu kan det vara nog! afbröt henne Arabella blossande. — Inte ligger det någon förtjenst i att vara vacker.

— Men inte är det roligt heller att inte sjelf vara vacker, då man fått en vacker fästman. Jag tänker

ibland, fortfor Anna, i det hon bjöd till att antaga en sorgsen min, som dock snarare blef komisk, — att menniskorna skola tycka, att det är en allt för stor kontrast mellan honom och mig. Och vet du, jag har till och med sagt Algernon, att du och han skulle bestämdt blifvit ett mycket mera passande par, än han och jag.

— Och hvad har din fästman svarat på ett så dåraktigt prat?

— Han bad Gud bevara sig från en sådan der regulier fullkomlighet till hustru, inför hvilken han må hända skulle nödgas känna sig sjelf som den ringare, kan tänka, den högborna själen! svarade Anna med en lätt knyck på nacken. — Af min beskrifning om dig förmodade han, att en utomordentlig likhet måtte finnas mellan edra fysionomier, naturligtvis oberäknadt hans svarta mustascher och polisonger, och han försäkrar mig alltid, att ingen vidare sympati någonsin kan uppstå emellan två personer med så lika berättigade anspråk på hvar andras beundran, som han och du måste ega. Dig behöfver jag således aldrig frukta som rival, min kära Bella!

— Han tyckes ega en försvarlig portion af egenkärlek, din vackre fästman! I så fall har han redan på förhand min antipati, invände Arabella skrattande.

— Tala inte illa om Algernon! Nej, nej, du måste tycka om honom, eljest är det snart slut med vår vänskap, utbrast Anna häftigt. — Jag blir så ledsen, då pappa och han disputerar och pappa vresigt säger, att Algernon är fåfång och att hans ärelystnad inte har några gränser.

— En man har rättighet att vara ärelysten, i synnerhet en aristokrat af så ädelt blod som baron Löwencranz.

— Jag visste nog, att du skulle komma att hålla med mig. Och likväl, Bella, aristokrat eller demokrat, det tycker jag just kan komma på ett ut! Så säger pappa också. Han tycker, att det är ingenting värdt med att vara grefve eller baron, om man inte för öfrigt är en bra karl och, jag hade så när sagt, en dugtig landtbrukare, ty det är det stånd, som aktas högst af pappa, som sjelf är landtbrukare både till kropp och själ. Pappa vill, att Algernon, om ett par åt åtminstone, skall öfvergifva embetsmannabanan och öfvertaga Mersåker, när pappa tröttnar. Detta är ett ämne, hvarom de tvista från morgon till qväll.

En knackning på dörren afbröt här samtalet. Det var betjenten, hvilken, sedan han länge väntat på sin fröken, slutligen, efter kuskens anvisning, knackade på en trappa upp.

När Arabella hörde, att Annas besök gälde sömmerskan, mamisell Lindqvist, tillsade hon betjenten att åter gå upp och bedja denna stiga ner till majorens. Under den väntan, som nu uppstod, förnyade Anna sin anhållan om att Arabella skulle komma på eklaterings balen.

— Tack, goda Anna, svarade denna undvikande, — men jag går ogera från min gamle, sjuke far. Han behöfver ständigt mitt sällskap, och upprigtigt sagdt, Anna, jag nästan fasar för att komma ut i stora världen. Jag skulle der känna mig främling! Jag trifs bäst hemma.

— Har man hört någonting så tokigt! En ung, vacker adertonårig flicka sky världen och vilja mura in sig som en numma! Nej pass, det får inte ske! Du skall komma; jag vill sjelf tala med majoren derom.

— Nej, för Guds skull, Anna, oroa inte min far

med sådant, bad Arabella ängsligt. — Det skulle göra honom ondt. Han tänker nog ändå säkert mången gång med ledsnad på, att han icke har råd att låta sin dotter få några förströelser.

— Ah, är det bara derpå det beror, invände Anna, gladt, — då är frågan lätt afgjord. Jag har mer än nog af lyckans håfvor för oss båda, kära Bella, och jag skulle känna mig outsägligt lycklig att få dela systerligt med min bästa vän. Jag rår mig helt och hållet sjelf, tillade hon, då hon såg Arabellas blick mörkna, — hvarken pappa eller tant Beyern fråga efter hur jag använder mina rikliga nålpenningar.

Den innerligaste godhet lyste härvid ur Annas ögon, i det hon bedjande fattade väninnans hand.

— Nej, nej, sade Arabella med sammantryckta läppar, i det hon sakta gjorde sin hand fri från Annas, — min far skulle aldrig tillåta det.

I detta ögonblick steg mamsell Sofi, sömmerskan, fryntligt nigande in genom salsdörren och samtalet fick i anledning häraf en annan vändning. Det blef uppgjort, att hon följande dag skulle infinna sig hos fröken Stjernklo, nr 65 Drottninggatan. I samråd med Annas tant, den redan nämnda enkefru von Beyern, hvilken såsom värdinna gjorde les honneurs i grefve Stjernklos hus, skulle då uppgöras om linnesömnaden för den blifvande utstyrseln, hvilken sömnad mamsell Lindqvist lofvade att ensam åtaga sig, då hon hade så lång tid som ett halft år på sig.

Väggklockan, som i det samma slog tolf, påminde Anna om, att hon vid denna tid skulle sammanträffa med tanten hos en modist vid Brunkebergstorg.

— Aj, nu får tant vänta! utropade hon, hastigt resande sig från soffan.

Hon tog derpå skyndsamt afsked af Arabella och sade sig ännu återkomma ännu en gång före nästa onsdag, då hon icke skulle lemna Arabella förr än hon fått hennes löfte att komma på balen.

— Du får inte säga nej, Bella! ropade hon ännu i trappan.

II.

Som kära vänner får man dem ofta se,
Och nästan lika ofta så träta de.

Runeberg.

— Ja så, de voro nöjda med-mönstret till broderiet, sade Arabella Dortstein, under det hon några dagar senare i mamsell Sofis vindskammare var sysselsatt med att uppmäta ett stycke finaste primalärft.

— Ja, både hennes nåd och fröken sade, att buketterna voro utmärkt ledigt tecknade och guirlanden smakfullt sammanvirad. De tyckte, att sex kronor alnen inte vore för mycket. Fröken sade tvärt om, att hon gerna ger det i banko, om hon blott får arbetet väl gjordt och färdigt på utsatt tid.

— Då kan jag få medel att betala en balklädning utan att behöfva oroa pappa, tänkte Arabella för sig sjelf, under det hon varligt drog trådar ur linneväfven för att sedan afklippa jëmna våder.

— Fröken Anna var så vänlig och sade, att hon hade ännu mycket mera arbete åt oss.

— Oss! eftersade Arabella, i det hennes svarta ögon blixtrade till. — Du sade väl inte, att jag...

Arabella såg sig härvid skyggt omkring utan att

afsluta meningen, liksom hade hon fruktat, att väggarna kunnat lyssna till hennes ord och förmimma, att den i sin fattigdom stolta fröken Dortstein delade yrke och förtjenst med vindskammarens anspråkslösa invånarinna.

— Tycker fröken, att jag skulle göra mig skyldig till någonting så opassande som att förråda frökens hemlighet! Nej, nog vet jag bättre än så hvad jag är fröken och salig majorskan skyldig, hon, som tog vård om mig och gaf mig undervisning, då min mor dog och jag som en tiggarrunge blef socknen till börda. Stacksars majorskan, fortfor Sofi, då Arabella förblef tyst, — inte kunde hon tro, då hon gick ur denna verlden, att hennes enda dotter skulle, liksom jag, behöfva arbeta för bröd! Men det var nu den der olycksaliga borngen, majoren skref på, som vållade allt eländet!

— Hvad tjenar det till att tala om sådant, som inte kan hjälpas? invände Arabella lugnt och kallt, ehuru en darrning på läpparne och en plötslig blekhet förrådde den inre rörelse, hon sökte bekämpa. — Hvad har du i paketet der borta? frågade hon derpå, i det hon varnade ett aflångt paket på en stol vid soffan.

— Det är tre dussin kammarduksnäsdukar, som fröken Anna önskade få broderade med anglosachsiska bokstäfver, ett A och ett L i två sköldar med en greflig krona öfver A och en friherrlig öfver L. Detta broderi får kosta hur mycket som helst, bara det blir utsökt fint och guirlanderna kring sköldarne vackert slingra sig i hvar andra. Jag åtog mig dem för frökens räkning. Sådana der små lappar äro så viga att slänga undan, om någon kommer.

— Bra, bra! sade Arabella otåligt, i det hon hoppek ett afklippt örngått och delade af tråd åt sig. —

Jag måste nu skynda ner till pappa. Sy du i hop lakanen så länge.

— Fröken ritar väl ut mönstret till näsdukarne? De ville se det först! ropade Sofi efter den utför trappan ilande.

— Ja, ja! lydde svaret.

En stund derefter se vi Arabella, träget sömmande vid den tända lampans sken, sitta inne hos fadern, hvilken, storväxt och fetlagd, frisk till utseendet, men med af gikten förlamade ben, lutar sig tillbaka i en hvilstol, under det han läser högt för sin dotter ur Girondisternas historia af Lamartine.

Medan far och dotter sitta der midt emot hvar andra; den ena läsande, den andra tigande, skola vi passa på tillfället och gifva läsaren några närmare underrättelser om major von Dortstein.

Det är icke lätt att under årslånga lidanden bibehålla ett jemnt och godt lynne. Den fortfarande lamheten, i förening med mången gång outhärdliga plågor, för hvilka majoren under ett tjugutal af år varit ett rof, den bittra förlusten af en allt för tidigt hädangången maka, hans mulna dagars tröstarinna, hans trofasta, älskande vårdarinna, den sjelfförvållade fattigdom, han genom borgensförbindelser dragit öfver sig och dottern, förebråelser, samvetsagg öfver ett förspildt lif, allt hopade sten på den tunga börda, som han anklagade en omild försyn att hafva lagt på honom. Majoren kände sig fiendtlig stämd mot hela världen, och han blef mer och mer bitter, hård och skygg för allt umgänge. De forna bekanta, hvilka, sedan det blef känt, att majoren flyttat till Stockholm, der uppsökte honom, afvisade han. Slutligen frågade ingen vidare efter den otillgänglige gamle herrn. En enda bland

hans f. d. bekanta och umgängesbröder lät dock icke afspisa sig, trots det många gånger af Arabella eller städerskan upprepade: "Majoren tar inte emot!" Denne ende var kammarherre von Bingen, en gammal ungekarl och halfdöf enstöring, som sjelf sedan mer än ett tiotal af år helt och hållet dragit sig ur verlden, det vill säga, öfvergifvit sällskapslifvet och sina vänner och bekanta från yngre år, eller må hända också till en del af dem blifvit öfvergifven i följd af sin döfhet. Han lät, som sagdt, vare sig af nyck eller pur envishet, icke afspisa sig, utan fortfor med sina besök och höll i med att skrikande fråga Arabella efter majorens hel-sotillstånd, liksom vore äfven hon döf, samt nödgade henne att lika högljudt svara sitt evinnerliga: "Pappa orkar inte taga emot!" till dess slutligen majoren, som från rummet innanför alltid åhörde samtalet, en vacker dag, utledsen vid detta evinnerliga skrikande, sjelf tog sig till att ropa:

— Låt honom komma in och säga hvad tusan han vill med sitt oupphörliga spring.

Kammarherren fick nu ändtligen inträde. Han lät majoren veta, att hans ärende vore att fråga, om han finge återlemna några böcker, som han sedan trettio år haft till låns af majoren.

— För tusan, du hade väl kunnat skicka mig böckerna utan att truga dig hit sjelf på köpet! ljud majorens mindre vänliga välkomsthelsning.

— Ja, men se, jag ville resonera om saken, jag menar om författaren och hans skrifter, nu sedan jag ändtligen hunnit genomläsa böckerna, svarade kammarherren godmodigt.

— Nå, det måtte du väl hunnit med många gånger under trettio års tid, snäste majoren.

— Ja, ja, allt skall ha sin tid, och se, det går inte så lätt att blifva förtrolig med en författare, hvilken penna vänt upp och ned på en gammal vorden verld, fastän jag inte funnit mig öfvertygad af hans sofismer.

— Åh, Voltaire, sitt århundrades största snille! utropade majoren, hvilken stela anletsdrag för ett ögonblick lifvades. — Så har jag dock något räddadt från mitt skeppsbrott! Tack skall du ha, von Bingen, du gamle snigel, tack skall du ha för att du behöfde trettio år för att kräla dig fram genom detta litteraturens rikaste skördefält!

Nu var isen bruten. Majorens lifsandar flammade åter upp, och han erfor liksom en känsla af glädje, då han återsåg de fyrtio volymerna i franska band, Voltaires Oeuvres complètes. Han hade glömt åt hvem han lånat dem, han hade under lyckligare dagar glömt "menniskoslägtets bespottare", den satiriske skalden, som vid sjutton års ålder skref Oedipe och vid åttio-tre Irène; men i den sinnesstämning, majoren nu befann sig, blef den författares verk, hvilken skrifter på det religiösa området endast skapade tviflare, aldrig troende, honom ett välkommet sällskap, en verklig skatt att ega, en vishetsbrunn att ösa ur, icke för att blifva mera undergifven sitt öde, utan snarare för att känna sig mera berättigad till bitterhet mot en hel verld.

En gång insläppt, fortfor kammarherren att göra sina besök litet emellanåt, ehuru majoren aldrig bad honom vara välkommen tillbaka, när han gick, och merendels alltid visade sig otålig när han kom. Men detta tycktes icke besvära den gamle ungarlen, som envist fortfor att truga sitt sällskap på ungdomsvännen.

Den, som deremot snart glädt välkomnade "farbror Olle", det var Arabella. För henne blefvo kammar-

herrens besök ett afbrott i det enformiga, instängda lif, hon förde, synnerligen som "farbror Olle" då och då lemnade henne en god roman och höll den sjuklige fädern sällskap, så att hon, mellan det trägna broderandet, på sitt rum kunde få uppfriska sig med litet läsning då och då.

Det tycktes nästan som om majorens ovänliga värsende, hvilket skulle ha skrämt hvilken annan som helst, utöfvat en sällsam dragningskraft på kammarherren von Bingen. Ju snäsigare och otåligare majoren var, dess envisare höll kammarherren ut; han syntes riktigt njuta af att vara en skött-tafla för de hvassa vredenes pilar, som majoren slungade mot honom. Hvad det led, besegrade dock slutligen kammarherrens tålmodiga ihärdighet majorens nyckfulla retlighet. Ett schackbräde blef en vacker dag den brygga, som förenade den skrofliga och flinthårda med den enformiga och jemna stranden, den retliga och den sega själen med hvar andra.

Majoren upptäckte, att han i kammarherren fått en i det sinnrika schackspelet sig fullt värdig motspelare, som till och med stundom var honom öfverlägsen. Den själsspänning, som schackspelet framkallade, gjorde honom godt, retligheten i hans lynne fördelades härigenom. Han orkade nu stundom läsa, hade sitt schackparti, en gammal vän och sin dotter att sällskapa med, att roas af och att hålla af.

Han hade icke på länge känt sig så belåten. Kammarherren blef slutligen en daglig, lika efterlängtd som välkommen gäst hos majoren, af hvilken han förut varit nästan afskydd. Hvarje afton, på slaget fem, infann han sig punktligt och qvardröjde regelbundet till klockan nio.

Far och dotter sitta just nu, såsom vi redan nämt,

vid den tända lampan, den förre med sin bok, den senare med sin söm.

Den mulna novembereftermiddagen har redan inträdt, och klockan i närmaste torn klämtar fyra. Arabellas blick följer dock icke så uppmärksamt som vanligt mönstrets ringlande konturer. Den stirrar obeslutligt och liksom frågande mot en bild, återgifvande den hädangångna moderns drag, en tafla i oval ram, som hänger öfver soffan. Med armbågen på bordet och hakan lutad mot högra handen, låter hon slutligen den venstra, i hvilken hon håller sömnaden, sjunka ned mot knäet.

Utan att gifva akt på dottern, fortfar majoren att läsa:

"Han afgudade sin dotter och åtnöjde sig för henne icke med de utsigter, till hvilka hans yrke kunde berättiga honom. Han gaf henne en uppfostran, sådan de mest förmögna gifva sina barn, liksom naturen gifvit henne ett hjerta, sådant det tillhör dem, hvilka äro ämnade att spela den mest upphöjda rol. Man inser lätt, huru många chimärer, huru mycket tvång och huru stor olycka sådana karakterer som denne man införa i ett hushåll.

"Flickan växte upp i denna atmosfer af inre lyx och yttre fattigdom. Utrustad med ett tidigt mognande förstånd..."

— Men du hör ju inte på, Arabella, afbröt här majoren, hvilken, för att jemka en kudde, såg upp från bordet och härvid träffades af Arabellas tankspridda utseende, — du hör ju inte på, och ändå läser jag om madame Roland, en qvinna, som du entusiastiskt skänker din beundran!

— Ack, min far, det var blott för ett ögonblick,

ursäktade sig Arabella, i det hon rodnande såg ned mot arbetet och åter började sy med ifver.

— Vill du höra vidare? frågade fadern med misslynt ton. — Det tycks mig som om du i dag icke vore särdeles road af läsningen.

— Tvärt om, pappa, tvärt om! Jag känner intet högre nöje, än då pappa läser högt för mig; det går då så lätt att arbeta.

— Stackars barn, suckade majoren, i det hans panna drogs samman i djupa fåror, och han lade från sig boken, — du har intet annat nöje... och du är ung... Men det är nu en gång så, det kan inte hjälpas! fortfor han, i det han tog upp boken och fortsatte läsningen.

”En hög och smärt växt, välbildade skuldror, ett bredt, genom en fri och stark andedrägt högt och utstående bröst, en blygsam och aktningssjudande hållning samt den ställning på halsen som karakteriserar oförskräcktheten; mörkt, slätt hår, blå ögon, som antagit en mörkare färg genom tankens djup; en blick, hvilken, liksom själen, lätt gick öfver från ömhet till energi; en grekisk näsa...” — Vet du, Arabella, jag kan aldrig, då jag läser denna skildring af den snillrika qvinnan, låta bli att tänka, att den passar in på min dotter, så när som på de blå ögonen, och jag måste bekänna, att jag ibland känt mig frestad att önska, det du en gång i din lefnads vår skulle kunna få visa dig i stora verlden... den verld, jag ändå afskyr, mumlade han derefter mellan tänderna.

Arabella fortfor att flitigt sy, under det hennes kind brann af en het feberglöd och hennes läppar rörde sig liksom för att yttra ord, dem hennes hjerta bäfvade att utsäga.

Hon såg upp villrådig. Hennes blick mötte faderns.

Aldrig förr, allt sedan den dag hennes mor dog, hade hon sett ett sådant uttryck af sorgsen ömhet skimra i den gamles anlete. Hon höjde på hufvudet, drog en suck af lättnad och sade med tillkämpad frimodighet:

— Och om ett sådant tillfälle nu verkligen erbjödes din Arabella?

— Hvad menar du? inföll majoren, och det matta solljus af vänlighet, som för några sekunder lifvat hans drag, försvann ögonblickligen för att lemna rum åt det vanliga mulna uttrycket.

— Anna Stjernklo har i dag åter varit hos mig.

— Jag hörde, att du samtalade med någon der ute i salen.

— Hennes förlofning med baron Löwencranz skall eklateras nästa onsdag. Hon bjöd mig på den bal, hennes far då ger...

— En bjudning, som jag förmodar att min dotter varit nog förständig och stolt att afslå, afbröt majoren lifligt.

— Jag nekade att komma, men Anna ville icke höra talas om afslag. Hon hotade slutligen med att vilja rusa in till dig, min far, och sade sig ämna bedja och gräla på dig, till dess du samtyckte.

— Ditt samtycke har hon således erhållit? frågade fadern, i det han på dottern fäste en skarpt forskande blick.

Arabella förblef tyst.

— Du *vill* således komma på balen? sade majoren med allt strängare röst.

— Jag har aldrig förut långtat ut i verlden, svarade Arabella undvikande.

— Du har aldrig... men nu?

— Jag både vill och vill inte bevista min väninnas förlofningsbal.

— Der du i din fattigdom skulle blifva hånad och utskrattad af den granna mängden, inföll majoren, i det hans läppar krusades till ett bittert löje.

— Jag har medel att skaffa mig en baldrägt, svarade Arabella.

Ehuru alltid fruktande faderns vrede och alltid undfallande för hans minsta vilja, kände hon sig nu sårad af hans hånlöje. Hon hade ärft faderns stål i sinnet. Hans stränghet och faderliga ömhet hade hittills böjt stålet, hans hån rätade ut det.

— Du?

— Ja, min far.

— Du? upprepade majoren, utom sig af förvåning och vrede.

— Jag har arbetat flitigt, återtog Arabella med skälfvande läppar, men frimodigt. — Du har aldrig frågat mig för hvem; du har icke ens, som jag tror, gifvit akt på mina broderier. Nu, för att du må veta hvar jag skall finna medel till en baltoalett, vill jag tillstå för dig, att jag sytt för betalning.

— Du? och majorens stämma ljöd härvid ännu sträfvare. — Du, min enda dotter, en fröken von Dortstein, du har förnedrat dig ända derhän? *Du* har sytt för betalning? Du ljuger!

— Nej, min far, svarade Arabella med en stämma, som hon ansträngde sig att göra stadig.

— Har det då kommit ända derhän med mig, eländige sjukling! klagade den gamle majoren, hvars föråldrade idéer blifvit ännu mera ensidiga genom det afstängda lif, han sedan åratat fört, och hvars gammalmodigt aristokratiska och falska stolthet lika mycket

som hans ömma faderskänsla uppreste sig vid tanken på att hans dotter arbetade för bröd.

— Bäste far, bad Arabella lugnande, då hon såg faderns vrede förbytt i smärta, — arbete är ingen skam. Det var mig en hugnad att icke behöfva vara dig till en börda och att kunna bidra till vår utkomst. Dessutom vet ingen mer än Sofi, att fröken Dortstein syr för betalning:

— Bero af en för detta tjenarinneas tystlåtenhet! mumlade majoren. — Hvarför inte hellre inskränka oss i vårt hvardagslif?

Arabella log sorgligt. Hon visste, huru många af sina gamla vanor majoren nödgats afsäga sig och huru mången gång hennes små arbetsförtjenster och besparingar utgjort den enda utvägen att skaffa majoren läkarehjelp och lindring, då giktplågorna blifvit honom öfvermåktiga. Hon hade därför med glädje och tacksamhet omfattat Sofis välvilliga förslag att skaffa henne arbete, och mången natts hvila hade hon uppoffrat för att erhålla ett tillskott i inkomster, som kunde betäcka utgifterna för dagen.

Djupt träffad af det sorgsna i faderns röst vid hans sista yttrande, kände Arabella endast ledsnad mot sig sjelf öfver att hon för nöjet att få besöka en bal yppat en hemlighet, som hon dittills lyckats dölja och hvars upptäckt nu både sårat och smärtat hennes far. Hon lade från sig sömnaden, gick fram till fadern, lutade sitt ansigte öfver hans och bad honom bevekande att icke längre vara ledsen.

— Jag vill inte gå på balen, jag vill aldrig gå från dig, älskade far, sade hon, i det hon med en liten mjuk, fint formad hand strök åt sidan några glesa grå lockar,

som föllo ned mot majorens höghvälfdä panna, och såg honom leende i ögat.

En klar tår tillrade dock i det samma utför hennes kind. Den föll ned på den gamles gulnade hand. Rörd af Arabellas milda undergifvenhet, erfor fadern en hemlig förebräelse i sitt hjerta. Den brände honom, denna tår. Han förblef tyst en stund, men det stränga uttrycket i hans ansigte mildrades dock ické af den strid mellan samvetsagg och okuflig stolthet, som kämpades inom hans bröst.

— God afton, bror Dortstein! hördes i det samma en fryntlig stämma ljuda, och på dörrtröskeln sågs, i det halfdunkel lampan spred i rummet, kammarherren von Bingens lilla trinda figur afteckna sig, lik en af Gerard Dow's mest godmodiga typer.

— Såå, är bror redan här? helsade honom majoren, nöjd att genom sin gamle väns ankomst slippa ifrån fortsättningen af det plågsamma samtal, han nyss haft med Arabella.

— Jo, din erke-kanalje, du gjorde mig i går matt tre gånger å rad, svarade kammarherren. — En sådan chikan! Den nästan gaf mig en sömnlös natt, och därför hade jag brådt om i dag att infinna mig för att få revanche. Jo, ser du, därför kom jag i dag tidigare än vanligt.

Arabella hade under tiden hoplagt sitt arbete och skyndat ur rummet, utan att, som alltid förr skett, gladt räckta den gamle vännen handen till välkomst. Majoren såg efter henne med missnöjd uppsyn.

— Hur är det fatt? återtog kammarherren, sedan han likväl först satt sig i den gamla länstolen och tagit sig en väldig pris ur en snusdosa af fransyskt guld, en skänk af Carl Johan. — Hur är det fatt? Fröken

Arabella gick sin väg, utan att säga mig ett vänligt "god dag", och bror sjelf ser mig heller inte rätt kurant ut.

— Gikten ansätter mig så förbannadt.

— Nå, det går väl öfver, bara schackpjeserna komma fram, sade kammarherren, under det han drog upp en blårutig näsduk ur fickan, hvarefter ett intensivt och uthållande ljud, halft trumpetstöt, halft basun, utgick från hans näsa.

— Dumheter! mumlade majoren, helt och hållet försjunken i sina egna tankar.

— Hva' sa'? frågade den döfve.

— Åh, jag tänkte bara, att bror borde anmäla sig som tjänstgörande domsbasun vid en kommande yttersta dag.

— Hm, hvad fattas bror?

— Ingenting.

— Åh, lura inte mig! Jag märker nog, att någon extra förtret i dag varit till hands. Det ser jag tvärs igenom mina gamla glasögon, tillade han smålistigt, i det han jemkade upp de tjocka silfverbågarne från nästippen, dit de ständigt åter gledo ned.

— Arabella har fått i sitt hufvud att gå på bal, svarade majoren, hvilken icke kunde lösslita sina tankar från samtalet med dottern. — Det vill säga, hon är bjuden på en bal, men hon afstår från balen för min skull, tillade han med halft butter, halft tvekande stämman.

— Åh kors, det var snällt af Arabella! Men bror är väl ingen tyrann, som begagnar sig af hennes barnsliga ädelmod, kan jag nog förstå. Bror, som jag, tänker väl, att ungdom ska' ut och sola sig, och inte mögla bort i förtid mellan fyra väggar.

— Hon har ingen att följa med, advocerade majoren.

Den der förrädiska tåren hade trängt djupare till hjertat, än Arabellas bön förmått göra det.

— Hva' sa'? Vill bror, att jag skall följa henne? Det var ett lustigt påhitt af bror, inföll kammarherren, i det han tog sig en pris. — Nå ja, hvarför inte? För Arabellas skull vore jag till och med i stånd att taga mig en sväng på en bal, i fall hon envisades att bjuda upp mig.

— Gamle narr! mumlade majoren.

— Hvem bjuder på bal? frågade kammarherren, hvars döfhet hindrat honom att höra majorens mumlande.

Majoren redogjorde för hvem som gaf balen, svor dervid åtskilliga gånger öfver pensionskamrater och förlofningskalas och slutade med att förkunna, att han nekat Arabella att antaga bjudningen.

— Grät hon, när du nekade? frågade kammarherren.

— Ja, svarade majoren kärft.

— Nå, så fan ta mig, om inte hon ska' på balen! utbrast kammarherren, i det han slog handen i bordet.

Detta utbrott från den godmodige kammarherrens sida var så oväntadt, att det framkallade ett löje på majorens läppar. En formlig tvist var dock snart i full fart mellan de båda gamle, dervid det slutligen gick ganska skarpt till. Kammarherren sade sig aldrig mer ämnade sätta sin fot inom majorens dörr, i fall han tyranniserade sin dotter, och majoren skrek, att han icke ämnade låta en främmande stiffta lagar i sitt hus, att hans vilja skulle respekteras o. s. v.

— Adjö då, svarade kammarherren, i det han tog sin hatt i ena handen och med den andra började att plocka in de under tvisten uppställda schackpjeserna i

den rutade lådan, som på en gång utgjorde schackbräde och förvaringsrum för pjeserna. — Men du får allt, på samma gång som åt mig, säga de här gubbarne ett evigt farväl, tillade han.

Det var en ömtålig sträng, som kammarherren nu vidrörde; den vibrerade starkt i den gamle sjuklingens själ. Den egoistiska känslan af ett nöje, som småningom blifvit honom ett behof, började mäktigt reagera mot hans hårdnackenhets.

Han hade införlifvat sig med schackspelet. De små svarfvade figurerna hade blifvit honom kära, han älskade dem som en fältherre sina trupper, de voro verktyg för hans ärelystnad. Schackbrädet var numera den gamle krigarens enda slagfält. Han kände, att han icke kunde skiljas från detta hans förlämnade krafters enda återstående verksamhetsområde.

Kammarherren fortfor att plocka pjes efter pjes in i lådan, och han gick dervid så långsamt och systematiskt till väga, att det nästan såg ut som om han endast ville pröfva sin väns tålmod och fresta hans spellust.

Alla de hvita pjeserna, de som han själf brukade föra i striden, voro redan inlagda. De röda bönderna, majorens vasaller, hade äfven hamnat i lådan. Tornen följde. Majoren såg sedan, huru ordningsfullt löparne nedlades; hans ögon följde hvarje pjes. Turen kom nu till hästarne. Äfven de fingo krypa in i lådan.

— *Garde la reine!* skrek i det samma majoren, som icke längre förmådde återhålla sin förtrytelse.

Härvid utsträckte han handen och fattade kung och drottning med en ifver, som kunnat bära vittne om den mest oinskränkta rojalism.

— Skall jag ställa upp de andra trupperna? frågade kammarherren lugnt, i det han tog sig en väldig pris.

— Ja, svarade majoren, stirrande mot väggen, under det han troget fasthöll sitt byte.

— Men bror känner vilkoret?

— Ja.

— Arabella får således fara på balen?

— Får gå för en gång, envisa själ, lydde majorens svar, under det han torkade svettperlorna från sin panna.

— Ställ du nu upp schackpjeserna så länge, så skall jag gå och underrätta lilla Arabella om att hon får göra sitt inträde i den fashionabla världen under farbror Bingens beskydd.

Under det majoren ordnade bataljféltet, förfogade sig kammarherren in till Arabella, som han fann gråtande i sin kammare. Denna syn rörde djupt hans gamla hjerta, der den unga flickan intog ett stort rum, och han glädde sig stolt öfver den seger, han vunnit öfver majoren.

Det gick emellertid icke så lätt heller, som han trodde, att ställa saken till rätta; ty Arabellas känslor voro för mycket uppskakade, både af samtalen med fadern och af hennes egen å nyo uppväckta skygghet för att inträda i den förnåma världen, för att det budskap, kammarherren medförde, skulle möta samma glädje och emottagande, som det troligen hade gjort hos de flesta andra flickor af hennes ålder. På alla kammarherrens uppmaningar svarade hon:

— Jag har tänkt på min fars ord. Han har må hända rätt, förströelser anstå icke fattigdomen.

Att nu, sedan han segrande utstått en modig dust med majoren, hafva kämpat för ingenting, och kanske af denne blifva hånad och utskrattad, var alls icke kammarherren i lag. Han hostade, snusade och såg betänksam ut.

— Min kära flicka, yttrade han med diplomatisk fintlighet, i det han med näsduken slog snuset från sina gråbruna, luggslitna pantalonger, och icke ansåg det för orätt att begagna sig af en i hans tycke oskyldig nödlögn, — det är nu så, ser du, att det kommit en sådan förbaskad lust på mig att vädra min gamla, guldgalonerade uniform, som inte varit i bruk sedan drottning Desiderias kröning, och om du nu envisas att inte vilja gå...

— Är farbror också bjuden? frågade Arabella, som icke kunde betvinga ett leende, då hon såg hans brydsamma min.

— Ja, svarade kammarherren, — och jag har lofvat Göran Stjernklo att ledsaga dig på balen!

— Farbror?

— Jaha, just jag. Det är nu en gång afgjort, att jag skall ut i sällskap med dig, du väna lilja, jag, gamle gengångaren från Carl XIII:s dagar, som folk brukar kalla mig. Men ser du, det är just det lustiga i saken, att så der oväntadt titta fram som en pensé i april, qvarglömd från senhösten under vintersnön.

Sanningen var, att kammarherren alls icke fått någon inbjudning till balen; men det aktade han sig väl att yppa för Arabella, som icke heller hade någon aning om, huru man i stora verlden kan truga sig på folk. Kammarherren behöfde endast följande dag aflägga ett besök hos sin ungdomsvän, grefve Stjernklo, som han icke råkat på ett tjugotal år, för att verkligen blifva bjuden.

En häftig ringning från majorens rum tillkännagaf, att schackpjeserna nu voro uppställda och att kammarherren otåligt väntades.

— Det är således afgjort, att vi följas åt? Du

skåms väl icke att presentera dig i gamle farbrors sällskap?

Arabella räckte honom tacksamt handen, hvarpå den gamle, vid en förnyad ringning, med ett gladt: "Topp!" lunkade sin väg.

Då Arabella en stund senare inträdde i majorens rum, voro de gamle i full fart med sitt schackspel: Majoren, föga mångordig i allmänhet, var det mindre än någonsin under så viktiga omständigheter som ett parti schack. Han nickade ett kärft bifall, då Arabella frågade, om han verkligen önskade, att hon skulle fara på balen, och dermed var saken afgjord. Man talade ej vidare derom.

Arabella skyndade upp till Sofi för att i samråd med denna ombesörja baltoaletten.

Denna afton fick kammarherren verkligen full revanche. Majoren förmådde icke en enda gång att göra honom matt. Han tycktes riktigt lifvad och uppkryad.

— Och i morgon går man ut att köpa sig hvit halsduk och dito handskar och beställer vagn, sade kammarherren vid afskedet, då Arabella mötte honom i salen. — Mätte bara inte malen ha gjort mig något fördömdt spratt! De omättligen skadedjuren hafva haft god tid på sig sedan den tjuguförsta augusti 1829. Det var inte i går, det! suckade gubben halft komiskt, under det han trefvade efter den lediga tulubbärmen.

— Det är många år sedan! inföll Arabella. — Om den inte begagnats sedan dess, kan det vara fara värdt, att uniformen fått sina malhål, och hur går det då med vårt uppträdande?

— Var lugn, kära barn! Min hushållerska, gamla Dorothea, piskade hvarje vår de små, glupska moskoviterna på flykten, när de rustade sig till att slå läger i

mina lädor, och hon, salig människan, vandrade inte hädan förr än i fjol höstas.

Derpå stultade kammarherren utför trappan, lyst af den tacksamma Arabella i egen person.

III.

O kärlek, gudomliga låga! Så mäktig
och så svag, så plötslig och så flygtig!
Blixt från himlen, som synes hafva för ända-
dämål att genomtränga vårt lif, men som
vi släcka före dess slut, af fruktan att
den skall förtära och tillintetgöra oss!

George Sand.

Gästerne började redan att samlas på den eklateringsfest, som den 3 december firades i grefve Stjernklos praktfullt möblerade och rikt upplysta våning, en trappa upp vid Drottninggatan. Blommande växter doftade de ankommande till mötes i den mattbelagda trappan, och i tamburen stodo galonerade betjenter, till reds att emottaga kappor och att öppna salongsdörrarna för de inbjudna.

Grefve Stjernklo, biträdd af husets representerande värdinna, enkefru von Beyern, en aristokratisk dam med takt och värdighet i sitt väsende, voro de första att välkomna gästerne.

I en inre salong, den s. k. stora salongen, möttes de inträdande af husets dotter, den unga fästnön, fröken Anna Stjernklo, stående bredvid sin fästman, baron Algernon Löwencranz.

Öfver den sextonårigas drag låg i dag ett rosen-skimmer af inre lycka, som i de flestas ögon gjorde

henne skön. En utsökt toalett bidrog äfven till att höja behag, hvilka ungdom och sällhet äro så mäktiga att idealisera.

Omkring den unga flickans mjukt spensliga former slöt sig en ljusblå moiréklädning, garnerad med de finaste brüsselspetsar; de blonda lockarne sammanhöllos af en krans fransyska *marguerites*, och halsens och de mjukt, mot den fina handleden afrundade armarnes skära hvithet höjdes blott ännu mer genom ett garnityr af hvita, orientaliska perlor.

I venstra handen höll Anna en bukett af rosor, myrten och heliotrop, en gåfva af fästmannen, under det hon med den högra gaf en vördnadsfull, tacksam eller förtrolig handtryckning åt hvar och en af de hel-sande gästerne. Hon hade dertill för hvarje gäst ett leende, ett förbindligt ord, en intagande blick, som tillvunno henne allas hjertan. Deremellan blickade hon barnsligt förtroendefullt upp till sin Algernon, med ett utseende af den innerligaste lycksalighet i hela sitt väsende.

Vid hennes sida stod, såsom redan är nämndt, fästmannen, baron Algernon Löwencranz, en tjugusju års ung man i verken, hvilken vi presentera för våra läsare på samma gång han för sin fästmö presenterar några af sina embetsbröder inom kollegiet eller några unga Martissöner, inbjudna såsom tjenstgörande dansörer.

Lång och reslig, bär han med ståtlig hållning adelsuniformen, hvars rika guldepåletter sluta i linie med Annas lockiga panna. I den unge mannen i verken spåras den blifvande statsmannen, i hela hans väsende röjes aristokraten, fullt medveten af den rang, han genom sin börds företräden redan eger inom societeten, och den upphöjda rang, han genom sina öfverlägsna gåf-

vor, sin brinnande äregirighet och sin fasta vilja skall veta att inom samhället åt sig eröfra.

Hans anletsdrag äro starkt markerade. I hans djupt liggande, mandelformade, mörka ögon brinner en dunkel glöd, som tyder på häftiga, men tyglade passioner. Pannan är hög och vackert hvälfd. Ett drag af trots kring munnen, som ovilkorligt imponerar och ingifver tron på öfverlägsenhet, på en gång drager menniskor till honom och håller dem på afstånd.

Han är idel uppmärksamhet mot sin fästmö, så väl som mot alla andra; men en sträng iakttagare skulle dock under den fina, polerade ytan och i den glänsande blicken kunna spåra huru afmätta artigheterna äro, huru en sjelfbehaglig fåfänga ligger till grund för hvarje hans rörelse, hvarje hans yttrande.

Salongen vimlar redan af gäster. En skara af unga dandys bildar en krets kring fröken Anna; hvar och en bland denna utvalda skara äflar i sin tur att få fram-bära sin numera oegennyttiga hyllning och anhållan om den eller den dansen.

Fröken Anna skrifer det ena namnet efter det andra på de fina elfbensskifvorna i en liten dansbok, med en ked fäst vid en guldring, som bäres utanpå det behandskade lillfingret, till dess hon slutligen skrattande förklarar, att hon lofvat bort och skrifvit upp flere dansar, än som komma att hinnas med, om balen också skulle fortsättas till ljusan dag.

— Mais, voilà la belle des belles! höres en svartmuskig gardeskaptens, med lorgnetten hårdt fasttryckt i ögonvrån, utropa till några kring honom grupperade unga löjtnanter, för hvilka han synes vara ett orakel.

— Hon har glänsande svart hår i dag, fortfar han vidare, mönstrande den sist inträdande med kritisk blick

och viktig kännaremin, — men ta mig tusan, fann jag henne inte oändligt mera pikant och oemotståndlig i sin eldbrasa. Vid dess gnistor hafva fler än ett hjerta blifvit antända.

— Certainement, hennes något i rödt skiftande hår gaf på ett eget sätt glans åt hennes hvita skinn, läspade en lång och gänglig underlöjtnant, med lingult hår och ljusblå ögon.

— Hon tyckes ha lemnat mannen hemma i afton, sade en tjock Smålands husarofficer, en löjtnant von Mexer, kusin till fästmannen.

— Det borde hon alltid göra, sade en tredje, en nyligen från Carlberg utexaminerad fideikommissarie. — Herrar lärde ta sig så förbannadt illa ut i salongerna.

— Medgifves. Men se der ha vi ju saisonens nyhet, *la nourrice et son petit!* utbrast åter vår kapten.

Allas blickar riktades vid detta utrop mot ett inträdande par, den — ska gesandten X. och hans fru.

Hon, en qvinlig koloss, med mycket yppiga behag, med en hy af den varmaste sydlänka ton och ett rikt blåsvart hår, prydt af en krans af högröda stockrosor, företrädde med fasta, nästan martialiska steg sin man, en liten, spenslig figur med tunt hår och släpande blick, smygande sig i sin hustrus fotspår, som en liten julle i kölvattnet efter en ångbåt med stora skoflar.

— Aha! det är ju om den der lille diplomaten, som en hans kollega, då han var i Köpenhamn, yttrade, sedan han på några dagar icke sett honom under den vanliga middagspromenaden på Lange Linie: "*Il n'a que faire le tour de sa femme pour se promener avant le dîner!*" bifogade underlöjtnanten, skrottande och belåtet vridande sina glesa mustascher.

— Just så, bror Lindman, yttrade husarofficern, ge-

menligen bland kamrater kallad kvadraten, — man kan få sig en god motion med mindre.

— Medgifves. Sannerligen jag skulle vilja åtaga mig att valsa en åtta kring er båda, invände kaptenen med lorgnetten, impertinent mönstrande löjtnant von Mexer.

— Nej, ser man på, kammarherre von Bingen, en uppenbarelse från hänsvunna tider! ljöd det muntert sorlande genom salongen från en grupp äldre, kraschenerade herrar, då, omedelbart efter det — ska paret, kammarherren i guldgalonerad hofuniform, behörigen uppsträckt och adoniserad af sin perukmakare, med styfva knän och dito fadermördare, med rak rygg och stel i nacken, gjorde sitt inträde på balen, ledsagande Arabella Dortstein, hvilken, bländad af ljusskenet och det brokiga virrvarr och sorl, som för henne voro så främmande, blygt slog ned ögonen, under det hon stödde sig mot sin gamle ledsagares arm.

Kammarherrens hvardagsmanér och blårutiga näsduk voro bortlagda för dagen. Man såg endast i den inträdande den gamle hofmannen.

Grefve Stjernklo, en undersätzig gråhårsman med ett fryntligt, jovialiskt utseende, med nordstjernen och vasen på det starkt hvälfda bröstet, skakade hjertligt hand med sin f. d. umgängesbroder, under det han med synbar öfverraskning och ett otvetydigt uttryck af beundran välkomnade den unga dam, kammarherren presenterade såsom fröken Arabella von Dortstein, enda dottern till majoren i armén, Ulrich von Dortstein.

— Känner honom, känner honom sedan gammalt, utbrast grefven med en ridderlig bugning för Arabella, tilläggande, att han vore kammarherren förbunden, så väl för egen del som i hela societetens namn, för den

stjerna af första rangen, denne i fröken Dortsteins person introducerat på balen.

Vår lorgnerande gardeskaptens och hans imitatorer upphörde plötsligt med gycklet öfver det utländska paret, för att i stället egna Arabella sin odelade beundran.

— *Voilà la belle des belles!* utropade i högsta extas underlöjtnanten, innan ännu hans mentor, kaptenen, hunnit afgifva sin dom.

— *Charmante!* sade denne, i det hans glasbeväpnade öga uppfångade den sköna nykommas drag.

— Min dotter, min gamle vän, kammarherre von Bingen, fröken von Dortstein, baron Löwencranz, hördes från grefvens läppar, under det Anna med hjertlig glädje välkomnade sin väninna.

Oron öfver att befinna sig i en för henne ny och främmande krets samt fruktan att röja sin ovana och synas tafatt hade blekt Arabellas kinder. Hennes hy täflade i denna stund med marmorn, och hennes ögonlock voro sänkta mot golvet.

Då grefven under presentationen nämde baron Löwencranz' namn, betvang hon likväl sin blyghet och såg upp till Annas fästman. En plötslig, skär rodnad spred sig öfver hennes kinder, i det samma bådars blickar möttes. Känslan af ömsesidig öfverraskning och beundran lånade ett egendomligt elektriserande behag åt den dunkla glöden i baron Algernons blick, som åter speglades i Arabellas sjäfulla, drömmande ögon. Deras blickar dröjde blott några sekunder i hvar andras; men dessa sekunder inneburo för dem båda en ny värld. De voro afgörande för deras lif.

En djup, en sällsam förvirring fylde Arabellas hjerta, och då baronen fattade hennes hand till helsning, darade den i hans, under det hennes ögon åter sänktes

mot golfvet. För baronen framstod i Arabellas gestalt och väsen skönhetens ideal i sin fulla, poetiska glans, och vid hennes åskådande anslogs i hans hjerta en sträng, som der hittills ännu aldrig fullt vibrerat. Han var i ett nu blifven idealisten, träffad af det gudomliga i skapelsen, hänförd af det jungfruligt rena, öfverjordiskt sköna i den uppenbarelse, som stod inför honom, lik en Rafaels madonna framträdande ur sin ram. Han hade icke ord för sin beundran; men hans dröjande blick sade dock till fyllest, under det han stod liksom försjunken i hennes betraktande, glömnande allt omkring sig, utom den fångslande synen.

— Men släpp då Arabellas hand, Algernon, sade Anna skrattande, i det hon gaf sin fästman ett lätt slag med solfjädern. — Hon har ännu många att helsa på, och tant Beyern väntar på att få föra henne till mina väninnor.

Baronen var åter sig sjelf; en halft framhviskad ursäkt, en artig bugning, ett leende mot den omisstänk-samma unga fästmon, som skälmskt frågande blickade upp till honom, och allt var som några ögonblick före Arabellas inträde.

— Det var mig ett lustigt herrskap, utbrast husar-officern, — båda rodnade och deras ögons artilleri var i fullt spel. Stackars lilla fästmon!

— Åh, ingen fara! inföll kaptenen. — Var inte så hjertnupen, Mexer; om man också kan säga om Löwencranz, att han tar de sköna med en blick, så låter han dock inte vidare taga sig, sedan han försäkrat sig om en half million i hemgift.

— Nå ja, det är väl inte att förutsätta, att alla unga flickor skola vara så lätt förblindade som Anna Stjernklo, anmärkte husarlöjtnanten med vigtig min;

— ty nog måste man medgifva, om man opartiskt bedömer min käre kusin Löwencranz, att hans tjuvningsmakt betydligt homöopatiseras af hans sjelfförgudning.

— Kom du på den der sinnrika idéen när du fick korgen af fröken Anna och han fick ja? halft hviskade kaptenen.

Löjtnant Mexer svängde sig på klacken och syntes vända sin uppmärksamhet åt annat håll. Han hade verkligen, gynnad af Annas fader, friat till den unga flickan på samma gång som hans kusin, gynnad af modern, anhållit om hennes hand. Den femtonåriga hade funnit den ene friaren "ful och tjock", men den andre "vacker och ståtlig", och derefter bestämt sitt val. En känsla af afvoghet mot den gynnade rivalen hade sedan dess grott i den eljest godmodige husarlöjtnantens sinne, och han uraktlät sällan, då ett tillfälle yppade sig, att gifva denna sin känsla luft.

— Nå, Algernon, sade Anna gladt till sin fästman, sedan gästernas emottagande äntligen tycktes vara öfverståndet, — hade jag inte rätt, då jag sade att Arabella är vacker?

— Vacker! Underbart skön, bländande, idealisk! utbrast baronen, under det hans blick åter uppsökte Arabella, som stod invid en blomsteruppsats, smakfullt ordnad framför en af salongens trymåer.

— Nu kan det vara nog med beundran, invände Anna skrattande. — Men, tillade hon, på en gång triumferande och halft förtrytsamt, då hon såg att hennes fästman fortfor att betrakta hennes väninna, — se inte längre med andäktig dyrkan på den sköna Flora, utan skänk nu din uppmärksamhet åt min pappa. Se bara, hur högtidligt han rätar på sig med glaset i hand för

att förkunna den redan allmänt kända stora nyheten, att vi båda äro förlofvade.

Baronen blef ögonblickligen tillbörligt uppmärksam på hvad som komma skulle. Han drog handsken af venstra handen, der en bred guldring sågs glimma på förlofningsfingret, han lyssnade till den blifvande svärfaderns mera välmenande än värtaliga harang för eklateringsskålen, han smålog och klingade först med sin fästnö, sedan med svärfadern samt alla dennes gäster, och inför hela världen voro nu Anna Stjernklo och baron Algernon Löwencranz ett förlofvadt par, öfverhopade, såsom det tycktes, af alla lyckans mest lysande gåfvor.

— Du, stygga Arabella, är den enda, som inte gratulerat mig och Algernon, hördes en stund senare Annas stämma halhviskande, under det hon, förd af sin fästman, snuddade förbi Arabella på väg ut till danssalen.

Åter färgades Arabellas kinder af en hög rodnad, men öfver hennes läppar gick dock ingen lyckönskan. Hon hade varit för blyg att tränga sig fram bland mängden; hon var för stolt att sedan lyda en uppmaning.

Baron Löwencranz, som varnade hennes förvirring, skyndade att anhålla om första fransäsen.

— Jag tackar, men jag har aldrig dansat fransäs, lydde svaret.

— Då får jag den lyckan att bli frökens lärmästare i den lätta konsten! Jag får ju det? tillade baronen med en artigt bedjande blick, i det han, lydande valsens toner och etikettens fordringar och kanske äfven en lätt dragning af Annas arm, som hvilade mot hans, gick ut i danssalen för att med sin fästnö öppna balen.

— Får jag be min kusins kusin och således min blif-

vande slägting att presentera mig för den vackra, unga damen, som sitter der borta bredvid sin syster i marmor, den mediceiska Venus, yttrade efter valsens slut till Anna vår tjocke husarofficer, "korgbevararen", såsom den svartmuskige kaptenen skämtsamt brukade kalla honom, då de befunno sig till sammans i ett muntert lag.

— Med mycket nöje, hon är min bästa vän, min för detta pensionskamrat.

— Må hända den samma, hvars tjuvningsförmåga fröken här om dagen så ifrigt förfäktade inför sin skeptiske fästman?

— Alldeles. Löjtnant von Mexer, fröken Dortstein, tillade Anna, då de i det samma befunno sig i Arabellas närhet.

Löjtnanten anhöll om första, andra fransäsen, men fick nej för båda; andra valsen var äfven bortlofvad.

— Åt hvem? frågade Anna ofrivilligt.

— Baron Löwencranz, svarade Arabella med en lätt rodnad.

— Åhå, både fransäs och vals, invände den unga fästmon, i det en flygtig rodnad färgade äfven hennes kinder.

— Skeptikern är besegrad, hviskade löjtnanten, under det han återförde Anna till den plats, hon lemnat, — och jag förföljes af min vanliga otur att alltid vara förekommen.

— Det gläder mig innerligt.

— Att jag har otur?

— Åh nej, att skeptikern är besegrad, att Algeron tycker som jag om Arabella, svarade Anna kort och nervöst, under det hon fläktade med sin solfjäder. Hon satte sig derefter bredvid en äldre dam, en gref-

vinna Z., hvilken var så "oändligt intresserad" af att få reda på fröken v. Dortsteins släktförhållanden, relationer o. s. v., att Anna fick utstå ett verkligt förhör. Grefvinnan slöt med att bedja Anna under aftonens lopp presentera den unga novisen inom societeten, hvilken grefvinnan för den stundande säsongen sade sig vilja taga under sitt beskydd och till en början ämnade inbjuda till sin första soirée musicale, som skulle ega rum följande vecka. Löjtnant von Mexer begagnade ögonblickligen tillfället att bedja den unga värdinnan presentera sig för den gamla damen. En introduktion i grefvinnan Z:s salonger eftersträfvades af hvarje ung man med anspråk på att höra till den bästa societeten.

— Åh, jag mankerar min vis-à-vis! utropade löjtnanten, då en mustascherad dansör kom för att hemta fröken Anna till fransäsen.

Det var också hög tid för vår löjtnant att tänka på, att han ännu icke hade en dam för dansen, ty fransäsens toner ljödo redan uppmanande. Han bugade sig för grefvinnan och skyndade fram till första unga dam, som kom i hans väg, en mamsell Erlandsson, som satt ensam i en fönsternisch. Hon hade suttit der allt sedan hon gjort sitt inträde i salongen, företrädd af sin fru mamma, en grosshandlarfru med svart sammetsklädnings, dekolleterad kring en stor, fet, valkad hals, bara, kolossala, rödletta armar, guldbarett, i hvilken vajade en stor hvit plym, samt juvelsmycken, placerade öfver allt, der de möjligen kunde anbringas. Dottern hade, som sagdt, suttit i fönsternischen med sin dansbok i handen, färdig att anteckna uppbudningar, utan att hon dock lyckats få anteckna en enda dans. Esmeralda Erlandsson var icke heller särdeles intagande. Hennes näsa var på en gång uppåtsträfvande och platt, hennes

lingula hår pryddes eller vanpryddes af en krans ljusa blåklint med gula ax, hennes magra hals, blottad intill skulderbladets spets, och hennes magra armar voro af den mest tvetydiga, gråbleka färg och föga öfverensstämmande med den ljusblå sidenklädningens skiftande glans och det med turkoser infattade guldgarnityret. Dertill kom, att den unga flickans matta, ljusblå ögon sågo i kors. Stackars Esmeralda! Med sina nyss fyllda sjutton år saknade hon likväl hvarje ungdomens behag, och i följd häraf hörde hon merendels alltid på baler till den s. k. reserven, till den afdelning unga damer, hvilka måste nöja sig med att kunna säga, att de fått vara med på en bal, ehuru blott såsom åskådarinnor.

— Hvem är det som baron Löwencranz dansar med? frågade mamsell Esmeralda sin kavaljer, sedan de under ömsesidig tystnad trampat eller seglat igenom fransäsens två första turer.

— Fröken v. Dortstein.

— Kors, hvad hon är vacker!

— Ja, utomordentligt skön! lydde svaret, under det löjtnantens blickar följde Arabella, hvilken sväfvade fram i dansen med ädelt behag och deremellan med intagande blyghet lyssnade till sin dansörs lifliga konversation och ifriga bemödanden att göra henne förtrolig med dansens turer.

Och skön var Arabella, derom var blott en mening. Om det också fans några bland fruntimren, hvilka endast genom afundsamma blickar tillerkände henne företrädet framför alla, så fans det deremot ingen bland sällskapetets manliga afdelning, som icke tilldömde henne skönheters pris. Hennes toalett, som genom sin enkelhet skilde sig från alla de andra unga damernas, gaf blott ett ytterligare behag åt hennes strängt regelbundna

skönhet. Den lätta, hvita florsklädningen, utan någon garnering eller ornering, smög sig i yppiga veck kring hennes smärta lif och smidiga höfter. I det glänsande svarta håret, upplagdt i rika flätor, sågs endast en hvit camellia, en skänk af Anna, och den enda gåfva för balen, denna lyckats förmå Arabella att emottaga. Icke ett armband blänkte på den mjukt rundade armen, slutande med en handled och en liten hand, som kunnat vara värdiga mönster för en Byströms mejsel. Mot den jungfruligt rundade, höghvålfda barmen glimmade icke en brosch. En fin guldked kring halsen med ett vidhängande emaljeradt hjerta, innehållande en härlock af den hädangångna modern, bars nu, liksom alla dagar, af Arabella mera såsom en kär talisman, än som en prydnad.

— Det var en tusan till fuling, du gaf mig till vis-à-vis, sade underlöjtnanten, Enoch Lindman, efter fransäsens slut åt löjtnant von Mëxer.

— Såå! fann du henne så ful? Men hennes far säges vara millionär.

— Var god och presentera mig för henne. Är hon enda barnet?

— Nej, ännu så länge har hon bara nio syskon.

— Ja så. Då vänta vi med presentationen.

Balen lifvades mer och mer. Arabella öfverlemnade sig otvunget och gladt åt dess lockelser.

Den fina rodnaden, som spred sig öfver hennes kinder, den halft besløjade blicken, som drömmande följde dansens vågiga rörelser, voro nu endast glädjens, en ljuf tillvaros uttryck, och då hon uppslog blicken mot en talande eller dansande, strömmade derur på en gång en okonstlad fröjd, som ofrivilligt och lifvande meddelade sig åt den, som möttes deraf, på samma gång

den dunkla glöd, som brann derinom, satte mer än ett hjerta i lågor.

— Är det inte fjerde dansen, som Löwencranz dansar med fröken Dortstein? sade under kotiljongen fru von Beyern till löjtnant von Mexer.

— Nej, så rasande måtte det väl aldrig vara, svarade den tillfrågade. — Han kan väl inte heller dansa inklinationsdansen med la belle!

Löjtnanten sträckte härvid på sin breda nacke, kisade med ögonen åt salens motsatta sida och tillade:

— Fröken Anna är Algernons dam i kotiljongen, men jag har märkt, att han passar på hvarje möjligt tillfälle att få valsa några hvarf med den andra. Det tycks, fortför han, under det hans blick följde baronen och Arabella, hvilka nu åter sväfvade förbi, — som vore det ett själarnas hemliga förbund mellan dessa två; ty alltid hitta de på hvar andra. Liknar Algernon sig vid en flodhäst, så tar hon denne framför skogens ädla lejon, och liknar fröken Dortstein sig vid en brännässla, så tar han hellre detta ogräs, än lilja eller ros.

— En brännande nässla torde hon också vara, fruktar jag; en farlig qvinna att nalkas! Men skön är hon, sade Annas tant, i det ett mörkt drag skuggade hennes ansigte.

Emellertid tog den animerade balen, liksom all annan härlighet, ett slut, och gästerne skingrade sig åt alla håll.

— Hvad var det grefvinnan Z. sade åt dig? frågade kammarherren Arabella, under det de till sammans åkte hem från balen.

— Hon bjöd mig till sig på en soiré i dag åtta dagar till, svarade Arabella. — Jag tror dock aldrig, att pappa samtycker.

— Åh, hvad den saken beträffar, blir det nog råd, bara du kan få någon att följa med, ty sannerligen för Gud jag står ut med ännu en sådan här afton. Min gamla lekamen är förbi för veckotal genom att vaka så långt in på natten.

— Men farbror sof ju så innerligen godt i soffhörnet, då jag sökte upp farbror för hemfärden. Det var nog hvila, skulle jag tro.

— Det tror jag rasande väl, om jag fått sova i fred! Men än knuffade den, än den mig i armbågen. Hvar enda pojkytting ville klinga med mig, för din skull naturligtvis, ty eljest hade väl ingen frågat efter farbrorskap med ett så gammalt inventarium som jag.

Hemkommen, smög Arabella med lätta steg in till fadern. Hon fann honom ännu vaken och läsande. Dé buskiga ögonbrynen sammandrogos strängt vid hennes inträde, och då majoren lade boken ifrån sig, sågs det på de hårdt sammantryckta läpparne, att inga just vänliga ord voro på väg att bana sig fram öfver dem, när de åter öppnades. Men det måtte för majorens ögon ha varit något af andeuppenbarelse i Arabellas väsen, då hon, med anletet ännu strålände af den fröjd, hon nyss genomlevvat, leende trädde fram i sin hvita baldrägt, och innan den gamle hann att yttra ett ord tryckte sina friska läppar mot hans hand och såg på honom med en blick full af lycksalighet och tacksamhet. De förebrående ord, han ämnat den sent hemkomna, förbyttes vid denna syn i en vänlig nick, hvar efter han sade:

— Gud signe dig, barn! Du är så lik din mor, sådan jag såg henne första gången. Tag nu bort lampan och gå till hvila, tillade han derpå kärft, liksom hade han blygts öfver ett ögonblicks vekhet.

Då hon stod ensam i sin kammare, dröjde Arabellas blickar mycket längre i spegeln, än då hon några timmar tidigare framför den prydde sig till balen. Hon hade då varit orolig, fruktande för den främmande krets, inom hvilken hon skulle göra sitt första inträde; hon var nu jublande åt all den fröjd, som der mött henne. Hon hade, innan hon for på balen, sett glaset återspegla ett allvarsamt, blekt ansigte; hon såg nu deri ett sällhetsstrålände, rosigt, och hon frågade sig undrande, om detta verkligen kunde tillhöra den några dagar förut för världen så liknöjda Arabella Dortstein.

— Hvilken härlig afton! sade hon till sig sjelf. — Är icke allt en villa? Så måste Egmont ha framstått för Clärchen. Lyckliga Anna!

— Ack, hvad jag är lycklig! tänkte äfven Anna i sitt hjertas oskuld, då hon efter balens slut skildes från fästmannen, som vid afskedet nästan lyfte henne i sina armar och tryckte en varm kyss på hennes läppar. — Algernon beundrar Arabella, men han älskar mig. Ack, hvad vi skola bli lyckliga!

IV.

Till hjertat, som var kallt,

Säg hur du lågor bar?

Hur kunde du bli allt

För den du intet var?

Följande dag hade Arabella fram på förmiddagen gått upp till sin anspråkslösa väninna, sömmerskan Sofi, för att till sammans med henne rådslå om några broderier, hvilka hon för bestyret med sin baltoalet lagt

å sido. Hon hade, med balens minnen ännu lefvande i hufvud och hjerta, glömt att stänga salsdörren. Då hon en halftimme senare återkom, förvånades hon vid ljudet af röster i faderns rum, och hennes förvåning minskades icke, då hon, skyndande öfver salsgolvet, trädde dit in och der fann Anna och hennes fästman, samspråkande med majoren. De hade kommit strax efter Arabellas bortgång och stigit på, sedan Anna, efter en fruktlös knackning, funnit dörren vara oläst. Majorens dörr hade stått vidöppen, och på hans fråga: Hvem der? hade de stigit in. Anna hade genast afväpnat hans förtrytelse genom att glädtigt presentera så väl sig sjelf som sin fästman, hvarefter hon okonstladt frågat, om icke majoren skulle finna sig road af Algernons sällskap, medan hon ginge att söka Arabella i hennes rum.

Majoren kunde icke vägra denna anhållan. Trots sin menniskoskygghet fann han likväl, att han, icke kunde göra sig skyldig till en uppenbar ohöflighet. Han bjöd baronen att taga plats, och då Anna, efter en stunds fäfång väntan i Arabellas rum, åter gick in till majoren och satte sig bredvid sin fästman framför den gamles hvilstol, fann hon herrarne inbegripna i ett lifligt samtal. Hon slöt deraf, att majoren må hända icke vore en så fasligt sträng fader och skygg menniskohatare, som Arabella, genom sin allt för stora undergifvenhet och rädsla för att störa fadern, kommit henne att tro, och hoppades i följd häraf, att hennes öfvertalningsplan, understödd af Algernon, skulle få en önskad utgång.

Men den önskade utgången uteblef; ty då Anna, efter Arabellas inträde i rummet, framstälde sin anhållan om att få föra henne med sig följande lördag till

grefvinnan Z., blef majorens svar nekande. Inga böner, inga föreställningar från Annas sida hjälpte. Hon fick ensam tala, hvarken baronen eller Arabella understödde henne, den ene af takt, den andra af fruktan, och så blef resultatet det minst väntade: ett bestämdt, oåterkalleligt nej.

— Jag är tacksam, om min dotter någon gång i er faders hus, min fröken, får njuta en förströelse från sitt enformiga lif hos en sjuk och knarrig fader, sade majoren, tvingande sig till ett leende; — men ett längre utsträckt umgänge önskar jag inte för henne.

Och dervid fick det blifva. Tillåtelsen för Arabella att någon gång få medfölja grefve Stjernklos på teatern samt att då och då få tillbringa någon afton hos dem utgjorde fredsvilkoret emellan de begge stridande: den ljuslockiga, sextonåriga Anna, som i det längsta icke ville höra *nej*, och den silfverhåriga majoren, som icke lät beveka sig att säga *ja*.

Arabella höll sig passiv under deras strid. Hennes ansigte uttryckte alls icke den ledsnad, Anna väntade sig; tvärt om hvilade ett gladt lugn öfver hennes drag, då hon följde de förlovade ut i salen. Anna såg förvånad på henne och sade:

— Du stygga, kalla menniska, om du sjelf hade det ringaste understödt mina böner, skulle din far nog slutat med att gifva med sig.

— Åh nej! svarade Arabella, i det hon räckte handen till afsked. — Min far skulle icke denna gång på några vilkor låtit öfvertala sig. Jag är dock icke mindre tacksam för din godhet... eder godhet, tillade hon, i det hon såg på baronen, — att hafva kommit hit för att söka upp mig.

Sedan Arabella stängt dörren efter de bortgående,

stod hon en stund stilla, liksom försjunken i en lyck-salig dröm, hvarefter hon utbrast:

— Han bad min far att få förnya sitt besök! Han skall således återkomma!

— En utomordentligt hygglig ung man, den der baron Löwencranz, sade majoren, när Arabella med sitt arbete åter tagit plats vid fönstret i faderns rum; — ett manligt, allvarligt väsen, just ett sådant, som behagar mig. Man läser karaktersfasthet och rätträdighet i hans ansigte. Den der lilla hopptossan Anna behöfver just en sådan man. Försynen ordnar det ibland visligen för oss menniskor, äfven i fråga om hvad som rör hvar och en enskildt. Ja, tillade han, då Arabella förblef tyst, — jag kan inte neka till, att fröken Anna också behagar mig. Hennes glada, barnsliga lynne är den sol, som kommer att uppvärma Löwencranz' medfödda allvar. En allvarlig hustru skulle röga passa honom.

När klockan slog fem på eftermiddagen, infann sig som vanligt kammarherren. Han hade under hemfärden från balen lofvat Arabella att öfvertala majoren till att ännu en gång vara medgörlig i fråga om ett nöje åt dottern. Han trodde, att hon lika väl skulle få antaga grefvinnan Z:s inbjudning som grefve Stjernklos. Denna gång började han dock sitt anfall såsom en försigtig general, helt diplomatiskt, med en inledning om huru firad Arabella varit hos Stjernklos, huru hon der varit balens drottning och strålat såsom den skönaste bland de sköna.

— Ta mig tusan, fortför kammarherrn, sedan han uttömt sig i loford om sin unga skyddsling från gårda-gen, — om det på den tiden, jag tjenstgjorde vid hofvet, der fans en skönhet att förlikna med Arabella, och lik-

visst funnos der Emilie de G. och Aurore K., att icke förglömma den tjusande Marianne.

— Prat! invände majoren buttert, ehuru han kände sig stolt och smickrad af att höra sin dotter prisas.

— Bror nekar henne väl inte att fara på soiren?

— Åt fanders med dina baler och soiréer, röt majoren, blossande af vrede. — Tyst med alla vidare dumheter! Jag har redan nekat, och Arabella sjelf är nöjd.

— Men hur i all världen tänker bror att få flickan bortgift, om hon skall dömas till privatfångelse här inom fyra väggar? Med sitt utseende kunde hon, om hon finge komma ut i världen, göra ett lysande parti, och bror sjelf kunde då få det bättre.

— Jag vill inté ha det bättre, och Arabella hinner tids nog få sig en man.

— Tvärvigg!

— Envisa själ! En gång har jag gifvit med mig; men jag upprepar ännu en gång: Arabella finner sig bäst i att undvara världens flärd. Hon är af ett lugnt och kontemplativt lynne.

— Lita inte, bror, på hennes lugn! Hon har visserligen ett yttre lugn i sitt väsende, men hon är till sitt inre en liffull natur, som behöfver en vidsträckt bana för sin verksamhet; så pass människokännare är jag, att jag genomskådat detta. Aldrig kommer hon i längden att tåla vid att sitta så här som en fånge i Lutterns gränd. Stackars barn! Då jag tänker på hennes glädje i går, gör det mig nästan ondt, att hon fick smaka på sällskapslifvets behag, då hon åter skall inspärras. Ja, ja, bror får skylla sig sjelf för följderna af för långt drifven faderlig despotism.

— Om Arabella en dag skulle vara nog dåraktig att icke längre finna sig i det lif, vi föra, blir alltid skul-

den din, som öfvertalade mig att låta henne få smak på sällskapslifvets lockelser.

Men nu voro schackpjeserna uppställda i behörig ordning, och icke hade man då längre tid med att tvista om annat.

Arabellas lif vardt dock icke så enformigt, som den beskedlige kammarherren fruktade; men lugnet, som fadern förlitade sig på, fans icke längre kvar i hennes själ, om också icke yttre tecken tillkännagåfvo, att oron der inträdt och att dess vågor svallade högt inom det unga hjertat.

Hon satt flitig som förr vid sitt arbete, men hon hörde icke så uppmärksamt som förr på faderns läsning. Hennes öra lyssnade ifrigare efter en knackning på salsdörren än till hans stämmas ljud. Hennes blickar flögo oftare än förr från sömnen till gatan, än med ett oroligt sökande, än med ett glädjens uttryck, beledsagadt af en högre rodnad på kinden.

"Han kommer, han kommer ej, han kommer!" räknade hon på stingen i ett blomblad, som hon broderade. "Han kommer icke i dag", suckade hon ibland, otåligt räknande klockans slag. "Ack, han är här!" jublade det nästa ögonblick inom hennes bröst.

Baron Löwencranz hade flera gånger förnyat sitt besök hos majoren, och deremellan hade han ofta gått förbi Arabellas hem, aldrig underlåtande att helsa upp till henne, som heller aldrig underlät att med ett ofrivilligt uttryck af glädje besvara hans helsning. Icke ett ord af kärlek hade vexlats mellan dessa båda, och ändå visste de redan, att de älskade hvar andra. Ingendera hade sökt att betvinga den allt mera uppflammande låga, som ögonblickligt tändes i deras bröst, churu den ene derigenom blef trolös mot sin brud, den andra mot

sin väninna. De lefde i ett stumt sällhetsrus, en lyckalighetens dröm, utan att tänka på ett uppvaknande, en morgondag. En handtryckning, en blick var deras väl-förstådda, ömsesidiga språk.

— Jag skall bära min kärlek tyst inom mitt hjerta, ingen skall ana den, sade Arabella till sig sjelf, under det hon broderade ett A. och ett L. på Annas näsdukar, dervid tänkande på, huru initialerna lika väl kunde föreställa hennes och baronens namn, och derunder mången gång låtande sin fantasi förirra sig i de ljufvaste drömbilder, der luftslotten beboddes af henne och den älskade.

— Anna förstår inte Algernon, ursäktade hon sig, då hennes samvete stundom lät henne förnimma en svag anklagelse. — Hon skall aldrig förmå uppfatta hans höga, ädla själ, aldrig veta uppskatta hans värde. Hon skall aldrig kunna älska honom så, som han förtjenar att älskas.

Baron Löwencranz å sin sida älskade må hända mindre, men förleddes dess mer, bländades dess mer af den förtrollande unga flickan, hvars beundran smickrade honom på samma gång den eldade hans hjerta. En plötslig hänförelse hade vid deras första möte blifvit väckt hos honom. Han hade trott sig i henne se förverkligadt det en gång i ynglingaåren drömda, himmelska idealet, trott sig se det nu försinligadt nedstiga på jorden. Det är ofta sekundens verk, att en låga flammar upp i ett människobröst; det är tiden och omständigheterna förbehållet att nära eller dämpa den.

— Jag dyrkar i Arabella skönhetens ideal, sade baronen till sig sjelf, — jag behöfver ju därför inte bryta med Anna. Jag har en fast vilja, jag är stolt, jag är äregirig, jag har sjelf blott en obetydlig förmö-

genhet; Anna är rik, af god börd, ett giftermål med henne blir det förmånligaste för min framtid. Jag skall lägga band på min hänförelse, jag skall med lugn egna gudomligheten min dyrkan.

Inför guden Amørs små genistreck hjälper dock föga att vara huru stolt, äregirig eller viljefast som helst. Guden med bindeln för ögat ser klart hvarje hjertats sårbara punkt, och han har ju sin lust i att såra och gäckas, den lille bytingen! Symmerligen tyckes han vara mån om och påpasslig att träffa med sin hämd den, som förbisett hans makt, som uppgjort räkningen utan värden, d. v. s. erbjudit sitt hjerta i utbyte mot kärlek, utan att kärlekens känsla dervid varit den bevekande orsaken.

Då baron Löwencranz friade till Anna Stjernklö, hade släktförhållanden, vänskap, tillgifvenhet och beräkning på timliga förmåner förmått honom till detta steg. Må hända trodde han sig äfven älska henne.

Hade icke Arabella kommit i hans väg, skulle han väl också fortfarande inbillat sig, att han älskade sin fästnö, och kanske omsider slutat med att verkligen älska det täcka, oskuldsfulla barnet, som åt honom hän-gaf sig odeladt med själ och hjerta. Nu deremot visste han, att så icke förhöll sig, men han inbillade sig likväl, att det vore nog med att han hyste vänskap för sin unga brud, och att ömsesidig aktning vore en tillräcklig borgen för huslig lycka.

— Kära Sofi, sade en dag Arabella, då båda en afton sutto sömmande i den senares rum, medan majoren och kammarherren spelade schack, — kära Sofi, tala inte oupphörligt om Annas älskvärdhet; hon är en enfaldig flicka, som inte är värd den lycka, ödet roat sig med att slösa på henne.

En stunds tystnad inträdde. Sofi betraktade missnöjd Arabella.

— Förunderliga ödets lek! tänkte Arabella. — Mannen väljer ju sjelf sin följeslagerska genom lifvet. Hvarför valde han detta yra, tanklösa barn? Icke kan siskan följa örnen på hans flygt mot högre rymder, icke kan hon heller med sitt ändlösa, tomma qvitter hålla den starka anden bunden vid jorden! Hvarför skulle han och jag mötas, sedan det var för sent! halfhviskade hon slutligen för sig sjelf, glömsk af Sofis närvaro.

— Fröken! sade denna förebrående.

— Ack, Sofi, jag är mycket olycklig! utbrast hon derpå gråtande, i det hon kastade sig om sin enda förtrognas hals; ty en känsla från barndomshemmet fäste Arabella vid den goda och förståndiga Sofi.

Olyckan hade förenat den i rang öfverlägsna, men i fattigdom jemlika, fröken med f. d. tjenarinnan.

Kammarherrens steg hördes i det samma på salsgolvet.

Sofi lyste den gamle utför trappan och gick sedan med beklämdt hjerta upp till sig. Arabella gick med stormen i sin själ men lugnet på sin panna in till fadern, der hon efter slutad qvällsvard läste högt för honom intill midnatt.

— O, min Gud, min Gud, hvad jag är olycklig! var hennes upprepade utrop, då hon slutligen gick till hvila. — Om jag kunde upphöra att träffa honom! Stackars Anna! Stackars Algernon! Stackars jag sjelf! Hvarför kom jag i deras väg?

V.

Att älska? Det är för mannen att vara orolig, för kvinnan att vara till.

Descuret.

— Hvem helsade du på nu igen? ljöd en morgon majorens stämman barskt till den vid fönstret broderande dottern.

— På Annas fästman, svarade Arabella, rodnande vid faderns med eftertryck uttalade: *nu igen!*

— Dina kinder glöda och du nedslår ögonen, tillade majoren, i det han skarpt fixerade sin dotter. — Det skulle således må hända vara sant, hvad ryktet vill påstå?

— Ryktet? eftersade Arabella, i det rodnaden plötsligt vek från hennes kinder.

— Ja, ryktet, som påstår, att min dotter glömt sin heder ända derhän...

— Min heder! afbröt Arabella, i det hennes svarta ögon blixtrade till af vrede, — hvem vågar antasta min heder?

— Nå, nå, barn, lät mig tala till slut, fortfor den gamle, liksom blickad vid detta dotterns utbrott. — Jag ville heller icke tro, att det var annat än förtal, då man sade mig, att min Arabella, min glädje, min stolthet, skulle kunnat glömma sig ända derhän, att hon, ockrande med sin skönhet och det kvinliga koketteriets makt, tillvunnit sig kärlek af en man, som redan är fäst vid en annan, och bedårat sin förtroendefulla väninnas fästman, under det hon för den stackars bedragna ännu hycklar vänskap.

En knackning på salsdörren lät i det samma höra sig.

— Låt baronen komma hit, och gå du in till dig så länge, befalde majoren med vredgad stämma.

Han anade, hvem den kommande var, på samma gång han af Arabellas tystnad anade hennes känslor och insåg, att hon dock vore felande i sitt hjerta.

Det var verkligen för baron Löwencranz, den nyss efterlängtade, men hvars besök nu fylde hennes bröst med ångest, som Arabella öppnade salsdörren. Han oroades af hennes blekhet, fattade ömt hennes hand och ville framställa en fråga. Hon lade hastigt fingret på sin mun, i det hon framtvingade ett leende, visade honom med en åtbörd in till fadern och skyndade till sitt rum.

Sofi, som en stund senare inkom i Arabellas rum, fann henne liggande på golvet utan medvetande. Hon hörde baronens röst inne hos majoren, hon insåg till en del hvad som försiggick, och utan att oroa den gamle, sökte hon återkalla Arabella till sans, hvilket slutligen lyckades henne. Men innan Arabella återvåkade ur sin själs domning, hade baron Löwencranz lemnat hennes faders hus för att aldrig mera dit återvända, enligt det löfte, han gifvit majoren och sin egen sårade fåfånga.

Sofi, som vid ljudet af baronens steg i salen skyndat ut, såg denne med sammantryckta, bleka läppar hasta öfver salsgolvet och skynda bort, liksom hade han varit rädd att möta Arabella, rädd att ännu en gång utsätta sig för hennes skönhets trollmakt.

— Är han borta? frågade Arabella, då Sofi återvände.

— Ja, svarade Sofi, nu lika mycket skrämmd af Arabellas förvirrade blick och bleka, förstörda drag, som nyss af hennes sanslöshet. — Ack, min Gud, det var

väl det der brevet, jag i går lemnade majoren, som vållat allt det här eländet!

— Hvilket bref?

— Jo, då jag i går var hos grefvens med arbete, gaf hennes nåd mig ett bref, som hon bad mig lemna majoren; men jag skulle ingenting nämna derom åt någon annan.

Arabella samlade sina krafter och skyndade med vacklande steg och feberglödande kind in till fadern.

— Du har i går emottagit ett bref, min far? Får jag fråga från hvem? sade hon, i det hon ansträngde sig för att synas lugn.

— Än sedan?

— Jag önskar veta, hvem som trott sig ha rättighet att anklaga mig inför dig?

— Det är fru von Beyern, hvilken du talat om såsom en andra mor och väninna till fröken Anna. Det är vackert och värdigt af henne att vara mån om och söka skydda Annas framtida lycka, och hon har med qvinlig takt i denna sak vädjat till mitt faderliga omdöme. Jag tackar henne i mitt hjerta för hennes uppriktighet och grannligheten. Jag har talat med baron Löweneranz. Såsom en djupt sorgsen fader, har jag föreställt honom det tvetydiga i hans handlingssätt, och jag har förklarat honom, att min dotter aldrig skulle bli maka åt en man, som för hennes skull förrådde sina eder åt en annan.

— Och han svarade? hviskade Arabella knappt hörbart.

— Vi hafva för alltid sagt hvar andra farväl. Du förstår häraf, att ditt umgänge med Stjernklos upphör från denna dag. Du kan nu gå in till dig, jag behöfver ro, jag tål icke vid flera uppträden.

Arabella dröjde ännu. I hennes blick lyste en vild flamma, och ett hänleende krusade hennes läppar.

Stormen var väckt inom hennes bröst, men hon behöll dock sin smärta inom sig. Far och dotter voro båda hårda naturer. Den senare kände instinktmässigt, att intet deltagande, intet medgifvande vore att vinna från hans sida. Hon stod ju dessutom i en svart dager inför den stränge fadern. Hvarmed skulle hon också urskulda sig? Med sin lidelsefulla känsla för en annans trolofvade! Detta vore ju endast att öppet tillstå sin svaghet, och dertill var hon allt för stolt.

— Hörde du inté, att jag vill vara ensam, att jag vill ha lugn? upprepade majoren otåligt.

— Jo, fader, och du skall få lugn, svarade Arabella med skälfvande läppar, men fast stämma, i det hon gick tillbaka till sitt rum, der Sofi oroligt väntade henne.

Hennes hjerta och stolthet hade blifvit krossade. Samvetet hade väl mången gång sagt henne, att hon vore förrädisk mot sin väninna. Men hade då han ingen skuld? Hade han rätt att kallt vända sig bort från den, hvars kärlek han visste sig ega, en kärlek, som han framkallat och närt med mången öm, förstulen blick, med ord så underbara, så fulla af betydelse för ett älskande hjerta?

— De hafva alla sammansvurit sig mot mig! Jag eger ingen vän på jorden. Till och med min far visar mig ifrån sig, utbrast Arabella.

Den inre strid, hon sedan veckotal tyst kämpat, hade tårt på hennes nerver och försvagat deras spänstighet. Några timmar senare låg Arabella i full feberyra. Slaget hade träffat för hårdt och oförberedt.

VI.

Först gå bäckens bubblor sönder,
 Först försvinna vårens första blommor;
 Men din första kärlek, unga hjerta,
 Öfverlever länge hvarje annan.

Runeberg.

Aftonen af den dag, vi i det föregående kapitlet skildrat, se vi Anna och fru von Beyern sitta till sammans, den ena virkande, den andra stickande vid skenet från den stora lampan på divansbordet i grefve Stjernklos hvardagssalong.

— Åh, jag trodde att det var Algernon, sade förtrytsamt Anna, som sprungit upp vid en ringning på tamburdörren och nu mötte löjtnant von Mexer i stället för den otåligt väntade.

— Det var ett mindre vänligt välkomnande, min nådiga fröken, yttrade löjtnanten, i det han bugade sig för damerna och tog plats i en fätölj.

— Ja, ja, men det får löjtnanten ursäkta. Det är väl inte att undra på, om en fästmö är vid dåligt lynne, då hon allt sedan promenadtimmen väntat sin fästman och möter en helt annan person.

Löjtnanten bet sig i läppen och svarade:

— Han fruktar må hända, att hans vackra fästmö inte skulle vara road af de ensliga vägar, han på senare tiden valt, den stränge luteranen, som han kallas bland oss andra syndiga Norrbro-flanörer.

— Hvad menar löjtnant Mexer? frågade Anna högt rodnande.

— Åh, just ingenting, svarade denne, i det hans läppar krusades af ett lätt löje. — Algernons ständiga vandringar till och från Lutterns gata ha ingifvit mången

den förmodan, att han grubblar på någon ny utveckling af den store reformatorns lära.

— Ni är elak, löjtnant Mexer. Ni vet, att Arabella Dortstein bor på Lutterns gata, invände Anna, blossande af förtrytelse, i det hon fäste en misstänksam blick på honom.

— Min söta Anna, det har visst ingenting att göra med Algernons promenader, tillrättavisade tanten saktmodigt, med en straffande blick på löjtnanten.

Flera visiter anmälades, och Anna såg vid hvarje ringning oroligt åt dörren. Hon ville icke tro på löjtnantens antydningar, hon ville icke misstro Algernon, hon ville icke misstänka Arabella för svek; men hennes hjerta bultade hårdt, och en hittills tystad stämma höjde sig nu kraftigare än någonsin i hennes bröst, anklagande både fästmannen och väninnan.

Baron Löwencranz lät förgäfves vänta på sig.

— Fröken Anna, sade löjtnant von Mexer, då han senare på aftonen fann Anna sittande ensam i en fönsternisch, förstulet borttorkande från kinden några förrädiska tårar; — fröken Anna, jag ångrar mitt dumma skämt för en stund sedan. Men lyssna nu till en väns varnande stämma! Hör mig, då jag ännu en gång ber er: skilj er från den förrädiska kokett, ni tror vara er vän, men som kommer att störa er och Algernons frid, om ni icke, medan ännu tid är, aflägsnar henne från ert umgänge.

— Ni gör Arabella orätt, svarade Anna.

— Nej, fröken Anna. Tro mig, jag här genomskådade denna unga qvinna, mot hvilken ni ännu blott är ett barn, om också endast två år skilja er i ålder. Hennes lugna yta är ett täckelse för starka lidelser.

Må hända också att det tillkommer er, fröken Anna, att medan tid är rädda henne sjelf.

— Ni smädar.

— Förifra er inte, min fröken, utan hör mig med lugn, då jag säger er: älskar ni af hela er själ den man, ni valt till er följeslagare genom lifvet, vill ni söka bevara åt er hans tro, hans kärlek, så undvik den sirén, ödet fört i er väg. Rädda er egen, Algernons och äfven Arabella Dortsteins lycka medan tid är.

Gästerne började att taga afsked. Löjtnant Mexer aflägsnade sig med de öfriga. Denna afton gick Anna med tungt sinne till sitt rum.

Hennes rödsvullna ögon och bleka kinder talade den följande morgonen om en genomvakad och genomgråten natt.

Hon hade under nattens stillhet fattat sitt beslut. Hon ville gå till Arabella, talä öppet med henne och sålunda sjelf öfvertyga sig om vidden af sin olycka. Hon gick och fann sin väninna, på hvars tillgifvenhet hon nyss börjat tvifla, i häftig yrsel, ett rof för en våldsam hjernfeber. Denna syn förjagade ur Annas sinne hvarje grand af bitterhet mot den, hon ständigt varit så barnsligt hängifven. Dagar och veckor förgingo. Anna täflade med Sofi om att ömt vårda den sjuka, hvars sinnesyra snarare till än aftog och hvars tillstånd enligt läkarens förklaring lemnade föga hopp öf-rigt. Anna blef under denna tid förtrolig med Sofi. Hon erfor af den fattiga sömmerskan mycket, som kom hennes hjerta att svida, och då hon i sitt hem mötte sin fästman och såg hans illa dolda ångest och oro för den sjuka, stärktes hon allt mer i det beslut, hon bör-jat fatta, att genom uppoffrandet af egen lycka rädda väninnans lif.

— Hon täres bort af ett häftigt själslidande. Endast uppfyllandet af hennes hemliga önsknningar förmår rädda henne, sade doktorn en dag till majoren.

— Så må hon dö, om ingen annan räddning finnes, svarade fadern, med mörk uppsyn.

— Hon skall räddas, om hennes lif blott beror derpå, sade Anna med bleka läppar en stund senare åt doktorn.

— Det är inte min brudutstyrsel, det är hennes, som ni och hon arbetat på, tillade hon sakta med skälvande stämma till Sofi och skyndade derpå, likblek och med qväfda tårar, ner till vagnen, som höll utanför.

— O, min Gud, min Gud! utbrast hon gråtande, när hon befann sig ensam i det täckta åkdonet, hvars hjul rullade utför Regeringsgatan, — mitt hjerta sättes på ett hårdt prof. Algernon älskar Arabella. Jag får inte stå i vägen för deras lycka! Barmhertiga försyn, låt henne få lefva, låt mig få dö!

Ännu samma dag återsände hon till Algernon Löwencranz den förlofningsring, hon under så rika förespeglingar om framtidslycka och sällhet emottagit. Följande dag hade grefve Stjernklos lemnat hufvudstaden.

VII.

Sof bort din smärta, sorgens trötta dotter!
Och dröm, hur lyckan står vid grafvens rand
Och tigger för sitt rika fullhorn än
Den sköna skatt, hon nödgas sakna: friden.

Runeberg.

Ett tjugotal år äro förflutna sedan den roman ur verkligheten, vi i det föregående framställt, egde rum. Vi

förflytta oss nu till Marstrand, Sveriges Brighton eller Dieppe, der den fashionabla höstbadsäsongen nu är inne och der det är så öfverfyldt af besökande, att stadens invånare sjelfva till en stor del bo i för tillfället uppsnygade vedbodar och skrubbar för att skörda vinst af hvar enda vrå, som kan få namn af boningsrum.

Det var söndag.

I den lilla parken vimlade det af människor. En skara gäster, som för dagen anländt från Göteborg, hade till trängsel ökat den promenerande mängden.

Här sågs den skånska adeln, rikt representerad, blanda sig med den anspråklösare vestgötska och bohuslänska. Här sågos unga stockholmskor kokettera för en efter engelsk fashion adoniserad, rik göteborgare. Här sågs en ung, svärmisk idealist från Auras stränder ifrigt tvista om "det sköna" med en mera realistisk, men icke mindre eldfängd, svensk broder bland Apollos söner. Här sågos barnskaror svärma omkring och leka, under glada löjen; här sågos sjukdom och helsa, lefnadslust och lefnadströtthet vandra arm i arm, lyssnande till tonerne från husarqvartettens messingsinstrument.

En rik konsulsfru med dotter, hvilka kommit direkt från utlandet, derifrån de medfört otaliga koffer, hattaskar, klagade öfver den ringa lyx, som utvecklades vid våra svenska badorter. De hade sommaren förut vårdat sin helsa vid Biarritz, der man brukade kläda om sig minst fyra gånger på dagen och vexla toaletter för hvarje dag i veckan. De hade nu ledsamt, stackars damer, de hade här i Marstrand ett så föga tacksamt fält för sin verksamhet. Här måste man ju se samma toaletter dag för dag, hvilket i läng-

den blefve nervretande och må hända äfven kunde skadligt inverka på badkuren.

Den, som önskar studera människor, har dertill ett rikt tillfälle vid en brunns- eller badort. Fåfångans marknad har här uppslagit sina tält och hängt ut sina skyltar till fri åskådning. Konflikterna mellan börd, rikedom, medelstånd och knapp bergning, lefnadslust och lefnadströtthet, lyxens öfverflöd och sparsamhetens försakelser, moraliskt och fysiskt armod, allt ligger i öppen dager för åskådaren, här under Guds fria himmel och på en liten trång plats, der människor kråla om hvar andra såsom myror i en stack. Man ser hvar andra dagen igenom under veckotal, man kan icke undgå att stöta samman, att göra bekantskaper, att en gång se hvar andra ansigte mot ansigte, osminkade vid solens sken, sedan man i åratat, vid en konstlad belysning af stearin eller gas, sett hvar andra genom det smink, societetslivets fordringar pålägger, eller på de vidt spridda gatorna i en stor stad, der sjelfva trottoarrättens iakttagande hindrar ett, om också blott tillfälligt, möte.

— Kors! om jag inte misstager mig, är det doktor Simmons, jag har det nöjet att råka, sade en ljushårig, fetlagd, medelålders man till en äldre, fryntlig gråhåring, som satt på en bänk och syntes ha sin lust uti att med sina ännu lifliga, plirande grå ögon mönstra de förbigående.

— Herr . . . herr . . . vänta nu bara! En läkare kommer i beröring med så mycket folk, att det må ursäktas, om han någon gång gör sig skyldig till en tillfällig glömska af ett namn, yttrade doktorn, resande sig från bänken.

— Det är inte att undra på, om doktorn glömt

mig sedan vi sist råkades. Jag var på den tiden ung löjtnant. Nu är jag possessionat och brukspatron. Mitt namn är Lindman, till er tjänst, hr doktor.

— Tjenare, herr brukspatron; glad att förnya bekantskapen.

Herrarne skakade hand med hvar andra, hvarefter de satte sig till sammans på bänken.

— Doktorn ämnar stanna för någon tid här i Marstrand?

— Nej, jag är här endast på ett tillfälligt besök hos en af mina patienter. Jag sköter i sommar min och andras helsa på Särö. Hr brukspatron ser mig inte ut att för sjuklighet ha nödgats besöka baden? tillade doktorn, godmodigt fixerande den rödlette, välmående landtjunkaren.

— Nej, Gud ske lof för helsan, kan jag säga. Men min gumma klagade öfver svaga nerver, fruntimrens vanliga käpphäst, och min dotter lär ha antydningar till bleksot. Ser ni, herr doktor, när en flicka hunnit bli sexton år, blir landsbygden henne ibland allt för enformig.

— Och då för man henne till en badort, der hon får dansa bort bleksoten, förstås, inföll doktorn.

— Ja, just så, instämde landtjunkaren med ett mera ljudande än välljudande skratt. — Skulle må hända doktors patient också vara här för att dansa bort bleksot?

— Nej, hennes sjukdom är, ty värr, af en allvar-sammare art, än så. Hon dansar min sann inte! Jag tror, om jag inte missminner mig, att det är tjuugu år sedan hon för första och enda gången i sitt lif dansade.

— Hvad är det för en besynnerlig qvinna, som

dansat bara en gång i sitt lif? Min gumma dansar ännu, hon, bara någon orkar och vill dras med henne, sade brukspatronen med ett bredt grin, — och min dotter är vildt galen i att dansa.

— Om jag inte missminner mig, såg jag herr brukspatron första gången hos grefve Stjernklos på en eklateringsbal?

— Der den sköna fröken Dortstein gjorde en så lysande debut, att man glömde den täcka fästmon för den nya stjernan, afbröt lifligt brukspatronen. — Jo, jo, nog mins jag den balen!

— Just så, då känner ni den patient, för hvars skull jag kommit hit.

— Åh, hvad säger ni? Friherinnan Löwencranz! Är hon här?

— Ja, åtföljd af sin man.

— Kors bevars! Ja, ser ni, herr doktor, vi kommo hit först i förgår, och jag har behöft hvila ut efter bråk och bestyr med resan. Derfor har jag ännu inte hunnit taga reda på alla badgästerne. Von Mexers äro äfven här, hela familjen, barn och blomma. Men jag förmodar, tillade han, — att de båda väninnorna numera föga draga jemnt, efter som den ena tog den andras fästman.

— Aha, äro von Mexers hitkomna? Nu kan jag förstå, hvarför inte friherrinnan längre trifs i Marstrand, tänkte doktorn, hvarefter han åter vände sig till sin granne och frågade:

— Är det länge sedan ryttmästar von Mexer med grefvinna inträffade i Marstrand?

— Några dagar före oss, tror jag. Men se, der kommer ju den lilla glada, trefliga grefvinnan, med sin fryntlige, jovialiske man och hela barnskaran i hälarne

efter sig, sade brukspatronen, i det han visade på en ännu blomstrande matrona, med ljuša lockar och friska kinder, i hvilken vi återfinna Anna Stjernklo, stödd mot sin mans, numera ryttmästaren von Mexers, arm; han, om möjligt, ännu mera kvadrat än förr.

Tre smärta, ljushåriga flickor och två ystra pojkar följde efter föräldrarna in i parken, der gossarne dock genast togo af ner åt stranden för att bland kamrater roa sig med att söka snäckor.

— Det gläder mig att se henne nöjd och lycklig, sade doktorn. — Stackars liten, hon var sant ädel och uppoffrande.

— Hon sörjde som en toka i tre runda år. Grefven, hennes far, var utom sig och reste med henne till alla världens badorter, och von Mexer reste troget med för att hålla gubben sällskap, sades det. Det var sorgligt. Men tiden, som läker allt, hade äfven bot för hennes sorg. Hon ville först inte höra talas om att förlofva sig om igen, då Mexer friade; men han var ihärdig och trofast, och gubben Stjernklo sörjde så förtvifladt vid tanken på att hans Anna skulle komma att förnöta sitt lif såsom en gammal fröken, att hon slutligen gaf med sig, och så lystes det flux, utan förlofningskalas. Hon blef en lika god och snäll hustru, som hon varit en god och älsklig dotter, och gubben Stjernklo fick den glädjen att gunga två barnbarn på sina knän, innan han gick hädan att hvila i sina förfäders grafkapell. Nå, blef den andra, som fick sin vilja fram, lycklig?

— Öfverlycklig och mycket olycklig, kunde man säga om henne. Hennes fysik tog skada under den svåra hjernfeber, hon genomgick i sin ungdom. En ihål-

lande melankoli, som mannens kärlek aldrig förmått skingra...

— Hans kärlek! afbröt brukspatronen med en häftighet, som rörde hans ovilja mot baronen, — hans kärlek! En kall egoist, en äregirig lismare, en spelare, som baron Löwencranz, har aldrig kunnat hysa kärlekens känsla.

— En man, som likväl med allt detta åtnjuter allmän aktning och förtroende, så väl från högsta ort som af sina många vänner.

— Ja, han har ty värr i alla tider förstått bedåra folk med sitt låtsade intresse för allt och alla, då endast hans eget jag varit den afgudabild, han dyrkat. Nå ja, penningen är ju också hans Moloch.

— Och dock gifte han sig med en fattig flicka...

— Han bländades af hennes skönhet, men glömde henne allt för snart för än en, än en annan. Hans lättsinne är lika stort som hans köld.

— Ni dömer för strängt och må hända partiskt i denna sak, invände doktorn, — mycket strängare än hon sjelf någonsin dömt sin forna trolofvade, derom är jag öfvertygad.

— Hu, hu, en sådan olidlig värme! hördes i det samma från ett korpulent fruntimmer, som flåsande närmade sig, ledsagad af en mörklagd herre med lorgnetten fasttryckt i ögonvrån.

Hon bar en gräsgrön sidenklädning, rund italiensk hatt med en mängd hvita plymer samt massiva guldarmband på ett par armar, tjocka som timmerstockar. Hennes rödletta ansigte perlade af svett.

— Kära Esmeralda, gå inte lifvet ur dig, ropade brukspatronen den fetlagda matronan till mötes, hvar-

efter han, då hon omsider hunnit fram till bänken, presenterade henne för doktorn såsom sin hustru, tilläggande:

— Doktorn mins väl Esmeralda Erlandson? Doktorn var ju en tid husläkare hos hennes far, grosshandlarn?

— Ja visst! Men jag höll sannerligen på att inte känna igen min nådiga. På den tiden var ni smärt och fin som en sylfid.

— Nå ja. Enoch, som då var lång och smal som en strumpsticka, har väl inte mindre lagt på hullet, skulle jag tro? svarade fru Lindman, med en knyck på nacken och en munter, frågande blick på doktorn.

— Här får jag presentera en yngre upplaga Esmeralda, min dotter, afbröt brukspatronen.

Han tog dervid i handen och förde fram till doktorn en uppnosig, gråblek ung dam, grant och smaklöst utstyrd, liksom hennes fru moder nu var, och mager och gänglig, liksom hennes fru moder en gång varit.

— Vet du, min vän, utlät sig fru Enoch Lindman, — att jag tagit mig friheten att bedja herr öfversten att i dag spisa en tarflig middag hos oss, ehuru vi hafva ingenting annat än sköldpaddsuppa, ostron, hummer och litet kalkon med tryffel att bjuda på. Jag höll på att få slag, när betjenten kom springande efter mig och sade, att ingen rostbiff kommit med ångbåten från Göteborg. Men då hade jag redan hunnit att bjuda öfversten. Ja, jag försäkrar er, herr doktor, att på den här öde klippan skulle man svälta i hjel med bara räkor och makrill, om man inte hade sin furnissör i Göteborg. Men jag riktigt fasar, tillade hon leende, — vid tanken på, att han skulle mankera mig just en dag, då en erkänd gourmand, som öfversten, gör vårt ringa hus den äran.

Fru Lindmans mörkklagde ledsagare, hvilken var ingen annan än den tongifvande gardeskaptenen, numera öfversten, som vi gjorde bekantskap med på balen hos grefve Stjernklos, för tjugu år sedan, försäkrade med nedlåtande min och en lätt böjning på hufvudet, att "hennes nåds bord vore ett allmänt erkänt läckerhetsmagasin", hvarefter han långsamt vände sig på klacken och tog en öfversigt af parkens unga damer för att efterse, om bland dessa funnes någon flicka, rik nog, skön nog och ung nog att tillfredsställa hans för hvarje år allt mera stegrade fordringar på en honom värdig maka. Att han sjelf närmade sig femtioalet och var kal i nacken, derpå tänkte icke denne i öfrigt väl konserverade celadon.

— Ödmjuka tjenare, mitt herrskap, der ser jag min patient, utbrast doktorn, i det han reste sig från bänken och, efter en artig bugning för brukspatronen och hans familj, gick till mötes ett just nu i parken inträdande par.

Den ene, mannen, var baron Algernon Löwencranz, en ännu reslig gestalt med högburet hufvud och adla, fastän af tiden något härjade drag. Vid hans sida gick ett fruntimmer, hvars matta, oroliga blickar, halft besløjade af de långa, svarta ögonhåren, aldrig tycktes kunna stadigt dröja vid något föremål. Vi återfinna i henne den ena af "pensionskamraterna", Arabella Dortstein, numera friherrinnan Löwencranz.

Blef hon då icke lycklig, när hon förenades med sitt hjertas utvalde? torde mången fråga. Härpå kunna vi blott med doktor Simmons svara: Öfverlycklig och olycklig!

Genom sin skönhets tjuvningskraft hade Arabella framkallat kärlek och beundran, men hon hade saknat

den makt, som framför all annan skulle förmått att åt henne bevara den häftigt uppflammande låga, som väckts till lif vid hennes första åsyn. Hon hade saknat qvinnans förnämsta egenskap, sann godhet. Hon hade en gång med blind beundran och dyrkan sett upp till sin Algernon, såsom till ett ideal af manlig ädelhet och fullkomlighet. Då bindeln fallit från hennes ögon, såg hon i honom blott den lättsinnige hycklaren, världsmannen, som offrade allt för sin fåfånga, sin aldrig mättade njutningslystnad. Hjertlighet, fromhet, qvinnlig mildhet och sjelfförsakelse trädde hos henne tillbaka för omsorgsfullt dold lidelsefullhet och falsk stolthet, närd genom ett i yngre år från världen afstångdt lif och en hänsynslös faders bitterhet och världsförakt; ty i sjelfva verket var icke Arabella så kall, som hon för alla syntes vara. I hennes hjerta funnos frön till ädla känslor; men hennes dystra barndoms lif hade blott allt för tidigt dragit ett istäcke öfver deras brodd, en isskorpa, som icke ens kärlekens sol förmådde att smälta. Och när sjelfva denna sol hade slocknat, när hon kände sig sviken i sin tro på den hon högst af alla älskat, uppmjukades icke det hjerta, der lidandets mask gnagde, nej, det hårdnade mer och mer. Hon trodde att hon aldrig kunde, aldrig borde förlåta sin mans fel och laster.

Ett sorgligt barndomshem trycker mången gång en tung pregel på en människas hela lefnad.

Hennes lefnadslycka hade blott haft en kort sommar, ingen vår!

Arabella hade, som redan är nämndt, i början af sitt äktenskap med baron Löwencranz afgudat sin man, men på ett sjelfviskt sätt, och hon hade fordrat tillbaka samma uteslutande dyrkan, som hon egnat honom. Hon

hade varit ärelysten för hans räkning och likväl klagat öfver att han för statens värf åsidosatte henne.

Och till sist voro ju alla hennes luftslott ramlade!

Deras äktenskap förblef barnlöst, och hon upphörde aldrig att af denna orsak knota mot försynen, att förbittra lifvet för sig och mannen.

Dertill kom, att hennes far, den gamle, sjuklige majoren, aldrig kunde förlåta dottern hvad han kallade hennes svek mot väninnan, och icke sparade att genom bittra förebråelser gifva sitt missnöje luft.

Han fann icke ens längre en förströelse i att spela schack med kammarherren. Majorens själ var, från den dag Arabella vågat fatta och vidhålla en böjelse mot hans vilja, i ett ständigt tillstånd af retlighet, hvilket i högsta grad förvärrade hans fysiska onda. Giktplågorna blefvo honom också snart så öfvermäktiga, att de icke någonsin lemnade honom ro.

— Pappa orkar inte tala så högt, att han förmår göra sig hörd af farbror Olle, ursäktade Arabella en dag, då kammarherren beklagade sig hos henne öfver majorens ovänlighet att icke mer vilja se honom.

— Helsa honom, att jag tycker vi kunnat hålla samman tills vi båda antråda den sista, långa färden, invände kammarherren misslynt; — men vi råkas väl derefter, om ej förr.

Några veckor senare hade kammarherre von Bingen i all stillhet samlats till sina fäder, och det dröjde icke länge innan han efterföljdes af sin gamle trätö och schack-broder. Major v. Dortstein dog redan under första året af Arabellas äktenskap, och hon grämde sig sedan oupphörligt öfver den sorg, hon vållat fadern, en sorg, som hon trodde hafva ökat hans kroppsliga lidanden och påskyndat hans död.

Å sin sida var baron Löwencranz ej heller den man, som förmådde att till lifvets glädje och hjertats frid återföra en stark, men vilseförd ande, sådan som Arabella Dortsteins. Han var dertill för mycket den själfviske, beräknande mannen. Hans kärlek blef ett kort sällhetsrus, en flygtig dröm, ur hvilken han allt för snart uppvaknade för att omedelbart med rastlös ifver kasta sig in på statsmannabanan, der han genom ihärdigt arbete sökte vinna höga och inflytelserika embeten. Derigenom ville han äfven tillvinna sig de pekuniära fördelar, han gått miste om, då han öfvergaf Anna Stjernklo. Han förmådde dock icke länge dölja för sin hustru, att försakandet af en stor förmögenhet grämde hans sinne, och då Arabella märkte detta, vaknade hennes samvetsagg öfver att hon låtit en väninna uppoffra sig för henne. Hon blef allt mera tungsint, och hennes grubbel och oro tärde mer och mer på hennes redan af den svåra hjernfebern i för-tid rubbade helsa.

Baronen frestade spellyckan och blef snart en passionerad spelare.

Damerna beundrade honom för hans vackra utseende, och han blef en slaf för fala kvinnor.

Under allt detta fikade han efter att blifva ansedd som en samhällets pelare, att vara ett stöd för kyrkan och tronen. Han vann i mycket sitt mål. Man såg upp till honom, trodde på hans djupa insigter, på hans heder. Endast hustrun och några få besvikne vänner ogillade honom, men alle samman i största tysthet. Det hade dessutom erfordrats icke ringa mod att framkasta ens en antydning om svek hos en så allmänt aktad man.

Det var, såsom vi redan nämt, baronen och fri-

herrinnan Löwencranz, som doktor Simmons skyndade att möta, då han reste sig från bänken och bjöd farväl åt den sladdrande brukspatronessan och hennes auditorium.

Då Arabella varnade doktorn, log hon mot honom med det melankoliskt förtroliga leende, man vanligen ser hos en sjuk, då läkaren, hvilken patienten förtroendefullt vant sig att anse som en tröstande vän och rådgifvare, kommer i hans väg. Men hon skyggade i det samma tillbaka, då strax efter doktorn Anna Stjernklo vid sin mans arm kom gående och vänligt förmanade sin yngsta lilla dotter att icke med sitt tunnband stöta mot den svartklädda frun.

Vid den ofrivilliga rörelse, Arabella gjorde, då hon hörde Annas röst, såg denna upp, och deras blickar möttes.

— Arabella! hördes Anna utropa.

Det var icke längre den segrande, sköna rivalen, Anna såg för sig, det var blott den forna väninnan, och lydande sitt goda hjertas maning, skyndade hon fram att räcka Arabella handen. De hade icke råkats någon enda gång under de tjugu år, som förflutit sedan Anna med svidande hjerta lemnade sin trolofvade och Stockholm. Och nu förde slumpen dem plötsligt i hvar andras väg!

Arabella hade, då hon fått höra talas om, att ryttmästare von Mexers anländt till Marstrand, önskat att få lemna badorten och bedt mannen meddela deras läkare denna hennes önskan. I hennes sinne vaknade med förnyad styrka en känsla af samvetsagg, som kom henne att önska undvika den, hon förorättat.

Annas utrop och vänliga helsning träffade dock nu djupt hennes hjerta och upplöste den ingrodde bitterhe-

ten. Den matta rodnad, som färgade Arabellas kinder, den fuktiga glansen i hennes ögon, då hon framräckte en darrande, genomskinlig hand till återhelsning, vittnade om, att äfven hon gladdes åt återseendet. Denna själsrörelse blef henne likväl snart öfvermäktig; hennes af sjukdomen försvagade krafter sveko plötsligt, och hon föll sanslös mot mannens arm. Det blef en allmän uppståndelse i parken; man trängdes åt det håll, der, såsom man trodde, en olycka timat.

— Det är endast en svimning! svarade doktorn och baronen på de deltagande frågor, hvarmed de öfverhopades, under det de förde den sanslösa till hennes boning, ett litet tvåvåningshus nere vid sjöstranden, midt emot parken.

Ryttmästar von Mexer hade, under den oreda som uppstod, hastigt fört sin fru åt annat håll. Han fann sig icke rätt belåten med Annas lifliga deltagande för Arabella, mot hvilken han ännu hyste en viss ovilja, ehuru han minst af alla bort hysa en sådan känsla mot Arabella, hvilken på sätt och vis varit den, som möjliggjort hans egen lycka. Må hända också att en rest af gammal svartsjuka vaknade till lif hos honom vid åsynen af baron Löwencranz.

Några timmar senare se vi Anna sitta i ett af fönstren, som vetta ut åt kajen i den våning, hon och hennes familj bebodde vid det s. k. Paradiset, en liten plantering åt hamnsidan, under det att hennes man och barn taga sin vanliga eftermiddagspromenad till sjös, denna gång litet missnöjda öfver att de icke fått mamma med sig. Hennes blickar följa de hvita seglen, som, ifyllda en frisk hafsvind, sväfva fram i alla möjliga riktningar på den smaragdgröna böljan, med hvars skummande hvita perlkronor aftonsolens strålar leka.

Annas tankar sväfvade dock åt ett annat håll.

Genom det plötsliga mötet med Arabella hade hennes tankar återförts till deras ungdomstid. Hon minnes den tid, då hon, ung, glad och yr, återfördes, äfven då af slumpen, i Arabellas väg och lockade och öfvertalade den forna pensionskamraten att träda ut i världen. Hade icke hon förts i Arabellas väg, så hade denna kanske blifvit lyckligare, så hade må hända bådas öde gestaltat sig på annat sätt; ty icke hade Arabella varit lycklig, det kände Anna instinktmässigt. Hon såg framför sig bilden af den bleka friherrinnan Löwencranz, och hon tänkte på den sällhet, hon själf nu njöt som lycklig, älskad maka och moder. Om det allra ringaste frö till bitterhet ännu grodde i hennes hjerta, så upprycktes det vid denna jmförelse, och hennes bröst fylldes åter af den första ungdomsvänskapens varma, rena känsla.

Under det hon så satt, försjunken i tysta tankar, utan att gifva akt på folkmängden nere vid kajen, som stod afvaktande ångbåtens afgang till Göteborg med söndagsgästerne, hördes en ringning på tamburdörren, och kort derpå igenkände hon doktor Simmons' röst, som frågade om "grefvinnan toge emot". Hon skyndade honom till mötes, anande att han medförde ett bud från Arabella.

Hennes aning bekräftades, då doktorn, med en helling från friherrinnan Löwencranz, bad henne att skynda till denna.

— Är hon mycket sjuk? frågade Anna, oroligt fixerande doktorn.

— Döende, svarade denne.

Utan att invänta mannens och barnens återkomst, skyndade Anna att följa doktorn.

Sommarqvällens lätta skuggor började att breda sitt genomskinliga flor öfver det hafsomslutna Marstrand, den lilla klippan, der den gamla fästningen af granit reser sig som en maktlös, föråldrad jette bland sina små, men nyttiga vasaller, de många vid dess fot tätt sammanhopade träbyggningarna. Fyren tändes, och dess vägledande sken återspeglades i en lång ljusstrimma på den glänsande sjön. Från danssalen i badhusbyggningen skimrade ljus, och musikens lifvande toner bjödo de utanför promenerande att träda dit in.

Parken, som under middagstimmarne och en del af aftonen varit nästan folktom, började nu, sedan segelbåtarna åter lågo förtöjda vid kajen, att förete ett rörligt skuggspel. Man råkades gladt och berättade hvar andra om sina utfärder. Ett sällskap hade besökt det grönskande Rosenlund, ett annat de nakna Klädesholmarne med deras fattiga fiskarkoloni, ett tredje Backudden o. s. v. Allt andades glädje och friskt lif, ingen tänkte mer på den lilla episod, som några timmar förut väckt en viss uppståndelse inom badsocieteten; och tänkte någon derpå, så var det blott för att framkasta en flygtig fråga, såsom: "Huru manne det kan vara med den stackars friherrinnan Löwencranz?" hvarpå följde ett lika likgiltigt svar: "Hon lär vara illa sjuk, stackars menniska!" och nästa ögonblick var man inne i danssalen, der fröknarna A. observerades för sitt muntra glam, fröken B. för sin bländande hy och sitt själfulla utseende, fröken C. för sina ömtåliga nerver och sitt poetiska mattighetstillstånd, hvilket dock aldrig hindrade henne att deltaga i fester och nöjen.

Men der borta i tvåvåningshuset vid "Sjöbryggan", blott några steg från den fläck, der glädjen rådde, kämpade i denna stund lifvets och dödens makter sin hårda

strid om ett förlängdt lån åt jorden eller en tidigare skörd för evigheten.

På en hvilsoffa, framskjuten till fönstret, låg Arabella Löwencranz, mera lik en marmorbild än ett lefvande väsen. Genom det öppna fönstret flägtade hafsvindar, blandade med hafstångens starka aromer; men inga friska vindar förmådde att lifva hennes allt mer sjunkande krafter, inga qvällens ljumma fläftar mäktade längre bringa värme i hennes af döden redan isade ådror.

Vid hennes sida satt Anna, med ungdomsväninnans hand hvilande i sin. Öfver den döendes ansigte hvilade lugn och frid; i Annas deremot sågs innerlig sorg, och de rödsvullna ögonen vittnade om, att hon icke förmått att hejda utbrottet af sin smärta vid det sorgliga återseendet.

— Anna! sade Arabella, i det hon såg upp och hennes nyss matta, halfslocknade blick återlifvades af en sällsam, öfverjordisk glans, — jag ser nu klart hvad som varit dunkelt, jag ser in i min egen själ. O, att försynen unnat mig ännu blott en tid att lefva ... för ånger, för ... godtgörelse!

— Du skall lefva, Arabella, sade Anna sakta.

— Ja, jag skall lefva, instämde den döende, — men icke i förgänglighetens, utan i evighetens verd. Jag ser bladet vända sig i lifsens bok, jag känner en fläkt af den oändliga kärleken omsusa mig, och ändå ... hade jag velat dröja! tillade hon knappast hörbart.

— Gud, hör hennes bön! bad Anna andäktigt.

"Ack, när den långa natten skymmer

Och menskan står vid grafvens dörr,

Hur annorlunda då än förr

Syns lifvet och dess små bekymmer!"

upprepade Arabella med matt stämma.

Åter slötos hennes ögon, men i hennes ansigte kunde man läsa, att fridfulla bilder skymtade för hennes själ. Det orediga sorlet från glada röster i parken nådde icke mera störande hennes öron, icke heller musikens toner, som af luftdraget fördes in genom det öppna fönstret; hon förnam blott lätta, varliga steg mot golfvet, och med ett matt leende framräckte hon handen åt den kommande, som, blek och djupt skakad, lutade sig öfver henne.

Det var hennes man, hvilken, åtföljd af läkaren, inträdt i rummet.

— Anna har förlåtit, kan du förlåta?

— Hvad har jag att förlåta? Jag har endast att bedja om tillgift, hviskade han till svar, i det han ömt tryckte hennes lilla tunna hand.

— Algeiron!

— Min Arabella!

Hon såg upp, deras blickar möttes för sista gången, i kärlek, men en kärlek, renad af lidandet, en förklarad kärlek, en kärlek för evigheten.

Döden, den allt försonande, flägtade med vingen, och Arabellas ande var flygtad från jorden.

Och han? Ja, han sörjde sin hustru häftigt, bittert, men han drabbades, innan äfven han fick säga farväl åt detta jordiska, af en ännu bittrare sorg. Den piedestal af ära och anseende, han åt sig upprest, stod icke på fast mark, den var rest på gungfly, och den sjönk plötsligt, djupt, så djupt, att den aldrig mera kunde återställas.

Innerligt begrät Anna den hädangångna ungdomsväninnan, den forna pensionskamraten.

Minnen från hembygden.

Ofta dröjer tanken vemodsfyllt vid den tid, då jag i det tarfliga fädernehemmet i den höga, kalla Norden fann min största lust uti att färdas i akja efter en snabbfotad ren eller på skidor ränna utöfver de vida snöfälten, under det att solen utströdde millioner diamanter på skarens hvitskimrande matta, eller norrskenet med sin blåhvita strålgloria eller sin blodröda brandupplyste vinterlandskapet.

O, det var en fröjd att fritt få färdas kring slätter och utför backar, ju brantare dess bättre, när kölden var frisk, luften klar och fullkomlig vindstilla rådde!

Huru tungt, dimmigt, glädjelöst fann jag icke i jemförelse härmed hufvudstadens lif, när jag, i ännu unga år, fördes till den civiliserade verlden för att, såsom jag tyckte, inklämmas i dess konventionela tvångströja. Jag saknade ju här allt det, som i hembygden utgjort min högsta glädje, och jag längtade dit tillbaka.

Men åren flydde, andra vanor inträdde, andra fordringar på lifvet; kampen för tillvaron lade sin hämsko på det förr så glada sinnet, döden gjorde sin skörd i hemmet, som icke längre bibehöll någon dragningskraft för mig. Men att i minnet återvända dit, förblef dock alltid för mig en glädje, om ock vanligen uppblandad med vemod.

Bland barndoms- och ungdomsinnen intages ett framstående rum af "mina små landsmän och grannar", som jag kallade lapparne. Mellan kustlandet och Lappmarken råder en liflig samfärdsel. Lapparne behöfva kustbornas handelsartiklar, och kustborna göra sig till godo lapparnes varor. Häraf uppstår en byteshandel, som leder till ömsesidig förtrolighet.

Stadsborna tillhandlade sig ofta hela renhjordar; lappen skulle dock sköta eller, som det heter, "syta" djuren, hvilka för att finna bete måste föras sommartiden på fjellen och vintertiden i skogarne, allt längre och längre ned mot Bottniska viken, der den mindre hårdt tillfrusna skaren tillåter renen att med sina breda hofvar lättare uppsparka snön. För hvarje ren erhöll lappen "16 skilling" i sytarelön, och då han hade omkring tusen renar att syta, blef detta jemförelsevis en stor inkomst för honom. Sjelf bibehåller alltid lappen en egen renhjord, som föder och kläder honom.

Min far egde en hjord på omkring hundra renar. Vår sytarelapp Jukka Matson, hemma från Arjeploug, der han egde en kåta, var en fjellapp. Han förde tidigt på sommaren sina renar upp på fjellryggen och derifrån ned till Finnmarken mot Vesterhafvet. I september vände han med sin hjord tillbaka öfver fjellryggen, ströfvade öfver ödsliga mossar och myrar, der den usla martallen sticker upp och den hopkrympta dvergbjörken spöklikt sträcker ut sina löffattiga grenar; flyttade sedan kåtan ner i skogsregionen, der renen släpptes vildt en tid, hvarefter hjorden sammanföstes och fördes längs "Pitera-elfva" längre och längre ned mot norrländska kusten.

Närmare jul fingo vi vanligen besök af Jukka, som i sällskap med sin hustru Elsa och syster Gunilla kom

rännande på skidor från Mörtudden, Pilträsk eller någon annan skogsby, der han lemnat renarne under tjenarnes och hundarnes tillsyn. Vid dessa besök jemrade han sig alltid. "Hane vargen" hade rifvit i hjel renar, eller också hade *tjuocke* (flen eller isvall) vållat hungersdöd bland så väl våra som de öfriga renarne. Han skulle nu ha reda på huru många renar vi och andra hans kunder önskade få slagtade. Redan följande dag var han borta. Juletid eller på nyåret återvände han med det begärda slagtet. Renstekar, mergben, ost, renhudar och renbellingar följde med, äfvensom dräng och piga, och man fick hysa hela sällskapet öfver natten. Mycket besvär vållade visserligen icke de långväga gästerne, ty de lade sig i en klunga på drängstugugolfvet, begagnande hvar andra till kufvudkudde. Men traktering fordrade de.

Först skulle de alle samman hafva *pouristkoxsa* (välkomstsupen), så *kasken* (kaffe med sirap och brännvin), så åter en *dram* (sup) jemte bröd, smör, kött och annan mat. Till sist måste de ha hela brödkakor att föra med sig i *konten*.

"Du inte vara stiun (njugg)", hette det alltid, om lappen ej ansåg sig få tillräckligt.

I februari kom han ändtligen med sina renar och allt sitt bohag för att uppslå sin kåta i skogarne närmast kuststäderna. Vanligen dröjde han då qvar till slutet af mars eller början af april, allt efter som våren var tidig eller sen.

Från fönstren i mitt hem i den lilla stapelstaden Piteå hade man utsigt öfver en stor fjärd, der lapparne brukade rasta, när de, komna utför elfven, passerat Strömnäsbrons hvalf.

Då förnams ett stim, ett hojtande, ett rassel af

renshorn och klöfvar, ett gläfs, hundskall, som jag aldrig var sen att lyssna till. Den granna synen af de talrika, ädla djuren, med sina sirliga horn, lika en rörlig skog af grenar, var lika lockande. I ett nu var jag ute på gården, trädde fötterna i skidorna, fattade staken i handen och ilade med vindens hast ner på isen. Från granngårdarne infunno sig på samma sätt barn och ungdom.

— *Pourest, pourest!* God dag! ljud det ömsesidigt. Alla lapska glosor, som vi kunde, användes; men som lapparne kunde bättre tala svenska än vi lapska, vardt samspråket dock slutligen svenska.

Vår vän Jukka Matson hade just icke någon stor renmakt, endast omkring sex å sju hundra stycken. Men min morbroders lapp, Unnas Stinebom, som var en rik skogslapp från Arwidsjaur, medförde ibland ända till femton hundra renar, många tjenare och tio till tolf hundar. Icke minst roligt var att se de sistnämndas ifver och påpasslighet att hålla renarne samman. De ståtliga gamla renarne med sina månggrenade horn läto, lika fromt som vajorna och ungrenarne, tukta sig af de små raggiga spetsnosingarne, som med klipska ögon och uppspärade örsnibbar uppmärksamt följde hjordens alla rörelser. Försökte en ren att lemna flocken, vips var en liten hund framme och körde honom, under gläfsande och nafsande, tillbaka in i ledet.

Stinebom medförde alltid några utmärkta körrenar, som fingo pröfvas på den blanka sröskaren utöfver fjärden. Huj, hvad det gick! Men nog fick man se till att bevara jemvigten i akjan och äfven hålla fast i *raktes* (tömmen). Det hände mig nog ibland att trilla ur akjan, men tömmen släppte jag ej. Sedan jag släpat med ett stycke på snön, kraflade jag mig åter upp

i åkdonet. Om jag vid sådana tillfällen ryckte för hårdt på lädertömmen, kunde det också hända att renen blef ond och vände sig om för att tukta sin körare. Då fans ej annan råd, än att qvickt stjelpa om akjan och ligga stilla under henne. Renen stampade nu med framklöfvarne på akjans botten, till dess sinnet lagt sig, då han vände sig om och helt beskedligt lät sig köras vidare.

När Stinebom uppslagit sin kåta i skogen, voro mina kusiner och jag icke sena att helsa på. Vi undfägnades då alltid först med en liten bit renost. Sedan skulle vi höra gubben Stinebom läsa en sida ur lillkatekesen, den han ständigt bar i sitt *puogna* (barmkläde), tillika med bränvinsflaskan och *silfverkosan* (en liten aflång tumlare).

— Vänta du! sade en gång efter en sådan läsning Lacho, Stineboms äldste son, — när jag om några år blir kateket, ska' du få höra på annat läsande.

Sedan visade hans hustru Sara oss sitt visthus, en stor akja med lock på midten, upphängd mellan två tallar i kätans närhet. Der förvarade hon *isp* och *togge*, det ena korf af hackmat, det andra af rentalg, som, skuren i tunna skifvor, tjenar lappen som smör till det torkade renbogs köttet, hans bröd, eller som ett soffel i renblodsvällingen, lappens vanliga soppa.

Sara Stinebom var en präktig qvinna. Liten och spenslig, med fina anletsdrag, var hon det oakadt ovanligt hurtig och kraftig. En gång, då hon på förvintern rände på skidor till staden, som ligger tretton mil från Arwidsjaurs kyrkby, födde hon ett barn under vägen ute på snöfältet, lindade det i några renskinsbitar, lade det i konten, som hon bar på ryggen, och tillryggalade omedelbart de återstående milen. Glad inträdde hon en

afton i min mosters kök, omhuldades vänligt och fick sitt lilla barn döpt. Det var en liten flicka. Hon bars till dopet af min mor och fick efter henne namnet Helena. Min moster hade några år förut varit gudmor åt den äldre system, som efter henne kallades Lovisa.

Jag har många gånger undrat hvad som blifvit af de små flickorna Lovisa och Lena Stinebom. Som barn voro de oändligt näpna i sina ludna skinnkoltar och runda lappmössor. Brodern Lasko blef verkligen kateket med "tio riksdalers" årlig lön. Han kom då ner till staden och köpte sig en grön saffianskaschett, tecknet på kateketvärdigheten. Nu ansåg han sig för en fin kavaljer och instälde sig på besök i mellanstugan, hos morbror och moster, der han språkade och gjorde sig artig mot husets döttrar. Äfven jag fick min andel af hans ridderlighet, och som vi flickor funno honom utomordentligt rolig, spårade vi ej med oskyldig uppmuntran. Stackars Lasko! Han var af ett mycket excentriskt lynne. Han förälskade sig i en vacker norsk lappflicka, fick korgen, afhögg i förtviflan häröfver sin högra hand och lade sig att förblöda i snön, der hans hund höll troget vakt hos den döde tills man hittade honom.

Lilla lappmor Sara Stinebom och jag voro mycket goda vänner. Ofta helsade jag på henne. Hon underlät då aldrig att föra mig till *hebberet*, såsom hon kallade sitt redan nämnda visthus bland tallarne, och att bjuda mig på någon läckerbit. Men också hade jag en gång gifvit henne en värderad vängäfva, ett präktigt mörkblått barmkläde, som jag sjelf broderat ut med brokiga silken och röda klädeslappar, och i hvilket hon kunde förvara allt sitt *småveise*: håktring, syring, sax och andra sybehör, den runda silfverskeden med löfverk

på skaffet och den styfva läderpenningpungen, fylld med blanka speciedaler. Ibland kunde jag få mig en hel renost. En sådan ost, vanligen mycket liten, anses af lappen som en stor gåfva. Dagen efter ett besök hos lapparne fick man vanligtvis ett återbesök af dem. Då hette det genast:

— I dag du traktera mig!

Och så fick man sjudubbelt ersätta både osten och de öfriga läckerheterna.

Jag glömmer aldrig följande egendomliga scen.

Det var en klar vinterdag, och solen sken vänligt in genom de låga fönstren utåt gatan, der snön packat sig upp i massor. Mellan fönstren stod på en refflad piedestal en stor hvit gipsbyst af Carl XIV Johan. Jag var ensam hemma och roade mig att på pianot genomgå ett potpourri ur Preciosa. Bäst jag i ungdomligt mod hamrar på tangenterna melodien till "Se tindrande stjernorna stråla", blir det plötsligt mörkt vid fönstret. Jag tittar upp och varsnar en hel mängd små lappfysionomier, klämda tätt intill rutan. Synen var ej skrämmande. Jag nickar och fortsätter att spela. Men i ett nu försvinna lapparne, och innan jag ens hinner undra på hvart de tagit vägen, storma de alle samman, snattande och *joikande* (sjungande), in i salen och börja att dansa eller rättare hoppa rundt omkring efter musiken. I sin glädje lägga de armarne om hvar andras halsar och gnida nästipparne mot hvar andra (lapparnes sätt att kyssas), allt under det de joika och snattra. Bäst det är varsnar en af lapparne bysten.

— Hva' vara då? Jumala? frågas nyfiket.

— Kungen, Carl Johan, svarar jag.

— Kunjen, kunjen! Voj, voj! uppstämmes nu i korus af alla lapparne.

Hänförelsen för majestätet griper dem med sådan magt, att de kasta sig framstupa ner mot golfvet, liksom för en afgudabild. Sedan resa de sig plötsligt för att riktigt betrakta kunjen. De snyfta af förtjusning, "halsas" å nyo och slipa nästipp. Gud, kunjen och landens fader (landshöfdingen) utgöra den treenighet, som lapparne dyrka.

Nu ville de, att jag skulle spela upp för dem, så att de finge dansa för kunjen. Och det vardt ett vildt skuttande och snurrande till majestätets ära, hvilket skulle ha räckt, Gud vete huru länge, hade icke min faders ankomst plötsligt skingrat hela sällskapet som lätta skuggor.

Jag erinrar mig ännu en annan scen.

Min morbroder var en af köpmansfurstarne i den lilla staden. Lapparne infunno sig ofta i skock i hans bod och blefvo der trakterade med *åseskokse* (handels-supen). Vid ett sådant tillfälle försvann en af bodbetjenterna på en stund, men återkom iklädd en afvigvänd nattrock med rödt foder, för ansigtet en svart mask med röda läppar och grinande hvita tänder, cinberfärgad ullperuk och svarta vantar på de utspärrade fingrarna. De fromma lapparne, som hysa stor fruktan för "den lede" och nu trodde sig se honom lifs lefvande, blefvo så förfärade, att de föllo som flugor domnade till golfvet. Vi hade sedan stor möda att få dem upp på benen igen från dändimpen, och de ville icke sätta tro till bodbetjentens ord, att det varit han, som spelat den ledes rol. Litet *gotta* (bröstsocker och sviskon) satte dem dock åter i humör.

En gång köpte jag mig ett par vackra vajor (renkor), en hvit och en ljusgrå, hvilka Jukka Matson skulle "syta" åt mig. Jag hade god tur. Sista vintern jag

var i mitt hem infann sig Jukka vid juletid och helsade mig fryntligt med följande tillkännagifvande:

— Du hafva lycka, hafva elfva renar, få betala mig en *blank* (en silfverspecie).

Följande året fick jag mig en långväga sändning, en renost, till mitt nya hem i Stockholm. Den kom från Jukka. Det var en fröjd att framför brasan steka renostskifvorna med strösocker på. Jag njöt af läckerheten. Men ingen annan fann min kost smaklig.

Detta var den sista tribut, jag erhöll från min renmakt.

Huru det slutligen gick min vän Jukka och mina renar, fick jag aldrig veta.

Vid qvällsbrasan.

En afton under julveckan år 1869 var en förtrolig krets samlad hos grosshandlare Gerlin och hans fru i deras ståtliga våning vid Fredsgatan i Stockholm. Tebrickan hade gjort sin rund, och de äldre herrarne drogo sig undan till smårummen för att slå sig ner vid whistbordet och ogeneradt få röka de äkta havannacigarrer, värden sjelf införskrifvit. I en atmosfer af nikotin, punsch och konjaksångot; då och då uppfriskad af kolsyran från sodavattensflaskor, sutto de snart med betänksamma miner och odeladt intresse fördjupade i spelets vexlande gång.

I den rikt upplysta salongen och midt i den lysande, med rödt silkesschagg klädda soffan tronade friherrinnan Hillerhjelm och majorskan Sabelsköld. De andra fruarna, tre till antalet, värdinnan inberäknad, sutto i fåtöljer, ordnade kring divansbordet, från hvars midt en elegant fotogenlampa spred sitt klara sken.

Dubbeldörrarna till salen stå öppna. En väldig, mångarmad gaskronas lågor, mildrade af hvita glaskupor, upplysa det stora rummet *a giorno*. Guldets i gyllenlädertapeternas fantastiska arabesker glänser bjert; de förgyllda ramarne kring gravyrerna glimma, och guld-pappersstjernen i toppen på den höga julgranen blänker som en liten sol. Trots den mörka jakarandamöbeln

företer det hela en glad pregel, och glädje råder också bland den ungdom, som efter slutad teservering slagit sig ner här.

Kring det runda bordet med sin tjocka, turkiska matta under fötterna och sitt fransyska bordtäckte siter ett gladt sällskap. Husets unga dotter Louise är en sjuttonårig tärna med smärt växt och fina anletsdrag; de stora, mörka ögonen blicka så allvarligt, som vore hon redan medveten om, att lifvet bär färre fröjder än sorger i sitt sköte; men det glada leendet kring den vackra munnen vittnar, att sorgernas tunga vingslag ännu icke hafva nått detta unga hjerta. På ena sidan om Louise sitta två af hennes väninnor.

Lotten Sabelsköld, den ena, är en störväxt, nittonårig ungmö med ett godlynt uttryck i sitt fylliga ansigte. Hon samtalar ifrigt med en ung löjtnant, smärt, lång, med tunna, ljusgula mustascher, grådaskig hy och oregelbundna drag. Han har ett manligt uttryck i sitt fula, magra ansigte, och löjtnant Elof Anderson tyckes icke heller vara någon fuling i fröken Lottens ögon, att döma af de vänliga ögonkast, hon ger honom under samtalet. Allt emellanåt flyger dock hennes blick spejande in i salongen till modern.

Louises andra väninna, Adèle Bluhm, är blott fjorton år och dock redan en deciderad skönhet. Hyn är sydländsk, ögonen svarta, håret glänsande blåsvart; men hennes hållning är stel. Om icke då och då ett ungdomligt skratt i präktig alt-timbre hördes från de friska koralläpparne, skulle man vara frestad taga henne för en vacker bildstod. Hon virkar flitigt på en spets, utan att just tyckas lyssna till den lifliga dispyt, som tvärs öfver bordet pågår mellan Louise och en ung man, hvilken drifver den satsen, att fruntimren äro i allmän-

het föga estetiska, när det gäller att bedöma teaterns prestationer, och att de fästa mer vikt vid de spelandes toaletter, än vid spelet och styckets värde.

Den unge mannen är artist, agrée vid målareakademien och nyligen hemkommen från en studieresa i de sköna konsternas hemland, Italien. Hugo Miller, sedan gossären vän med sonen i huset, medicine kandidaten Victor Gerlin, och allt sedan dess faderligt omhuldad af grosshandlaren, hvilken ädelsinnadt bekostat hans studier, är en vacker, ung man, med svärmiska drag och intelligent utseende. Det långa, mörka håret nedfaller mot skuldran vårdslöst artistiskt, och den melodiskt vibrerande stämman smeker örat.

För en uppmärksam iakttagare vill det tyckas, som skulle denna stämman hafva funnit en direkt väg till Louises hjerta, ty hon rodnar lätt, när deras ögon mötas, och som han synes hafva svårt att vända sin blick från den älskliga uppenbarelsen, mötas blickarne ofta nog.

Sonen i huset, medicine kandidaten Victor, deltagar icke i samtalet. Han har slagit sig ner vid pianot och fantiserar öfver motiv ur senast gifna operor. Då och då lyfter Adèle Bluhm blicken långsamt från virkningen för att låta den hvila på pianospelaren. Hon är den enda, som skänker de vackert klingande tonerne någon uppmärksamhet. Kadetterne Tom och Henrik Sabelsköld, Lottens bröder, den ene en lång stake, den andre en liten truls, äro upptagna af att mumsa fikon, russin och krakmandel och att taga i betraktande julgranens *bonbons*.

Hade Victor spelat en vals, si, det hade varit något annat!

Låtom oss nu titta in i salongen.

Friherrinnan Hillerhjälm, en korpulent dam, med ett jovialiskt uttryck i sitt runda anlete, är som bäst i farten med att i undersätligt vördnadsfulla ordalag skildra middagen annandag jul på kungliga slottet, dit hon och hennes man, tjänstgörande kammarherren, varit "befalda". Hon utbreder sig i loford öfver de vid deserten serverade *duchesserna*, direkt komna från Paris, saftiga och stora. Hon lofordar icke mindre entusiastiskt de läckra legymerna *hors de saison*, bland hvilka hon tillerkänner jettesparrisen priset. Allt vid den kungliga taffeln finner hon utsökt. De kungliga damernas dyrbara toaletter få också sitt särskilda kapitel i den omständliga beskrifningen.

Med ett satiriskt löje öfver ett par tunna läppar lyssnar hennes granne i soffan, majorskan, under det hon sticker på en rödrandig strumpa, ämnad åt hennes yngsta barn, det trettonde i ordningen. Litet emellanåt irrar hennes blick utåt salen och mörknar en gång häftigt, då hon ser sin dotter leende mottaga från löjtnantens hand den ena halfvan af en dubbelmandel och förstår, att ungherrskapet ämnar spela "flippin".

— Om det vore med någon annan, än den der Anderson, som Lotten vet, att jag inte kan fördraga, mumlar hon för sig sjelf. — Att så våga trotsa sin moders vilja, fortsätter hon sin tankegång, då hon ser dottern resa sig och, stödd mot löjtnantens arm, närma sig pianot.

Och hon ser, min sann, inte god ut att våga trotsa, den värda fru majorskan. Lång och mager, med en tunn, men väldig kroknäsa, spetsig haka och djupt liggende, grå ögon, med ett uttryck, erinrande om en slugt lysten korp, inger majorskan Sabelsköld mer fruktan än sympati. Hon kan dock vara sjelfva förbindligheten,

när hon så vill, och det är med en helt inställsam min, hon nu vänder sig till ett nära soffan sittande blekt, svartklädt fruntimmer, som lyssnat till tonerne från salen, under det hon broderat på ett tapiseri, ämnadt för en välgörenhetsbazar.

— Det var ett charmant mönster! säger majorskan, under det att friherrinnan, som träder på en fin synål till ett spetsbroderi, gör en paus i sin svada. — Nå, hur finner fru Alm vistelsen i Stockholm? Angenäm, förmodar jag?

— Ack ja, svarade den tilltalade, — Stockholm är alltid intressant för oss landsortsbor.

— Och ändå var du så svår att öfvertala, inföll värdinnan. — Jag fick, min sann, skriva många bref, innan jag lyckades förmå dig att lemna ditt kära Gefle.

— Jag förmodar, att fru Alm inte kommer att ångra sin medgörlighet, återtog majorskan. — Stockholm har mycket godt att bjuda på. Våra teatrar äro värda att besöka, vår opera räknar utmärkta artister. Ni älskar ju sång?

— Hvem älskar icke sång? svarade den tilltalade, lyssnande till en från salen klingande vacker sopranstämma.

Det var fröken Sabelsköld, som, ackompanjerad af unge kandidat Gerlin, föredrog en aria.

— Arian ur Sömngångerskan. Jo, jag tackar! utbrast värdinnan.

— Den hörde jag Adelina Patti i fjor sjunga, inföll friherrinnan. — Åh, det var gudomligt! En sådan stämman! Ett sådant föredrag! Man trodde sig plötsligt försatt i sjunde himlen! Så skall den sjungas!

Derefter tryckte hon fast sin pince-nez och lyssnade några sekunder med allvarlig kännaremin.

— Jag tycker Lotten sjunger så vackert. Hennes stämma är mildt sympatisk! yttrade fru Gerlin.

— Nå, ja! Hvarje fogel sjunger efter sin näbb, inföll spetsigt majorskan.

— Hur kommer det i afton att gå med sämjan? tänkte fru Gerlin. — Majorskan tycks vara vid retligt lynne och friherrinnan talträngdare än vanligt.

Sänja! Huru sällan kan rätteligen detta ord tillämpas på vårt sällskapslif? Man grälar visserligen icke, sådant kommer ju aldrig i fråga i en bildad sällskapskrets. Men man ger hvar andra med den oskyldigaste min små hvassa sidohugg, små giftiga repliker, invecklade i de grannaste, mest förbindliga fraser, ja, man slösar riktigt med vänskapsbetygelser, ju mer man afskyr hvar andra. Detta är åtminstone fruntimrens taktik.

"Söta du, kom till oss i afton, jag har riktigt längtat att få se *dig* och några vänner till samman; vi blifva endast en liten förtrolig krets", lyder inbjudningen. Den inbjudna svarar med de tacksammaste komplimenter samt en försäkran om, att det skall blifva henne ett verkligt efterlängtadt nöje att sammanträffa med de nämnda "vännerna", men inom sig tänker hon: — Hu, så tråkigt! Skall man nu igen en hel afton nödgas sällskapa med den odrägliga fru A., den narraktige sekter B., den impertinenta fröken C., och så vidare.

Friherrinnan Hillerhjälm och majorskan Sabelsköld hörde till dessa föga inbördes sympatiserande societetsdamer, som af slumpen ofta föras till samman i så kallade förtroliga kretsar. Den mera godnodiga friherrinnan gjorde sig föga reda för den inre ovilja, hon hyste mot majorskan, eller rättare, för hvilken hon såg sig vara ett föremål från majorskans sida. Hon tyckte

dock, att majorskan var allt för skarp, allt för bestämd i sina yttranden för att kunna räknas till en dam comme il faut, och detta generade den vid hofspråkets silkeslenhet vanda friherrinnan. Majorskan deremot närde en medveten antipati mot friherrinnan, ehuru hon ännu icke riktigt kommit på det klara med, hvarför hon gjorde detta.

— Hvar har friherrinnan sin skugga och skyddsling i afton, efter han inte är här? yttrade majorskan med nästan hviskande stämma. — Såsom aspirant till Louise Gerlins hand och hjerta borde han inte försumma fatalierna och låta en annan gå sig i vägen. Se bara dit ut, hur förtroligt den unge artisen fattar flickans hand och fasthåller den i sin!

Den tilltalade ryckte till, så att pince-nez'en halkade ned från hennes lilla trubbnäsa. Men sedan hon kastat en hastig blick utåt salen, borrade hon sina små, grågula ögon i majorskans stela ansigte och gaf dem ett uttryck, såsom ville hon säga: Blanda er inte i andras affärer! Derpå klämde hon åter fast sin outhärliga näsprydnad och, liksom stålsatt efter denna förrättning, sade hon tvärsäkert:

— Jag märker intet annat, än att löjtnant Andersson tyckes ha vunnit särdeles insteg på senare tid. Se bara, hur förtroligt den unga damen lemnar honom sitt nothäfte! Får jag kanske gratulera?

Detta var den mest retsamma fråga, friherrinnan kunde göra majorskan, ty det var allmänt bekant, att denna icke tålde den stackars löjtnanten, dels för hans plebejiska namn, dels för hans fattigheds skull. Majorskan hade i hemgift medfört en half million åt sin man, och denne, en klok hushållare, hade förstått att fördubbla förmögenheten. Hade den fattige friaren haft

en friherrlig eller greflig titel eller åtminstone ett adligt namn att erbjuda! Men att få en måg som hette Anderson! "Nej aldrig!" utropade majorskan tvärt, när mannen en gång hade försökt att medla i saken. Det oväntade sammanträffandet hos Gerlins denna afton var henne mycket oangenämt.

Friherrinnans fråga var därför en farlig gnista, som må hända kunnat komma majorskans lätt antändbara vrede att blossa upp och framkalla uppenbar schism de båda fruarna emellan, hade icke just i det kritiska momentet en munter stämman gjort sig gällande och gifvit majorskans moderliga känslor en helt annan vändning.

— Ack, hvad den majorskan är lycklig, som har en så älsklig sångfogel till dotter! hördes den glada stämman utropa.

Den tillhörde fru Anna Bluhm, ett sprittande lifligt, spensligt väsen, som försvann bland en massa garneringar och spetsar, der hon satt eller rättare halflåg i en stor emmastol med pösande kuddar.

— Åh, en så gudomlig sång! upprepade hon, i det hon lät sitt arbete nedfalla i knät och entusiastiskt klappade händerna.

— Tack, tack! hördes en ungdomlig stämman från salen, der fru Bluhms applåder i fortissimo upprepades.

Synbarligen smickrad af hyllningen åt dottern, glömde majorskan friherrinnans elakhet och vände sig till fru Bluhm med några förbindliga ord.

I detta ögonblick hördes från salen tonerne af en liflig vals, och tre dansande par sågos i ett nu sväfvat omkring i yrande fart.

— O, så bra Victor spelar! utbrast åter med strålande blickar den lifliga fru Bluhm. — Man kan ej annat än bli förtjust, då man hör sådan musik. Ack,

om ändå Adèle kunde lära sig att spela hälften så bra som Victor! Men det är ej att hoppas, tillade hon suckande.

— Adèle är ju blott ett fjorton års barn, då Victor redan är en tjugutreårig yngling, anmärkte fru Gerlin.

— Barn! eftersade fru Bluhm. — En flicka lika stor och lång som jag, hennes mor! Mången tar oss för att vara systrar.

Misstaget var verkligen förlåtligt.

Fru Bluhm var en af naturens gunstlingar. Ur en infattning af vågigt, kastaniebrunt hår, upplagdt i flätor och bucklor, framtittade det mest intagande ansigte med friska läppar, en fint skuren näsa och kinder med hvar sin skålmska grop, när munnen drogs till ett leende. Lägg härtill ett par mörkt gråblå ögon, tindrande som stjärnor i den klara vinternatten, öfver dem ett par bågformigt tecknade, lätt penslade, svarta ögonbryn, en fint oval ansigtsform, och den intagande bilden är skildrad.

I ett nu sammandrogos hennes ögonbryn. Musiken tycktes ej längre beherska den sköna qvinnan, hvars ansigte var en spegel af hennes lifliga själs oupphörligt växlande rörelser. I detta ögonblick sågs hon med en viktig, begrundande min granska två anglosachsiska initialer, dem hon broderat på en fin kammarduksnäsduk. Icke fullt nöjd med sina händers verk, kastade hon arbetet ifrån sig på divansbordet och sig sjelf tillbaka mot den svällande stolsryggen, i det hon utropade:

— Nej, Clara, nu få dina näsdukar vara! Nu orkar jag inte sy ett sting mer i afton.

— Doktorinnan tycks ha en riktig vurm att märka näsdukar åt sina vänner, anmärkte majorskan, och i

det hon tog näsduken och mönstrade arbetet, tillade hon med kännaremin: — Utmärkt!

I det samma inkom en betjent, bärande en fullsatt serveringsbricka.

— Jag tror, att det käns kyligt, yttrade värdinnan.

— Det måste ha skärpt till, eller hur, Lundgren? tillade hon, frågande betjenten.

— Det är tjugutvå grader kallt, upplyste denne.

— Då måste Clara bestå oss en riktigt god brasa! utropade fru Bluhm. — Den lyckliga Clara, förtförför hon i samma andedrag, under det hon på en glastallrik serverade sig från de öfverfyllda silfverkorgarne, — hon har då allt, hvad en människa kan önska sig, till och med en verklig marzipantårta! Se bara! Staden Lübeck afstämplad på kakan.

På den tiden sågos ej marzipantårtor i ymnighet, såsom nu är fallet, i fönstren hos hvarje konditor.

— Ja, den förde min man sjelf med sig, då han i höstas kom hem från sin badresa i Tyskland, upplyste belåtet fru Clara.

En liten stund senare flammade helt muntert en väldig brasa i den stora, med en vacker spegel infattade kakelugnen. Fruarna bildade nu en cirkel framför elden, och mellan stolarne anbragtes småbord, på hvilka förfriskningar ställes.

— Ack så treffligt! utropade fru Bluhm. — Hvad den Clara är förträfflig! Nu tänker jag må riktigt godt och äta konfekt med besked.

Efter ytterligare uppmaningar af värdinnan, att fruarna samtliga skulle vara så goda och servera sig, ljöd åter fru Bluhms klingande stämma:

— Nu tycker jag, att vi borde kalla in ungdomen och sedan börja att berätta julsagor.

— Jag föreslog dem helt nyss att komma hit in, svarade fru Gerlin, — men de ville hellre musicera der ute, der också en brasa blifvit tänd. Ungdomen har säkert roligast på egen hand, tillade hon, under det att glada skrattsalfvor ljödo från salen.

— Det håller jag med om; de ha trefligast för sig sjelfva och vi fredligast såsom nu framför brasan, inföll majorskan, betydligt upptinad till lynnet under brasans välgörande inflytelse.

Sjelfviskt tankspridd i sitt välbefinnande, underlät majorskan till och med att välja sin plats så, att hon kunnat hafva ett öga på dottern ute i salen. Tillbaka-lutad i den mjuka fåtöljen, syntes hon uteslutande upptagen af att så beqvämt som möjligt tillgodogöra sig den nytända brasans lifvande värme och njuta af dess klara sken.

Och hvem undgår att erfara en känsla af välbehag, när han vid qvällsbrasan sitter i sitt hem en bister vinterqväll, då snön i täta flockar breder sin hvita svepduk öfver marken och frosten trycker sina isblommor på fönsterrutan? Vare sig att brasan tändes i rik mans majolika-spisel eller på fattigmans enkla hård, alltid är den lika inbjudande. Den säger åt alla: Slån eder ner här i ro efter dagens mödor och bekymmer! Samlens kring brasan i frid och endrägt till förtroligt glam!

Och i sjelfva brasan samla sig snart husets alla vänliga tomtar. Än hoppa de af och an i skepnad af små röda, blå och gula lågor. Än frasa och fnissa de i munter lek. Än spela de i vexlande dagar och skuggor kring väggar och tak. Än spraka de som stjernskott och strö ut guldglänsande gnistor. O, det är ett glädjeväckande lif i flammorna från härden! Det öfvergår i skönhet hvarje belysning af gas och stearin!

Och när brasan brunnit ut och falaskan långsamt breder sitt hölje öfver de allt mattare skimrande kolen, huru lätt går det icke då att försjunka i vakna drömmar, att frammana minnen från flydda dagar, sorgsna, liksom glada! Icke sant? Det är en underbar stämning, brasans trolska sken förmår att framkalla i sinnet. Hvad björken och furan under sommarens soliga dagar förtrott oss, då vi under deras skuggiga hvalf funno hvila och svalka, inandades barrdoftens friska arom och lyssnade till skogens sus, det väcker lågan på härden från de fälda stammarne, i den mörka vinterqvällen, i minnet åter till lif.

Vid qvällsbrasan har nordbons sagoverld uppstått.

— Men hvad ska' vi gammalt folk taga oss före? återtog fru Bluhm. — Fem allvarliga fruar, tillade hon, beledsagande orden med ett klingande skratt, — borde väl ha någonting roligt att berätta, när man har det så trefligt, som vi nu ha det arrangeradt för oss.

— Hvad sägs, om hvar och en af oss skulle berätta någon rolig eller egendomlig tilldragelse från sina ungdomsdagar? sporde fru Gerlin, mån om att få samtalet i gång.

Förslaget vann bifall, men då ingen ville börja, skred man genast till lottning.

Friherrinnan Hillerhjelm drog första lotten.

— Jag, prosan bland eder andra! utropade hon skrämnd, när det befans att hennes lott hade nummer ett. — Hvarför har ett oblidt öde velat mig så illa! tillade hon med bekymrad min. — Jag har alldeles ingenting att berätta.

— Litet sqvaller från slottet, någon liten hofintrig, bad inställsamt fru Bluhm.

— Det sqvallras aldrig i hofvets kretsar, tillrättavisade friherrinnan.

— Så gerna kunde lilla doktorinnan bedja en frimurare att röja sin ordens hemligheter, som en hofdam att yppa något från sin krets, invände majorskan spetsigt; — hofvet är hennes frimurareloge.

— Nå, ja, något annat då; jag tror, att jag röstar för en spökhistoria, återtog fru Bluhm.

— Kanske från Drottningholm, om någon mystisk våldnad, som der i nattens dunkel blifvit sedd mellan den lefvande teaterns kulisser? halfhyiskade majorskan, i det hon lutade sig mot fru Bluhms stol.

— Majorskan har bestämdt fått i ögonen någon af de der skärfvorna från den krossade Lucifers-spegeln i Andersens saga om Snödrottningen, utbrast fru Bluhm med förtrytelsens rodnad på kinden.

Hon hade hört berättas om, att kammarherren, som icke kunde räknas till antalet af trogna män, under det friherrliga parets vistelse i sin villa på Drottningholm, i sommarnattens mystiska dunkel spökat i alléerna som en Don Juan, följd i hälarne af sin friherrinna som en spejande Elvira.

Den lilla skärmytsling, som genom fru Bluhms häftiga svar hotade att uppstå, afklippes dock tvärt af friherrinnan, som godmodigt yttrade:

— Om jag skulle berätta ett barndomsminne, i fall en sådan barnslighet tillåtes mig.

Antingen hade majorskans elakhet undfallit henne eller var hon tillräckligt verldsdam för att ej ens låtsa hafva hört den.

Tillåtelsen gafs ifrigt och tacksamt, i synnerhet af värdinnan, och friherrinnan tog utan vidare till ordet:

— Då jag nyss fyllt tio år, dog ma bonne, ett emi-

geradt, fransyskt fruntimmer, som äfven varit min moders guvernant. En ogift tant, som vid samma tid vistades hos mina föräldrar på deras egendom i Halland, föreslog då att taga mig med sig till Stockholm för att sätta mig som helpensionär i en på den tiden mycket berömd skola.

Det var illa bestäldt med läroanstalter för unga flickor på den tiden, då mamsell Ullers pension kunde rekommenderas som den förnämsta. Jag kom till skolan med godt mod och de bästa föresatser att vara flitig och läraktig. Men ack, huru snart förgick icke denna lust vid den likgiltighet och vårdslöshet, hvarmed vi behandlades! Några små utanlexor, upprablade utan ringaste förklaring, litet rättskrifning efter diktamen, nödtorftig explikation från franska och tyska språken, och så vidare, det var allt, som bestods oss af de tre mamseller, som utgjorde lärarepersonalen.

Af dem var mamsell Fredrique Uller den förnämsta. Hon presiderade i stora skolsalen i en länstol framför ett litet bord, båda ställda på en upphöjning vid väggen mellan rummets båda fönster. På bordet låg jemte några anteckningsböcker en stor lineal. Mot stolen stod lutad en kryckkäpp. När den lilla, spensliga, mycket låghalta gumman, med de bleka, fina dragen, de hårdt sammanpressade läpparne och den hvassa blicken under de halft slutna ögonlocken, reste sig från länstolen, fattade kryckkäppen i ena handen och linealen i den andra samt derpå linkade ned från sin kateder, var hon ganska fruktansvärd att skåda, och ve den stackars unge, som då var föremålet för hennes vrede! Den stackarn fick medelst linealen känna kraften i den gamlas genomskinligt tunna hand. Detta slags aga bestods dock endast åt småflickorna. Jag fick en gång; då jag på

griffeltaflan ritat en officer med sporrar, ett så hårdt slag på örat, att jag höll på att bli döf.

Näst efter henne i rang var medhjelparinnan, mamsell Hilda, ett högväxt, ståtligt fruntimmer, med allvarligt utseende, starka, manliga drag och det mörka håret hängande i långa "korkskrufvar" utför de fylliga kinderna. Jag kan aldrig gå förbi gruppen i östra slottsflygeln, Axel Oxenstjerna och Historien, utan att den sist nämnda erinrar mig om mamsell Hilda A**. Aldrig sågs ett leende draga öfver hennes mun, med de jemna tandraderna glänsande fram under halföppna, blodröda läppar, den öfre starkt skuggad af ett mörkt fjun, som kunde ha väckt mången gradpasserares afund.

Denna lefvande stenbild herskade i det mindre skorummet, och framför henne sutto vi i en halfcirkel, en klass i sänder, öfversättande "Corinne ou l'Italie" eller uppläsande franska verb och deklinationer. Hon skötte ensam franska undervisningen.

Småttingarnes klass, till hvilken jag hörde, fick läsa sex rader dagligen, de större något mer, men alla läste vi i samma bok: den utslitliga Corinne! Jag tror likväl, att vi studerade endast första delen af detta madame de Staëls snilleverk, ty hvarje termin börjades boken å nyo från det första kapitlet. Så berättade mig en af de större flickorna.

Mamsell Charlotte, en liten, trind, rödbrusig, femtioårig matrona med stirrande, ljusblå ögon, skötte jemte katekesen och bibliska historien hushållningen. Den sist nämnda sköttes må hända sämst. Middagarnes mjölklimpar och vattsoppa med tre sura sviskon åt hvar, sill och potatis, salt strömming, blåaktig välling eller grågul ölsupa, qvällarnes torra paltbröd med ett glas svagdricka eller med vatten kokad krossgrynsgröt och

blåskummad mjölk utgjorde de vanliga anrättningarna. För mången bland oss var detta svält. Efter den klena qvällsvarden grät mången liten stackare sig till sömn.

Jag har, må hända, dröjt allt för länge vid denna skildring. Jag vill derfor blott tillägga, att jag hvarje söndag åt mig mätt hos tant Netta och lekte med hennes feta Moppe. Detta var för mig sötebrödsdagar. Eljest var mitt lif så enformigt som möjligt.

Men slutligen randades min första festdag.

Samtliga helpensionärerna fingo under mamsell Charlottes öfverinseende en söndag fara på Karlbergsbal, instufvade i en stor, täckt hyrvagn, en så kallad bagarbod. Tant Netta hade låtit åt mig förfärdiga en utsökt elegant balklädning af smärutigt, ljusblått och hvitt siden, garnerad med tyllpös och hvita sidensarsrosetter. Ovanligt liten och späd för min ålder, kände jag mig, iklädd denna ståt, en smula besvärad och förlägen i bredd med mina kamrater, alla mer än ett hufvud högre än jag, och alla i hvita, enkla klädningar. Under hela färden måste jag stå i vagnen för att icke skrynkla och tillplatta mina granna garneringar.

Då vi trädde in i balsalen, omringades vi genast af eau-de-Cologne-doftande, väl friserade och pomaderade kadetter, hvilka brådskande anhöllo om första, andra, tredje dansen. Dock, detta gälde endast mina kamrater. Mig låtsade ingen om. En kadett lorgnerade mig visserligen, men blott för att halfhögt säga åt en annan:

— Jag tror, att mamsell Ullers pensionärer ha tagit med sig en af sina dockor.

O, hvad jag kände mig förnärmad! Blodet steg mig åt hufvudet och jag sväljde tårarne, der jag satt ensam framför mamsell Charlotte på en nedre bänkrad.

Slutligen började sömnen tynga mina ögonlock; het-

tan, dammet i salen, känslan af att vara förbisedd verkade förlamande. Bäst jag så satt halfnickande, väcktes jag vid den plötsliga åsynen af en liten kerub i en som allra nättaste kadettuniform. Den lille kavaljern anhöll artigt om att få föra mig i den nyss uppspelade valsen.

— Det går aldrig an, Fredrik, att ni småttingar ge er af i trängseln, varnade en äldre dam, som satt i närheten.

Den lille kadetten rodnade ända upp i örsnibbarne, men försäkrade med uppsträckt hållning och modig uppsyn, att han nog förstode att föra sin dam.

Och så bar det af för oss. Vi voro båda utmärkt taktfasta, och min lillepytt förde mig verkligen med stadig arm. Under det vi hvilade oss, berättade han mig i ett andetag, att han helt nyss kommit in på Karlberg, att detta var den första bal, han bevistade, och att valsen med mig var den första dans, han vågat sig på.

— De stora kadetterne, tillade han, — äro så oförskämnda mot oss trettonåringar, att de knappt unna oss att vara med om dansen. Men jag skall visa dem, jag, slöt han med harmens rodnad på sina runda, fylliga kinder och bröstet svällande högt, som på en oförskräckt liten sparf, — jag skall visa dem, att jag skall skaffa mig en vis å vis, i fall fröken gör mig den äran att dansa med mig nästa fransäs.

— Jag är inte någon fröken, svarade jag med en nigning, — jag heter Hildur.

— Jag heter Fredrik, lydde hans svar, i det han lade sin knubbiga arm om mitt ytterligt smala lif, och så snurrade vi å nyo oförskräckt omkring i salen.

Men denna gång blef vår fröjd af kort varaktighet! En husarofficer kom ilande med sin dam efter oss!

i en hastig svängning fastnade hans ena sporre i min klädningsgarnering, och ratsch! låg hela grannlåten söndertrasad och kringströdd på golvet. Gråtande sprang jag till mamsell Charlotte, som försmädligt liknade mig vid en plockad höna. Kort derefter kom min valsör med ett fång uppluckade bandrosetter, dem han lade i mamsell Charlottes knä, i det han med djupt bedröfvad min sade:

— Jag försäkrar, att det inte var mitt fel.

— Nå, ser du, Fredrik, sade åter den gamla damen, — det gick som jag trodde; håll du dig beskedligt till fransäsen, min gosse, om du nödvändigt skall vara med om dansen.

— Ja, tant, jag ämnar så, svarade han med nedslagen min, hvarefter han bugade sig för mig och sade:

— Jag får ju nästa fransäs?

Jag neg och tackade.

Mamsell Charlotte förde mig ut i kapprummet, plockade bort quarsittande trådar och tyllbitar från klädningen, fäste med hårnålar upp mina raknade lockar och tröstade mig med att säga, att jag nu såg mycket nättare och trefligare ut, sedan hela grannlåten var borta. Kadetterne måtte ha tyckt det samma, ty nu vankades äfven för mig uppjudningar. Mest dansade jag dock med Fredrik.

Han var min kavaljer för aftonen. Under en dans föll en hårnål, som lossnat ur mina lockar, till golvet. Fredrik upptog den och lade den ridderligt inom rocken till venster, alltså vid sitt hjerta. Mitt barnahjerta tillhörde från denna stund min lille kadett.

Han följde mig till vagnen, tog löfte af mig att komma på nästa Karlbergsbal och bedyrade, att han aldrig skulle glömma mig. Ack, jag ser ännu för mitt

öga hans utomordentligt högtidliga och artiga bugning, när jag, till sist instufvad i vagnen, lutade mig ut genom det öppna vagnsfönstret och hviskade:

— Sof godt, Fredrik, jag vill drömma om dig!

— En sådan liten klipsk unge, inföll skrattande fru Bluhm.

— Vidare, vidare, bästa friherrinna! bad ifrigt värdinnan. — Vi vilja gerna höra, hur det gick på den följande balen?

— Den blef aldrig af, mitt herrskap. Troligen förkyld under hemfärden, insjuknade jag ganska allvarsam samt några dagar efter balen, och sedan jag under veckotal hos tant Netta vårdats af så väl henne som min mor, hvilken skyndat till min sjukbädd, återfördes jag genast till landet för att icke sedan på åratals, ja, icke förr än som gift med Hillerhjälm, återse hufvudstaden.

— Nå, än Fredrik? frågade ifrigt fru Bluhm.

— Honom har jag aldrig återsett, och det är verkligen bedröfligt, att jag aldrig ens fått veta, hvart föremålet för min barndoms drömmar tagit vägen, om han lever eller . . .

— Derom torde jag kunna lemna upplysning, hördes i det samma en manlig stämma.

Då fruarna sågo åt det håll, hvarifrån stämman ljöd, varsnades på tröskeln till brukspatronens rum en liten, klotrund figur, med kort hals och fylliga kinder, rödgult, tunt hår, dito pipskägg och mustascher, rödlett hy och jovialisk uppsyn.

— Åh! Major Sabelsköld! klingade under muntert skratt fru Bluhms röst. — Så komiskt! Skulle ni ha reda på lille Fredrik?

— Skulle tro det, fru doktorinna, svarade den nykomne i lika munter ton.

— Nå väl! Hvem är då Fredrik? utropade friherrinnan.

— Han har den äran att i detta ögonblick buga sig som min nådigas allra ödmjukaste tjenare, lydde svaret.

— Åh, du pratar, invände försmädligt majorskan.

— Sannerligen för Gud, mina damer, betydade majoren, — står icke här inför eder den sannskyldige keruben, lille kadettpysen, om hvilken friherrinnan omöjligen kan säga det samma, som trädgårdsmästaren Antonio utropar till Figaro: "Du har vuxit förskräckligt sedan!" ty kort och trind har jag förblifvit i all min da'r, hvilket matematiskt torde bäst kunna bevisa min identitet, fortfor han, vänligt klappande sin hustru på axeln. — I friherrinnan Hillerhjelms ser du nu din rival, den lilla Hildur, till hvilken jag diktade en riktigt vacker och hjertnupen sång, de enda rim, som någonsin flutit ur min penna.

— Vacker! Jo, jag tycker just! mumlade majorskan.

— Jo visst, mitt hjertegryn, voro verserna vackra! Mins du, när du en dag, som min fästmö, bad att få städa min skrifbordslåda, der allt låg huller om buller i betänkelig oreda, och du hittade ett gulnadt pappersblad med några strofer, hvilkas början lydde så här:

Hulda barndomsälskarinna,

Lilla Hildur, hvar fins du?

Du blef just inte vid bästa lynne efter...

— Nå ja, hvad är det värdt att tala om de der barnsligheterna? afbröt honom häftigt hans hulda maka.

Fru Bluhm skrattade så, att hennes ögon tårades. Friherrinnan sade sig sitta som fallen från skyarne, och majoren menade tro på, att det behöfdes stadiga plan-

kor i fru Gerlins salong, om hon komme fallande dit från skyn, ty hans forna lilla Hildur var, liksom han, nu mer just icke någon eterisk figur.

Häråt skrattade sjelfva majorskan, och munterheten i salongen blef slutligen så högljudd, att icke allenast ungdomen i salen lockades dit in, utan äfven herrarne lemnade spelbordet för att få reda på orsaken till fruarnas munterhet.

— Åh, det var gudomligt! Rysligt roligt! framstammade fru Bluhm, under ett kiknande skratt. — Tänk sig, herr Gerlin, majoren och friherrinnan ha varit kära i hvar andra, då hon var en liten docka och han en liten pys, en tummelitenkadett. Alldeles som bollen och snurran i Andersens saga! O, så lustigt!

— Ska' jag bli *jaloux*? frågade kammarherren med nådigt skämtande min.

— Som du behagar, *mon cher!* lydte friherrinnans svar.

— Herre min Gud, hvad friherrinnan var söt och näpen den tiden! suckade med komisk sentimentalitet majoren.

— Än hårnålen, som gömdes vid hjertat, hvart tog den vägen? frågade skrattande fru Bluhm.

— Jo, den tog nog hustru min, ty sannerligen för Gud tror jag inte, att den satt faststucken i poemet. Friherrinnan kan aldrig föreställa sig, huru Minna grät af svartsjuka, och hade inte hennes far, brukspatron, varit förnuftig...

— Och bruket och en half million i hemgift så lockandé, hviskade kammarherren honom i örat.

Samtliga herrarne hade nu förlorat lusten att återvända till spelbordet; de föredrogo att slå sig ned hos damerna och deltaga i konversationen.

— Nå, hvems är turen nu? frågade fru Clara, sedan hon i korthet för det öfriga sällskapet redogjort för fruarnas öfverenskommelse, att hvar och en skulle berätta en episod ur sitt lif.

Det befans, att turen var hos fru Bluhm. Hon hade dragit lotten nr 2.

— Nej pass, det kommer aldrig i fråga, sade hon med glädtig käckhet, i det hon kastade det lilla papperet med nummern i kakelugnselden.

— Åh, söta, älskade tant Anna! bad Louise, i det hon innerligt bevekande fäste sina stora, mörka ögon på fru Bluhm.

— Nej, nej, bed mig inte, lilla Louise! Jag låter inte beveka mig ens af dina talande blickar. Mitt lifs roman består för öfrigt af blott ett enda kapitel, och det innehåller, att då jag fyllt sexton år, friade Bluhm till mig, och jag svarade genast ja. Och dermed är min berättelse slut.

— Och på din sjuttonde födelsedag gifte vi oss, ifylde doktor Bluhm, en yacker, mörklagd, medelålders man. — Du, Thorson, fortsatte han, vändande sig till en ljuslett, smärt och lång, en smula skallig man, med ett fint uttryck i sitt ansigte, — du minnes nog den dag, när du som marskalk skulle föreslå skålen för brudtärnorna . . .

— Och hade glömt verserna hemma i nattrocken, utbrast fru Bluhm. — Hvad kamrern var tankspridd den tiden! Det var bestämdt någon hjertesorg å färde, och den måste kamrern nu berätta för oss. Så mycket kan jag ha rättighet att fordra för gammal vänskaps skull och i ersättning för det mina brudtärnor gingo miste om vederbörlig rimmad hyllning. Ja, tillade hon, — jag måste veta, hvarför en så utomordent-

ligt hygglig och treflig menniska, som kamrer Thorson, icke gift sig. Ut med sanningen, det fordrar jag.

Som det blef alldeles omöjligt att förmå fru Bluhm att berätta någonting mer ur sitt lif, än hvad hon nyss sagt, så bestormades nu kamrern från alla håll, och han måste slutligen gifva vika.

— Men om äfven min berättelse rör sig kring en ljusblå sidenklädning? började han.

— Så mycket bättre! inföll fru Bluhm. — Blå sidenklädningar tyckas ha dragningskraft.

— Tusan, hvad hon var vacker, den blå, den blå! gnolade majoren.

— Ja, vacker var hon, den unga flickan från Norrland, jag första gången såg på en bal å Hôtel Suède, tog kamrern till ordet. — Balen var anställd af en mängd unga handelsbokhållare, till hvilkas antal jag då hörde. Sig sjelf ovetande tog hon, den unga, oskuldsfulla tärnan, mitt hjerta med storm. Förunderligt, att man kan bli så der ögonblickligen förälskad i en person, som man icke känner, som man aldrig förr sett.

— Det var Amors pil, käre bror, inföll majoren, hvarefter han deklamerade:

”Växt var hon som en Oread,

Och gången dansande och glad!”

— Ja, så var det, instämde kamrern. — En hy af ros och lilja väfd, för att tala på skaldespråk, ett par ögon, klara som himmelens stjernor, och ett hår, guld-gult som Frejas. Och nu hoppas jag, mina damer, tilllade han småleende, — att ingenting fattas i beskrifningen på min sköna okända.

— Åh jo, vänta en sekund, inföll fru Bluhm; — ännu en liten examen: Hennes mun?

— En rosenknopp.

- Tänder?
- Två bländhvita perlrader.
- Händer?
- Små och genomskinliga, som hvita rosenblad.
- Fötter?
- Cendrillons.
- Bra, bra, mycket bra! Nu får kamrern fortsätta berättelsen.

— Nå väl, jag lät, så fort det var möjligt, presentera mig och erhöll löfte om tredje valsen. Hon hade sin dansbok nästan fullskrifven.

Bland hennes öfriga beundrare befann sig en ung köpmansdandy, nyligen återkommen från utlandet, en son till min principal, en i allo öfvermodig sälle.

Då jag och min dam i svindlande fart yrade kring i valsens lätta ringlar, stod unge Julius, min principals son, mörk i hågen i ett af salens hörn och följde oss med blicken! Båda observerade vi detta, och min dam förtrodde mig, under det vi hvilade i valsen, att då hon föregående vals dansat med honom, hade hon tyckt, att han valsade så illa, att hon föregifvit en fotvrickning och bedt att få sluta valsen.

— O, kvinnor, kvinnor! Fromma som dufvor och listiga som ormar, utbrast majoren, i det han vände sig till sin granne, fru Alm, hvilken blygt och förstulet skjutit sin stol nästan bakom sin väninnas, fru Clara Gerlins stol. — Eller hur, lilla frun? tillade majoren, plirande på fru Alm med sina små, grå ögon.

"Lilla frun" svarade icke, men hennes bleka kinder färgades hastigt af en skär rodnad, under det hon gömde ansigtet bakom sin frodiga väninnas breda skuldra.

— Då jag, efter slutad vals, förde min dam till hennes plats, fortsatte berättaren, — kom Julius i min

våg och frågade med bister uppsyn, hur många dansar jag ännu ämnade dansa med "hans flamma". *Din flamma*, svarade jag skrattande, har lofvat mig inklinationsdansen, valsen på maten, och ännu en fransäs ämnar jag sedan dansa med henne.

— Det skall du icke, mumlade han i vredesmod.

Beledsagande denna sin försäkran med en kraftig ed, svängde han sig om på sin parisklack. Under supén var han ytterst beställsam med att uppvakta vår vackra norrländska och att servera henne af rätterna. Jag lät honom hållas, ehuru det smått förtretade mig att se henne småleende och vänligt upptaga hans artigheter. Jag ville dock icke visa mig försumlig, utan närmade mig mot slutet af supén med ett par fyllda champagneglas på en tallrik och frågade, om det tillättes mig att få klinga med henne. Om med flit eller blott händelsevis, nog af, Julius stötte i det samma så hårdt till min armbåge, att glasen vickade om kull och allt deras innehåll flöt ned öfver Sophies blå sidenklädning. Ja, hon hette verkligen Sophie, tillade kamrern, i det han småleende vände sig till fru Bluhm, hvilken med ett lätt utrop fäste sin tindrande blick på berättaren, då han nämt namnet.

— Sophie Hal... utropade icke mindre lifligt fru Gerlin, men hejdades, innan namnet fullt hunnit öfver hennes läppar, af fru Alm, som hårdt klämde hennes arm och hviskade:

— Tyst, för Guds skull, Clara!

Utan att, som det tycktes, hafva gifvit akt på fru Gerlins utrop, fortsatte kamrern:

— Den unga damens ögon tårades, då hon såg sin vackra klädning förstörd, och under Julius' ursäkter och ifriga anhållan om förlåtelse aflägsnade hon sig ha-

stigt, åtföljd af en väninna, och syntes ej vidare på balen.

Der stod jag handfallen och sorgsen. Hvad var balen nu mer för mig! Så lätt emottagligt kan stundom ett människohjerta vara för intryck! Då jag, friserad och pomaderad, begaf mig direkt från perukmakaren till Hôtel Suède, klappade mitt hjerta i så jemn takt, som när jag om morgnarne gick från min bostad på Söder till kontoret vid Skeppsbron. Och nu, hur hade icke inom några timmar en underbar förändring försiggått inom mig! Jag älskade, skall jag tillstå det, för första och enda gången i mitt lif, ty hon eller ingen var det beslut jag fattat vid hennes första åsyn.

Hemkommen, vandrade jag länge af och an i mitt rum, uppgörande den ena planen efter den andra. Jag skulle samla rikedom för att nedlägga allt för hennes fötter. Jag ansåg mig icke kunna lefva utan henne som min trogna följeslagerska genom lifvet. Ja, hon måste blifva min maka!

Följande dag visade Julius sig icke på faderns kontor och först några dagar senare blef han der synlig. Med minen af en triumferande Julius Cæsar närmade han sig pulpeten, der jag satt, lade armarne i kors på det grönmålade pulpetlocket, såg mig trotsigt i ansigtet och sade:

— Jag kan helsa från vår vackra norrländska; hon vredgas ej längre på mig för en förstörd sidenklädning, sedan hon vet sig kunna få dussintal i stället. Hon är nu min fästmö. Det skall bli en vals för hela lifvet oss emellan och inte en sådan der stundens inklinationsvals, som du inbillade dig att få med henne. Åh, hon är förtjusande, utropade han, — och jag är så kär, att jag aldrig varit värre deran!

— Julius, hördes faderns stämma från det inre rummet, — stå inte och prata bort tiden för Thorson. Brevet till Liverpool och Hull måste ju vara expedierade inom en timme, det borde du veta och rätta dig derefter.

Jag satt liksom träffad af ett åkslag. Siffrorna dansade rundt för mina ögon. Jag måste dock göra våld på mig. Julius var ju en köpmansdandy af prima sort, alltid försedd med kassa, fin och elegant i sitt uppträdande. Det hade ju varit en galenskap af mig att tänka på att täfla med en sådan! Alltså tog jag mitt förnuft till fånga, hur bittert det än kändes i hjertat. Jag var bedröfvad icke blott för min egen skull, utan äfven för hennes; ty jag tänkte: hon kan aldrig bli lycklig med en sådan man som Julius!

Veckor förgingo. Jag såg den vackra Sophie då och då på operan, der hon gemenligen satt i en loge till samman med andra damer, och alltid sågs Julius i samma loge sittande bakom henne. En dag, då Julius och jag samtidigt gingo från kontoret och han med hänförelse talade om sin fästmö, frågade jag:

— När skall förlofningen eklateras?

— Det dröjer allt ännu med den saken, svarade han. — Ser du, det är en smula kinkigt för mig med farsgubben, som tycker, att jag slösar för mycket med hans långsjalar. Men, hvad tusan skall man göra! I den krets, jag tillhör, dansa guldslantarne en ohejdbar hvirveldans. Gubben har fått i sitt hufvud, att jag måste göra ett rikt parti för att reparera affärerne, och han har med faderlig omtanke utsett åt mig Olséns et comp. dotter, åt hvilken jag dock aldrig ämnar sälja mig.

— Det kan du väl heller aldrig tänka på, invände jag med förtrytelse.

Kort efter detta vårt samtal måste jag för min principals räkning begifva mig till utlandet, och först efter två års bortovaro återvände jag till Sverige.

När jag återkom, fann jag min principal träffad af slag, döende, och affärerne, tack vare Julius' oehjade slöseri och spelraseri, i bedräfligt skick samt Julius sjelf förlofvad med dottern till hufvudmannen för firman Olsén et comp.

— Än Sophie? utropade fru Bluhm.

— Af en annons i aftonbladet erfor jag, att Sophie Halling hade gift sig med en grosshandlare i Gefle.

— Men det är ju du, Sophie! utropade fru Gerlin, som ej längre lät hejda sig af några betänkligheter.

I det samma reste sig fru Alm hastigt och ilade ut.

Berättelsens upplösning väckte allmän uppståndelse bland sällskapet. Friherrinnan fläktade förtvifladt med solfjädern, och majorskan gaf kamrern den ena ogillande blicken efter den andra. Slutligen utbrast fru Bluhm:

— Sådant spektakel! Kanske inte kamrern vet, att fru Alm nu är enka?

— Jag läste dödsannonsen för någon tid sedan.

— Och ni kände inte igen ert ungdomsideal, som satt här i eder närhet? frågade fru Bluhm.

— Jo, visst gjorde jag det i samma ögonblick, jag kom in och presenterades.

— Och ändå kunde ni ha panna att duka upp den der berättelsen i hennes närvaro!

— Det gjorde jag med flit för att se, hvad verkan den skulle ha!

— En sådan spjufver! utropade fru Bluhm, i det hennes glada ansigte plötsligt klarnade. — Det var också

ett sätt att fria! Men man skall få se att det lyckas! Se så, kom nu bara med mig och anhåll ödmjukt om tillgift, annars går det aldrig väl, tillade hon.

I det hon tog kamrern under armen, förde hon honom ur rummet.

Värd och värdinna, den senare halft förlägen öfver sitt inpass, följde med.

— Det var mig en kurre att vara slipad! utlät sig majoren.

— Ja, riktigt komiskt! yttrade kammarherren i skorrande näston.

Majorskan stickade på sin strumpa, knep till sammans läpparne och mumlade:

— Hon måtte väl inte vara en fjolla och springa från ett så godt parti!

I det samma ringdes på tamburdörren, och in trippade kort derefter i salongen en liten sprättig herre med mycket stort månsken i nacken, friserad, adoniserad, doftande af parfym och klädd efter sista modejournal, med väl åtsittande ljusgula handskar och blankläderstöflar, glänsande så, att de i nödfall kunnat tjenstgöra som speglar.

Det var friherrinnans nevö, kammarjunkaren Bogencreutz.

Han skyndade fram till husets unga dotter och bringade henne sin hyllning medelst några fadda komplimenter om hennes utomordentligt tilldragande och sjäfulla utseende, helsade derefter med förnäm vårdslöshet på det öfriga sällskapet och räckte Victor Gerlin, såsom en särskild utmärkelse, yttersta snibben af sina fint behandskade fingrar.

Sin tant, friherrinnan, egnade han till sist en handkyssning, i det han slog sig ner vid hennes sida, för-

säkrande, att det varit honom omöjligt att förr infinna sig, emedan alla människor hos grefvinnan P** slitits om att kvarhålla honom. Derefter, lutande sig närmare tanten, halfhviskade han:

— Hur går det, är lilla Louise fortfarande gensträfvig? Har inte tant lyckats att lägga ett godt ord för mig hos hennes fru mor?

Då friherrinnan dröjde med att svara, fortsatte han:

— Nå, bättre lycka en annan gång! Min psykegraf sade mig i morse, att jag snart skall bli gift. Jag har dessutom i dag af en vän fått anvisning på en ung enka, nyligen anländ hit från Gefle. Hon lär vara stormrik och barnlös. Jag ämnar inte heller försumma tiden . . .

Längre hade vår kammarjunkare icke hunnit, då brukspatron Gerlin, åtföljd af sin hustru, fru Bluhm, fru Alm och kamrer Thorson, inträdde i salongen.

Brukspatronen yttrade med ljudelig stämma:

— Se så, Victor, spela nu upp en hejdumrande vals. Fru Alm har lofvat pröfva, om kamrer Thorson ännu valsar lika bra som för fjorton år sedan, och äfven friherrinnan måste pröfva, om lille Fredrik ännu kan hålla stadig takt.

Presenterad för fru Alm, beklagade kammarjunkaren, att han inte kunde få bli hennes nåds lycklige valsör, hvarefter han skyndade till lilla Louise, hvilken gladt svarade, att hon redan lofvat herr Miller valsen. Fröken Sabelsköld var uppjuden af löjtnant Anderson, och Adèle svarade kammarjunkaren, i det hon lätt knuffade Tom Sabelsköld på armen, att äfven hon vore uppjuden.

Här slets man icke om kammarjunkaren.

Valsen spelades upp, och par om par tågade man ut i salen, der de dansande hade ypperligt svängrum. Majoren hade pligtskyldigast bugat sig för friherrin-

han, som dock menade, att det torde bli ett allt för hårdt arbete, äfven för en bepröfvad Martis' son, att föra en så skeppundsviktig matrona, som hon i valsens, men han var envis och vann slutligen seger.

Det klotrunda paret snurrade ett par hvarf kring salen, men efter denna ansträngning sjönk friherrinnan flämtande ned i salssoffan, förklarande att hon kände sig alldeles förbi. Majoren å sin sida, icke stort mindre andfådd än hans dam, slog sig ner vid hennes sida, bedyrande med trohjärtad min, att hans forna lilla Hildur alls inte kändes tung.

Stämningen i sällskapet var idel munterhet, och det goda lynnet minskades icke, då en bricka med glas och åtföljande champagnebuteljer inbars och brukspatronen bad samtliga sina gäster förena sig med honom i en skål för friherrinnan Hillerhjälm, den forna "lilla Hildur", den nu så älskvärda matronan, samt hennes beundrare, den forne "lille kadett-pysen" och nu mera stadgade, ödmjuka tjenaren, major Sabelsköld.

Sedan denna skål tömts i botten, ifylles åter glaset, och brukspatronen tog å nyo till ordet och bad att "för upplifvandet af ungdomsminnen få föreslå en skål för fru Sophie Alm, och i den skålen innesluta *my old boy* Vilhelm Thorson, Stockholms erkänt bäste valsör och kronan bland dess ungarlar, en heder, som jag likväl tror mig ha anledning hoppas, att han efter denna afton snart fränsäger sig, ty det är icke godt, att människan för beständigt blifver allena."

— Just så, farbror Vilhelm! utropade Victor entusiastiskt, i det han skyndade till pianot och väldigt anslog en fanfar till den med acklamation tömda skålen.

— Så roligt har jag inte haft på åratal! utropade

fru Bluhm med tindrande ögon. — Nu, Clara, felas det blott att Louises förlofning eklateras.

— Ack ja, fru brukspatronessa, skyndade sig den på andra sidan om fru Gerlin stående kammarjunkären att framläspa. — O, säg, när får jag uppvakta brukspatronen med min anhållan om fröken Louises hand?

— Louise är ännu för ung, svarade fogligt fru Gerlin, — och dessutom, tillade hon saktare, — är hennes hjerta redan fångadt. Louises gynnade friare står der vid trymån.

— Den der pojken! läspade kammarjunkären, i det han med föraktlig min lorgnerade Hugo Miller.

— Åh, så lagom pojke, tjugusju år och agrée vid Målareakademien, sade fru Bluhm. — Hans taflor säljas till högt pris, och så snart, tillade hon saktare, sedan hon märkt, att fru Gerlin, som gått bort till friherrinnan, var fullt utom hörhåll, — så snart Miller erhåller professors titel, heder och värdighet, tror jag nog att förlofningen kommer att eklateras. Och nu vet kammarjunkarn det!

— Ja så, ja så! *Parole d'honneur*, ett anspråklöst parti för en så vacker flicka! Jag önskar henne all möjlig lycka, stammade derpå den misslyckade friaren med förnärmad uppsyn.

Då fru Bluhms lifligt spejande ögon samtidigt sågo löjtnant Anderson halft vemodigt titta efter Lotten Sabelsköld, hvilken på en vink af modern kallades från samtalet med honom, var den muntra doktorinnan genast färdig med att deltagande fråga brukspatron Gerlin:

— Jag undrar just, hur det kommer att gå med stackars Lotten, om hon någonsin skall få sin löjtnant? Majorskan är för svår!

— Åh, det har ingen fara, lydde svaret. — Jag

har talat med majoren om saken, och när han hunnit meddela sin fru; att jag åt Anderson upplåtit Sörentuna till arrende på mycket förmånliga vilkor, kommer hon nog att ge med sig; faderns samtycke ha de unga långt för detta.

Då gästerne efter slutad supé sade sitt värdfolk ett tacksamt farväl och damerna i tamburen påtogo sina dyrbara pelskappor, pratades ännu helt högt, och gamla och ungdomliga röster blandades i ett gladt sorl.

— Ja, det säger jag dig, Clara, hördes fru Bluhms skrattklingande stämma; — det säger jag dig, att en så gudomlig julbrasa måste du bestå oss om igen nästa år!

— Herrskapet äro alle samman mycket välkomna, sade fru Clara med sitt allra vackraste leende.

— Och då ska vi liksom i dag berätta...

— Jo, det gjorde du just bra ifrån dig, invände fru Annas man godmodigt.

— Nå, fastän jag ingenting hade att omtala, svarade hon gladt, — så tänk bara, hvad det var nyttigt, att vi hittade på en sådan förströelse, och kom i håg, min käre man, att det var *jag*, som bad kamrern berätta *sin* historia. Hur skulle han annars fått fram, att han var kär för fjorton år sedan...

— Se så, se så! Nu tror jag, att det är bäst vi gå hem och lägga oss, innan du hinner prata för mycket i sömnen, afbröt henne mannen.

— Åh, ingen fara, jag är nog vaken, fortsatte hon oefferrättligt, — och jag går aldrig ens en tumsbredd ifrån hvad jag sagt, att Claras julbrasa var prisvärd, och jag hoppas att vi råkas nästa jul.

Följande årets Thomas-Biskopsdag sutto några vänner åter samlade hos det gästfria värdfolket vid Fredsgatan. Äfven nu flammade en sprakande julbrasa, framför hvilken vi se bekanta, glada ansigten. Kamrer Thorson, sedan ett halft år gift med sin Sophie, sitt ungdomsideal, är idel uppmärksamhet för sin hustru, och den ömma blick, som då och då möter hans, säger honom värtaligt, huru kär han äfven blifvit henne. Löjtnant Anderson och Lotten Sabelsköld sitta åter i en af småsofforna, ett splitter nygift, kuttrande par. Deras bröllop hade firats Annandag jul.

I den motsvarande soffan på andra sidan om kaminen sitta Louise Gerlin och den nyutnämde vice professorn vid Fria konsternas akademi, Hugo Miller. Han ses hänryckt kyssa den lilla fina, hvita hand, som han trycker i sin och på hvars ringfinger blänker en nyss ditsatt slät guldring.

Snedt emot dessa två öfverlyckliga sitta på en i tapiseri broderad puff framför trymån ett fjerde par. Det är Victor Gerlin och Adèle Bluhm.

Victor betraktar de nyförlofvade. Han märker, att Adèles blick äfven dröjer hos dem och att en flyktig rodnad öfverfar hennes bildsköna anlete, då Miller kysser Louises hand.

— Nästa jul, Adèle, blir det vår tur! hviskar han i den unga flickans öra, och genom de halft sänkta ögonlockens långa, mörka fransar framblixtrar från de svarta ögonen ett svar, som tydligen lyder:

— Ja, nästa jul blir det vår tur!

Den lilla rojalisten.

Redan från tidigaste morgongryningen, en höstdag mot slutet af september anno 18— under Karl Johans regering, hade inom det stora, gulmålade envåningshus, som i staden Piteå titulerades borgmästargården, rådt ovanlig rörelse och brådska. Ett sådant springande af och till på den långa farstubron mellan köks- och bagarstuguflyglarne och den vidöppna, tvärs öfver klufna, i rutor skurna, breda midtdörren, som ledde in till salsfarstun, en sådan oro hade der icke försports sedan den dag för sex år tillbaka, då borgmästaren, herr Carolus Berg, i sin nyköpta och nyreparerade gård firade hemkomstöl med sin vackra, unga brud, Helena Malm, enda dottern till stadens förmögnaste och mest ansedde handlande, rådman Olof Malm och hans hustru, fru Britta, gemenligen kallad fru Ola. Men under bestyren och det ifriga jägtandet att få allt i ordning för det stora kalaset varsnades då endast glada och vänliga blickar, hvaremot nu lästes endast bekymmer och ängslan i allas anleten.

Det var de sista tillrustningarna för en långresa, som pågingo, en resa landvägen på nittiosex mil, hvilket på den tiden ej var utan sina besvärligheter.

Borgmästar Berg hade nemligen med stor pluralitet blifvit vald till representant för städerna Piteå och Luleå vid det stundande riksmötet. Han anträdde

nu med sin unga hustru och deras treåriga lilla dotter Maria resan till hufvudstaden, efter det han anförtrott en vikarie sina embetsgöromål för stadens räkning.

Det hedrande uppdraget hade på samma gång smickrat och bedröfvat svärföräldrarne. Dottern Helena hade, då hon som brud lemnade föräldrahemmet, fått sitt eget, nya hem i närmaste granngård. Och sedan denna första skilsmessa hade sällan någon dag förflutit, utan att de gamla fått fagna sig åt att råka dotter och måg.

Att nu på en gång, såsom fru Ola uttryckte sig, förlora nära på allt, hvad hon egde kärast i världen, var ett hårdare ödets slag, än hon trodde sig kunna uthärda.

Den stora, gammaldags, klumpiga, gulmålade resvagnen hade sedan ett par timmar stått framkörd vid farstubron.

Ändtligen voro koffert och kappsäckar fastsurrade bakpå vagnen; de med ytterligare packning fyllda vagnslådorna voro insatta i sina fack, några vinbuteljer och konfektpåsar af den omtänksamma fru Ola instufvade i de djupa facken innanför vagnsdörrarna, paraply, resefall och sjalar lagda i den nerfällda sufletten, och till sist lilla Mias reskoffert fastsurrad ofvanpå vagnens baksäte.

Den måste Mia ständigt hafva för ögonen, om hon skulle vara vid godt lynne under den långa färden.

Kofferten, en rund, alnslång tingest, klädd med sälskinn och jernbandad, hade i forna tider, då handelsman Olof Malm färdades på marknadsresor, tjänat honom till kassakista och alltid, när det burit af till Lappmarken, varit fylld med speciedalrar, men vid hemkomsten derifrån med renostar.

Nu, skänkt åt lilla dotterdottern till reskoffert, sak-

nade den ej heller en rund summa klingande mynt och derjemte några utvalda mård- och hermelinskin, de förstnämnda till pelsbräm åt borgmästarinnan, de senare åt Maria.

— Du behöfver inte, kära Helena, spara för dig och Mia. Det är min vilja, att hon och du skola båda vara anständigt klädda, när ni uppträda bland storfolket i hufvudstaden, voro de ord, med hvilka den gamle ledsagade gåfvan.

Omsider var allt redo, blott ett sista afsked återstod.

— Ännu en gång, Lena, ber jag dig besinna, utbrast i detta ögonblick fru Ola med tårfyllda ögon, — att det är en galenskap att släpa med sig ett tre års barn på en sådan långfärd, och till ett sådant Sodom och Gomorrha, som Stockholm lär vara. Tänk, om någon illasinnad skulle stjäla bort flickan!

Men den goda fruns varning dog bort obesvarad. Efter tårar och omfamningar stego våra resande upp i vagnen. En klatsch med piskan, och i rask fart bar det af genom porten ut på Storgatan.

I sin storrosiga kattunsklädning, med svart damastkofta och hemväfdt, randigt förkläde af falugarn, en blå sidensarsbindmössa med prydlig bandros i nacken och ett fint krusadt stycke, hvars mot pannan utskjutande, konstmessigt tillsnodda så kallade spjut var lika fint afspetsadt som Napoleon III:s mustascher, stod fru Ola gråtande bredvid mannen, den reslige, allvarlige sjuttioåringen, med sitt hvita hår nedfallande under sammetskalotten. Följda af egna och borgmästargårdens tjänare, gingo de båda gamla, sedan vagnen försvunnit ur sigte, fram till porten för att der ute på gatan ännu få uppfånga en sista skymt af åkdonet, när det uppe på höjden af Strömnäsbacken nådde Pitholmens stora landsväg.

De ville sända sina kära och af dem erhålla ännu en sista afskedshelsning medelst viftande med näsdukar.

— Sanna mina ord, det slutar aldrig väl! upprepade fru Ola, under det hon och mannen vandrade hem till sin egen gård. — Jag har min tro, att det går illa med flickan. Lena kunde ha unnat mig att få behålla henne här hemma.

— Jag ville se den, som fått taga Lena från dig, då hon var liten, svarade den gamle.

— Jag har aldrig rest från hus och hem, jag!

— Såå, skall nu Lena klandras, för det hon följer sin man?

— Nej, bevars! Men Mia hade jag kunnat få behålla. Ja, ja, sanna mina ord, upprepade hon ännu en gång, när de trädde in i mellanstugan, — vi få aldrig mera här i lifvet se vårt kära barnbarn!

Härvid brast mormodern å nyo ut i en störtflod af tårar.

Emellertid rullade vagnen framåt. I fönster och portar långs hela Storgatan sågs folk af alla klasser, helsande med blickar eller ord sin omtyckte styresman ett vänligt farväl och ett gladt välkommen åter! Och till dem alla ropade lilla Maria, strålande af barnslig fröjd:

— Muta tenalinna! Mia faja te Tottholm!

* * *

Ett halft år har förflutit sedan ofvan skildrade af resa, och vi återfinna våra resande Piteå-bor i hufvudstaden, der borgmästar Berg, i följd af aldrig trytande penningsändningar från svärfadern, hyrt en elegant möblerad våning, en trappa upp vid Stora Nygatan.

Borgmästarens tid är mycket upptagen af riksdags-

göromål. Invald i utskott, aldrig försummande ett ple-num och ifrig att grundligt sätta sig in i alla de åtgärder, som så väl statens som staden Piteås bästa fördrå af en landets representant, har han ej mycken tid öfrig för hemmet och ännu mindre för de talrika förströelser, hufvudstaden under vintersäsongen har att erbjuda.

Den tjugusexåriga, friska och lefnadsglada fru borgmästarinnan är likväl icke därför utestängd från nöjenas värld. Hennes tid är, ehuru på annat sätt, lika fullt upptagen som mannens. Hon har genom denne senare introducerats i några stockholmsfamiljer, hvilkas bekantskap han gjort i yngre år. Dessutom har hon sammanträffat med några andra riksdagsmäns fruar, bland hvilka fru Greibert från Göteborg, en ståtlig, trettioårig dam, fått det infallet att till sin skyddsling antaga den unga, vackra norrländskan.

Fru Greibert hyllade den satsen: "Rikt folk skall med rikt umgås!" Det håller bäst harmonien i umgänget vid makt, menade hon, om af två vänner ingendera af pekuniära skäl behöfver mera än den andra ålägga sig några försakelser.

Ingendera af de båda fruarna ålade sig heller några försakelser, vare sig i toalettväg eller när det gälde nöjen. Man såg dem tidt och ofta följas åt på spektakler, baler och supéer.

En systerson till borgmästaren, Axel von Stern, en ung gradpasserare, tillbragte en god del af sin tid i morbroderns hem och var de båda fruarnas lycklige och underdånige ciceron, när de behöfde hans sällskap.

Ibland måste ung Axel tålmodigt underkasta sig att stå med tant Helena och hennes väninna hela tim-

mar i en bod, för utväljandet af en ny bal- eller supéklädning eller för profvandret af en sista modets hatt.

Lika lätt om hjertat, som han känt sig den sista dagen af den slutligt öfverståndna gradpasseringen, kände Axel sig, då han efter dylika vandringar hemkom till morbroderns bostad och der fick svänga om med lilla kusin Mia, hissa henne mot taket, slå sig ner vid pianot och spela en hurtig vals eller lära Mia att sjunga en visa.

— En bättre lekkamrat kunde aldrig Mia ha fått, sade borgmästaren en dag, när den lilla, gungande på faderns fot, med rosiga kinder och strålände ögon utropade:

— Pappa är nästan lika snäll som Axel!

— Ja, Axel är en bra hygglig ung man, instämde borgmästarinnan. — Mest af allt är jag tacksam för hans oförtröttade nit att lära Mia tala rent.

— Ja, pappa, inföll Maria hurtigt, — jag kan säga Karl den fjortonde Johan! Hör du, jag kan riktigt säga ut r.

— Och så vackra visor, han lär lilla stumpan min att sjunga! utbrast fadern, i det han med ett raskt tag svängde Maria från foten upp i sitt knä.

* * *

En gång föll det sig likväl så, att fru borgmästarinnan och äfven hennes herr man funno sig föga belättna med Mias sång, och detta ända derhän, att fru Berg harmsen tänkte förbjuda Axel att vidare lära barnet "dylika dumheter".

Den fashionable kunglige hofskräddaren hos Karl XIV Johan, herr Kæding, hade en afton infunnit sig på besök hos borgmästar Berg och dervid blifvit presente-

rad för fru borgmästarinnan. Han inbjöds kruserligt i förmaket och förmåddes der att taga plats i soffan bredvid värdinnan. Den i hofflifvets interiörer hemmastadde, eleganta skräddaren sökte i sin ordning att göra sig ämabel mot sin artiga värdinna genom att berätta några roliga anekdoter från de högsta kretsarne.

Bäst som han, sjelf lifvad och lifvande sitt auditorium, var i farten med en pikant skildring om salig enkedrottningen, kom från salen Maria inrusande och högt sjungande:

"Det gläder mig af hjertans grund,
Falleri, fallera, falleri!
Att nitton skräddare väga ett pund,
Falleri . . ."

Borgmästarinnan tyckte sig vilja sjunka ner genom golfvat. Hon förmådde blott framsäga ett sakta: "Tyst, Mia!" och ämnade föra ut barnet. Men herr Kæding tog den lilla upp i sitt knä och frågade, hvem som lärt henne den vackra visan.

— Kusin Axel, men den är inte slut än . . .

— Mia låter bli att vidare sjunga, inföll borgmästarinnan med en temligen sträng blick, som genast tygade barnet.

— Hon tyckes ha utmärkta musikaliska anlag, en klar och fyllig stämma, invände herr Kæding, men uppmånade henne dock ej att fortsätta med sången.

Den angenäma stämning, som rådt före Marias plötsliga inträde, var emellertid bruten och samtalet ville ej mera riktigt komma i gång.

Efter några utbyttta, vanliga höflighetsfraser tog herr Kæding sin hatt och rekommenderade sig, under en temligen förnämt stel bugning, för att icke vidare visa sig i "småstadsfruns" salong.

Det tillämnade förbudet åt Axel, att icke vidare få lära Mia visor, blef icke af, utan fick kusinen nu som ditills fortsätta med sin primitiva sångundervisning åt "lilla prinsessan", såsom han kallade Mia, allt sedan hon fått den röda pelsen med hermelinsbrämet.

Ett par yngre militärer, hans bekanta vid gardet, hvilka umgingos hos borgmästar Bergs, roade sig äfven med att gifva Maria denna benämning. Och mötte de henne ute, promenerande med jungfru Lotta, under det de gingo med paraden, underlät de aldrig att, som de skrattande sade, skyllra för purpur och hermelin.

Den tiden var det icke en allmän sed, att, såsom nu sker, styra ut barn som granna dockor.

När, under Mias vanliga förmiddagspromenader med jungfru Lotta, de gingo förbi kungliga operahuset och den senare berättade om, huru roligt man der har, underlät Mia aldrig att med vigtig min säga:

— Pappa har lofvat, att när jag blir stor och fyller fyra år, så skall jag den aftonen få komma på spektaklet.

* * *

Den ofta omtalade och efterlängtade födelsedagen randades omsider. Måndagen den 28 februari fyllde Mia sitt fjerde år.

Bland mängden presenter, som lågo uppdukade på det blomstersirade namns- och födelsedagsbordet, sågs en skär taftsklädnad, ett par de allra som nättaste glacéhandskar och en liten fint utskuren solfjäder af elfenben.

Det var den tillämnade toaletten för det utlofvade teaterbesöket.

— Kära Helena! helsade borgmästarn sin fru, då

han en stund senare hemkom till middagen. — Du må tro, att i dag var det ingen lätt sak att få biljetter. Greibert lyckades dock slutligen att få en loge på första raden; han afstod de här biljetterna åt oss.

— En biljett på främsta bänken och en klaffplats! sade fru Berg, med en misslynt, frågande blick, då hon mottog de två biljetterna, mannen räckte henne.

— Jag kunde ej få på annat sätt. Du vet, att jag är föga road af teaterbesök, och fru Greibert försäkrade mig, att Mia kunde stå framför eller sitta mellan er i logen.

— Men du?

— Jag följer er dit, och finner jag klaffplatsen för otreflig, går jag ner på operakällaren och hemtar er sedan spektaklet är slut.

— Mindre trefligt! Vi kunde ju hellre ha sparat nöjet till en annan afton.

— Men kungen väntas dit i afton!

— Karl Johan, vår kung? frågade Mia med vigtig min.

— Åh, kungen är ju inte road af teatern, invände borgmästarinnan utan att fästa sig vid Marias fråga.

— Han lär likväl sällan försumma att infinna sig, åtminstone under en akt, då någon af hans älsklingspjäser, *Ferdinand Cortez* eller *Min tant Aurore*, gifves. Den förstnämde ges ju i afton.

Maria hade, under det borgmästaren talade, ihärdigt och allvarligt blickat upp till ett porträtt af Karl XIV Johan, en litografi, som i förgylld ram prydde ena salsväggen. Pekande på taflan, frågade hon slutligen:

— Pappa, är det den der kungen, som kommer på spektaklet?

— Ja, kära barn, fick hon till svar. — Säg till,

Helena, att maten genast tages in, fortsatte han, — så att vi hinna snart undan med middagen. Jag skall klockan fyra träffa några riksdagsgubbar i borgarståndets klubb. Vi måste öfverlägga i anledning af morgondagens diskussion.

Maten inbars. Maria läste bordsbönen. Då man hunnit sätta sig, sade fru Berg till mannen:

— Jag kan helsa hemifrån; jag har haft bref från mamma.

— Allting står väl till hemma, hoppas jag?

— Ja, gud ske lof, fastän mamma som vanligt är orolig för Mia. Hon skrifver, att hon tre nätter å rad drömt, att flickan blifvit bortröfvad.

— Den snälla svärmor med sina drömmar och griller! Hon hör till dem, som tro att frimurarne låta bortröfva barn för att sälja dem åt turken, sade borgmästarn skattande.

Då man rest sig från middagsbordet och borgmästarn stod färdig att å nyo begifva sig ut, sade han:

— Klockan sex är jag tillbaka. Låt se, att ni då äro färdiga. Du vet, Helena, att spektaklet börjar precis half sju. Jag säger till åt hyrkusken, då jag går der förbi.

Borgmästarinnan sände skyndsamligen bud efter härfrisören, hvilken lofvade infinna sig på slaget fem.

Derefter vidtogs, i samråd med Lotta, det viktiga valet af toalett för aftonen.

Detta bestyr drog ut en halftimme. Då fru Berg slutligen, iklädd en elegant kamkappa, satt till reds framför toalettbordet, hade klockan redan hunnit blifva tre qvart till fem.

— Det är väl så godt, att jag nu klär Mia? menade Lotta.

— Gör så! ljöd det lakoniska svaret från matmodern.

Maria var snart färdig och redo att mönstras af moderns pröfvande blickar.

— Bra, bra! sade borgmästarinnan, i det hon jemkade det rosenröda bandet om barnets ljuslockiga hufvud.

Klockan slog nu half sex.

— Träffade Lovisa hårfrisören? frågade fru Berg.

— Ja, nådig fru, hon talade med honom sjelf, och han lofvade att vara punktlig.

— Det tycks han min sann inte vara.

Maria började nu att gå fram och tillbaka i rummet, der, utom det rikt upplysta toalettbordet, en brasa i kakelugnen spred sitt lifvande, klara sken. Hårtängerna lägo till reds framför elden. På soffan låg utbredd en klädning af kostbart levantinskt siden, med lifvet så kort och urringadt, ett klädringslif möjligen, enligt tidens mod, kunde vara, jemte en turkisk sjal, ett par hvita långhandskar, en paljetterad solfjäder och en stor, svart sammetsridikyl med silfverlås och dito kedja.

Marias gnolande hade öfvergått till högljudd sång.

— Var stilla, Maria, sade modern.

— Befaller nådig frun, att jag sätter på Maria pelsen? Det blir nog sådan brådska sedan, när hårfrisören kommer...

— Det ser, ty värr, ut, som ämnade han alls inte komma. Jag lär få bli hemma i afton, tillade hon med förtrytsam ton.

Lotta påsatte emellertid Maria hennes pels, ytterkängor och svandunskantade hvita sidenbahytt.

När hon var färdig, frågade Lotta:

— Hur var det, lade nådig frun in Mias nya solfjäder i ridikylen?

— Se efter!

I denna funnos blott näsduk, teaterkikare, luktvattenflaska och biljetterna. Lotta inlade den lilla solfjädern, under det Maria uppmärksamt betraktade hennes åtgörande. Derefter gick Lotta att röra om eldbrasan.

Maria tog nu ridikylen på armen, frågande modern:

— Mamma, får jag bära ridikylen?

— Ja, svarade denna.

Derpå började Maria å nyo att, vandrande af och an, sjunga:

”Fast jag är en liten, liten flicka,

Har jag dock ett hurtigt mod.”

— Det var en faslig unge att skrika! sade borgmästarinnan, hvars dåliga lynne stegrades i den mån, minutvisaren skred framåt. Endast qvarnten felades i sexslaget, då vagnen skulle stå utanför porten och borgmästarn komma för att hemta de sina.

— Mamma, jag är så varm! klagade Maria.

— Lotta, tag Mia ut i salen! befalde fru Berg, hvilkens otålighet nu stegrats till det yttersta.

Hvarken hon eller tjenarinnan lade märke till, att flickan tog ridikylen med sig ut.

Nästa sekund ringdes häftigt på salsdörren.

Den länge väntade hårfrisören anlände.

Utan att gifva sig tid att ordentligt stänga salsdörren i lås, förde Lotta honom skyndsamt in. Maria ville följa med in till modern, men snästes af Lotta med tillsägelsen:

— Håll sig här ute; Mia blir bara till hinders der inne.

Och härmed knuffades den lilla åt sidan, hvarefter

dörren mellan salen och det rum, som ledde till sängkammaren, häftigt igenslogs af tjenarinnan.

Maria befann sig nu ensam i den stora salen.

Först stod hon en stund misslynt, med utskjutande läppar och färdig att brista ut i gråt, framför den stängda dörren; derefter höjde hon sig på tåspetsarne och försökte att sträcka upp armen för att nå dörrvredet. Men detta ville ej gå för sig, påbyltad som hon var. Derpå fann hon sig tvärt i sitt öde att vara lemnad allena och började gå af och an på salsgolvet, småsjungande.

Bäst hon gick, stannade hon framför Karl Johans bild, betraktade taflan allvarligt och sade:

— Tänk, om Karl Johan, vår kung, skulle hinna dit före oss!

I det samma flög den ostängda salsdörren plötsligt upp, troligen till följd af något häftigt vinddrag från en sönderslagen ruta i ett af trappuppgångens fönster.

Ute i farstun lyste en lampa med klar låga. Det fans någonting lockande i detta ljussken, jemte det, att den från farstun inströmmande svala luften kändes uppfriskande för den varmt klädda lilla flickan. Med ett skutt stod hon ute i farstun.

Att hoppa utför trappan var den frestelse, som derefter låg närmast till hands.

Ett, tu, tre, befann hon sig i den stora, rymliga portgången, som för tillfället var tom. Porten stod vidöppen.

— Jag går förut, så att jag får se kungen; annars blir kanske kusin Axel ond, om jag inte lyder honom, tänkte Maria och steg försigtigt utför ett par höga trappsteg, som förde ner till gatan.

Det var med en egendomlig känsla af belåtenhet

Maria kände sig fri från att släpas och dragas i armen af Lotta. Ehuru vinterqvällen var temligen kall och snö började falla i lätta flockar, lät hon sig likväl ej här af afskräckas från att gå vidare. Hon gick med högburet hufvud, belåten, tvärsäker min och med den stora ridikylen dinglande på armen, öfver Riddarhustorget till Myntgatan och vidare Mynttorget fram längs östra sidan af Norrbro, den väg, hon mest var van att gå.

Lyckligtvis var det vid denna tid på dagen temligen folktomt på gatorna.

Maria hade verkligen lyckan med sig; icke ens en okynnig gatpojke kom i hennes väg.

Men just som hon hunnit fram till slutet af bron och stod i begrepp att stiga utför trappstegen, som leda ner till torget, kommo från nedre trottoaren svängande ett par sjömän, korsande Marias väg.

— Morgens! utbrast den ene skrattande, i det samma han fick ögonen på sin lilla vis-à-vis. — Hvar tusan ska ridikylen ta vägen med flickan? Hit med tyget, lilla tös, ska jag hjälpa henne bära den.

Dermed ville han slita kedjan från det skrämde barnet, som dock fasthöll denna. Men en pepparkaksgumma, hvilken lystet betraktat den blänkande silfverkedjan på Marias arm, var icke mindre snabb i vändningarna, än sjömannen. Hon nappade tag i sjelfva ridikylen och ryckte den åt sig med sådan kraft, att kedjans länkar brusto i tu och gumman segrande behöll bytet.

— Förbannade käring! mumlade den förbluffade karlen. — Det vore ett allt för godt kap för dig. Hit med påsen, säger jag, annars ska' hon få sej af daggen nästa gång vi råkas.

— Nosa inte sta' och försök! skrek gumman, i det

hon gaf honom en så ilsken blick, som endast en i alla väder härdad månglerska kan bestå sin nästa.

— Tig, käring, svarade karlen, — och hit med påsen, annars anklagar jag dig hos polisen för tjufnad; jag tar flickan med mig dit, hör hon.

Vid dessa ord fattade han Maria vid handen.

Huru striden kunnat sluta är ovisst, så framt ej i det samma en medelålders, fint klädd herre kommit gående från torget just till den plats, der Maria stod och af barnlig instinkt ville draga sig från sjömannen till gumman.

Den gamla hade ju hennes moders ridikyl i sitt knä.

Han såg det elegant klädda barnet förskräckt sträcka den arm, hon ännu hade fri, mot gumman, hvilken också tog den. Han hade hört sjömannens sista ord och insåg genast, att här icke allt stode rätt till.

— Släpp barnet, karl! befalde han.

Den tilltalade, fruktande att det var flickans fader, han nu såg framför sig, släppte genast sitt tag och skyndade med sin kamrat vidare.

— Känner ni den lilla? frågade han derefter pepparkaksförsäljerskan.

— Nej, hans nåd! Men en kan väl inte låta ett barn roffas på öppen gata.

— Det är således hennes, den der? frågade han, pekande med handen på ridikylen.

— Ja, men se, det är som så, att jag tänkte förvara den...

— Det är mammas ridikyl, inföll Maria, i det hon ville taga den från gumman.

När den främmande märkte gummans tvekan att lemna från sig det dyrbara fyndet, framtog han en sedel och räckte henne den, sägande:

— Der har ni hittarlön. Af barnets föräldrar får ni nog sedan mera, för den tjänst ni gjort dem.

— Tackar allra ödmjukast, nådig herre! svarade gumman, likväl icke utan en viss förtrytelse öfver, att hon ej fått tillfälle att ransaka ridikylens innehåll, innan hon lemnade den från sig.

En pepparkakskund kom i det samma och tog hennes uppmärksamhet i anspråk.

— Jag skall hålla den här, min flicka lilla, sade vänligt den främmande herrn till Mia, som å nyo utsträckte handen efter moderns egendom; — kedjan är afsliten, du kan ej bära den.

— Jo, jag kan! envisades Maria.

Men det hjälpte ej. Han höll den.

— Hvad heter du?

— Maria.

— Hvem är din pappa?

— Borgmästar Berg från Piteå, svarade Maria, hvilken genom den främmandes vänliga ansigtsuttryck och tilltal återfått sin vanliga trygghet.

— Riksdagsman Berg?

— Ja.

— Men hur kommer det sig, att en så liten dam är ute och promenerar ensam så här sent? återtog han småleende.

— Jag skall gå på operan.

— Ensam?

— Pappa och mamma komma efter, bara hårfri-sören gått.

— Du har således gått utan lof?

Vid denna fråga mulnade Marias anlete, men hon fann sig snabbt och svarade:

— Lotta stängde ut mig i salen ensam.

Den främmande insåg nu, huru med saken förhöll sig. Anande, att, när den lilla flickan saknades i hemmet, man skulle skynda ut att söka henne, beslöt han att stanna en stund och uppehålla henne.

— Stå inte i vägen för folk! röt i det samma en barsk stämman, och en karl, bärande en stor korg, knuffade hårdt till Maria.

Den främmande lyfte nu upp henne på armen och gick fram till Gustaf Adolf-statyn. Der stodo de i skydd för både gående och åkande. Der skall också barnet lättast observeras af sökande, tänkte Mias beskyddare.

— Det var fasligt, hvad du är grann, sade den främmande, i det han skakade snön af hennes kläder och åter stälde ned henne på stenläggningen.

— Jag har en ny, skär sidenklädning under pelsen.

— Åh bevars!

— Och så har jag ett rött sidenband kring håret och solfjäder, fortsatte Maria.

Snön började falla i allt tätare flockar, tills det blef full snöyra. Maria började frysa och ville in på operan. Den främmande såg sig mer och mer oroligt omkring, väntande att någon skulle komma och söka den utflugna, lilla fogeln. Omsider beslöt han sig för att taga henne hem med sig. Så snart han finge sigte på en poliskonstapel, ville han anmäla förhållandet och lemna denne sin adress.

Emellertid hade en förfärlig uppståndelse rådt i Marias hem.

Då jungfru Lotta, efter den skyndsamt expedierade coifferingen, följde hårfrisören ut i salen för att stänga efter honom, fann hon salsdörren stående på vid gavel och Maria borta, och då hårfrisören skulle taga sin vid dörren upphängda ytterrock, var äfven den borta.

— O, du min skapare! Frun, här har varit tjufvar! De ha stulit både Maria och rocken, skrek Lotta, blek af ångest, instörtande i sängkammaren, der fru Berg stod, väntande att tjenarinnan skulle återkomma för att hjälpa henne häkta igen den nyss påtagna klädningen.

Fru Berg störtade i sin ordning ut i salen, öppnade förmaksdörren och ropade på Maria, under det Lotta skrek högt i trapporna, utan att något svar följde. Kokerskan, hvilken ute i köket hört deras rop, skyndade till matmodern. Härfrisören, uppbragt öfver förlusten af sin rock, erbjöd sig att genast anmäla saken i poliskammaren och lofvade att, så fort han derefter hunnit coiffera två i Götgatsbacken väntande damer, återkomma med besked.

— Får jag inte rätt på rocken, får allt herrskapet ersätta mig den, mumlade han för sig sjelf, under det han gick utför trappan.

Pigorna hade i ängslig välmening sprungit hvar och en åt sitt håll: kokerskan till alla i huset boende och derefter på alla näringsställen och i alla bagarbodrar, längs Ny- och Vesterlånggatorna; Lotta utför hela Nygatan, Kornhamnstorg och bortåt Skeppsbron.

Då borgmästaren på slaget sex hemkom, möttes han i salsdörren af sin hustru, hvilken, i förtviflan vridande händerna, tillropade honom:

— Maria är bortröfvad! O, hvarför lyssnade jag ej till mammas varningar!

Sedan mannen omsider med mycken möda lyckats något lugna sin upprörda hustru, lofvande att, kosta hvad det kosta ville, utsända hela Stockholms poliskår på jagt efter den bortkomna, och Axel von Stern, hvilken nästan samtidigt med morbrodern inträffat från en finare ungarlsmiddag, å sin sida lofvat att alarmera

hela Stockholms garnison för Marias återskaffande, berättade fru Berg, allt under tårar och snyftningar, att Mia, färdigklädd, varit ute i salen, då hårfrisören ankom, och att, när denne slutat sitt arbete och skulle aflägsna sig, salsdörren stått vidöppen och att så väl Mia som frisörens ytterrock då saknats.

— Min ridikyl har hon troligen med sig, snyftade fru Berg, — ty den fins ej der inne, och jag vill påminna mig, att hon bad att få bära den. Teaterbiljetterna lågo i den.

— Då skall du få se, Helena, att Mia, otålig och ifrig, begifvit sig förut på egen hand till operan! utropade borgmästarn, mera för att lugna sin hustru, än därför att han höll en sådan förmodan sannolik.

— Ja, ja, skynda till teatern! instämde fru Berg, ifrigt gripande efter detta hoppets halmstrå. — Och du, Axel, spring du med! Jag dör af ångest.

Borgmästaren var redan utför trapporna, ett godt stycke före Axel, hvilken senare skyndade direkt upp till högvakten.

Af den utanför kungliga myntet posterade skyltvaktén fick borgmästaren på tillfrågan upplysning om, att en liten flicka i röd pels med hvitt bräm och en stor ridikyl på armen gått der förbi, framåt Norrbro, för ungefär en halftimme sedan.

— Ensam?

— Ja, helt ensam, svarade karlen.

Det kunde icke vara någon annan än Maria. Fadern var henne således på spåren. Han ansåg nu sin förmodan sannolik och styrde stegen direkt mot operahuset, utan annan fruktan, än att den lilla möjligen blifvit öfverkörd af något förbiilande åkdon.

Han skyndade till bron och hade redan, seende sig

omkring åt ömse sidor, hunnit ner till Gustaf Adolfs torg.

Den främmande herrn, som tagit vård om Maria, stod just i detta ögonblick i begrepp att med sin lilla skyddsling begifva sig till sitt hem, då han hörde henne plötsligt ropa:

— Pappa, pappa! Der kommer pappa!

Fadern hör sitt barns stämma, och nästa sekund sluter han glädjestrålände den lilla i sin famn.

Jungfru Lotta, hvilken, efter långt sökande, än hit, än dit, kommit på den luminösa idén, att Mia kanske på egen hand gått åt det håll, de vanligen brukade begifva sig under morgonpromenaderna, ses nu, äfven hon, flämtande och andfädd, skynda fram till den plats, der Mias beskyddare och hennes fader stodo.

Ömsesidig presentation herrarne emellan och tack-sägelsor från borgmästarens sida följdes af den främmandes tillbud att ledsaga lilla Maria och Lotta in till mamsell Rose's schweizeri, der de båda kunde uppehålla sig, medan borgmästaren skyndade hem till sin fru med den glada underrättelsen, att den förlorade var återfunnen.

— Vi träffas kanske på operan i afton, sade den främmande, sedan han infört Maria till den alltid vänliga mamsell Rose.

Då han aflägsnade sig, räckte han barnet en konfektpåse.

* * *

Förgråten och nervös ville borgmästarinnan, trots den glada underrättelse, mannen bringade henne, i början alls icke höra talas om något spektakelbesök denna afton. Men han bad och förestälde henne, att Greiberts

väntade dem, att dessa vänskapsfullt afstått de efterfrågade biljetterna åt dem framför någon annan och nu skulle finna sig mankerade, om dessa ej begagnades, att Mia väntade dem på schweizeriet, samt slutade med att säga, att de nu med ännu större glädje borde fira den lillas födelsedag, sedan de varit så nära att förlora henne.

Och så begaf man sig ändtligen af till spektaklet.

Vagnen stod ännu väntande utanför porten. Den halfsofvande kusken väcktes; de med hängande hufvuden sedan en timme tålmodigt på en fläck stående hästarne fingo sig ett par rapp af pisksnärten, och så bar det af i rask fart.

Maria afhemtades lyckosamt hos mamsell Rose, och just som ridån nerhissades efter första aktens slut, inträdde vår lilla hjeltinna och hennes föräldrar i logen på första raden, der deras vännar undrande väntat dem.

Förklaringar öfver den utståndna förskräckelsen gäfvos.

— Gud ske lof, att det gick som det gick! sade fru Greibert. — Nu skola vi väl hoppas, att ingenting vidare ledsamt inträffar, och att Mia aldrig mera vållar sin mamma en sådan oro, tillade hon, vänligt klappande den lilla på kinden, sedan denna i logen placerats stående framför de båda fruarna.

Orkesterns medlemmar, hvilka vid första aktens slut samtliga hade aflägsnat sig, började åter, man efter man, inkomma och intaga sina platser. Till sist infann sig äfven kapellmästaren. Han besteg sin upphöjda plats och fattade taktpinnen, då dörrarna till den kungliga logen uppslogos och majestätet, åtföljdt af sin uppvaktning, visade sig i operasalongen.

Allas ögon riktades på den inträdande konungen.

Den tätt sammanpackade, stående parterren, hvilken nyss för en stor del af salongen företett en blandad massa af yfvigt eller glesnadt hår i alla skiftningar, från svart till rödt och brunt till grått, hade tvärt gjort "helt om sväng", och gamla, ungdomliga, manligt vackra, intelligenta eller fadda, fula ansigten vände i ett nu blickarne mot den kungliga solen.

Allmän tystnad rådde i hela salongen.

Då förnams plötsligt från en fondloge å första raden en barnligt späd stämman utropa:

— Lefve Karl Johan, vår kung! Hurra! Hurra!

Stämman var ingen annans än vår lilla Marias, hvilken sålunda hyllade Sveriges och Norges konung, till sina föräldrars och fru Greiberts outhärliga häpnad och förskräckelse, ty i samma stund rigtades allas ögon mot deras loge.

Om det nu var den lillas entusiasm eller monarkens alltid tillvinnande väsen, som elektriserade publiken, må lemnas oafgjordt; nog af, i samma sekund, som barnets sista "hurra!" förklingat, hördes från flera håll ropet: "Folksången!"

Den uppspelades också genast af orkestern till de bekanta orden:

Karl Johan, vår kung!
 Han kom som från höjden,
 O, sjungom i fröjden
 Båd' gammal och ung.
 Han frejdade tronen,
 Upplyste nationen.
 Det gjorde vår kung!

Att Maria instämde ljudligt sjungande, säger sig sjelft.

En gång i farten, lät hon icke heller hejda sig,

hvarken af den moderliga handens tryckning mot hennes skuldra eller af moderns ångestfullt framhviskade: Tyst, Mia, tyst!

Karl Johans sydländskt svarta ögon, som blixtrande öfverfarit salongen, fästes med talande välbehag på den lilla flickan, hvilken med allvarlig, på honom stadigt fäst blick fortfor att sjunga.

— Låt henne hållas, tillhviskade fru Greibert sin oroliga väninna. — Kungen är synbarligen road af barnets okonstlade hyllning.

När hymnens slutstrofer förklingat, uppdrogs ridån och operans andra akt började.

— Du lilla trollunge, sade fru Greibert, sedan fruarna, jemte den öfriga publiken, åter intagit sina sittplatser och stående parterren gjort sitt andra helt om sväng, — få nu se, om du kan tiga under representationen.

Maria blef dock nu så upptagen af allt, hvad hon såg och hörde från scenen, att tillsägelsen var öfverflödig. Hon begrep ej heller, att hon åstadkommit någon uppståndelse.

Efter aktens slut aflägsnade sig konungen med sin svit för att i de så kallade kungliga rummen intaga förfriskningar.

Kort derefter infann sig i Greiberts loge en kammarherre med uppdrag från hans majestät att fråga, hvem den "lojalt sinnade, lilla damen" tillhörde.

Herrarne hade redan hunnit lemna logen och begifva sig ner på operakällaren, och fru Greibert och hennes väninna, den senare temligen förlägen, lemnade den önskade underrättelsen, hvarpå kammarherren aflägsnade sig.

— Mamma, mamma, se dit! utropade Maria, med

blicken riktad mot stora hoflogen. — Der kommer herrn, som gaf mig konfektpåsen!

Hon pekade härvid på en medelålders man, hvilken inträdde i salongen, der han tog plats på en af de med blått kläde försedda bänkar, som nedanför konungens loge voro reserverade för hofvets funktionärer.

Den inträdande såg i samma ögonblick upp till den åt honom gladt nickande flickan, i hvilken han igenkände sin lilla skyddsling från föregående timmen. Han besvarade nickningen med att gå fram till logen.

Fru Greibert kände den nykomne. Det var konungens förste lifmedikus, och hon presenterade honom för sin väninna, hvilken sålunda fick tillfälle att tacka sitt barns beskyddare för hans utomordentliga godhet.

Han gaf fruarna derefter en humoristisk skildring af sjömannen, som ville taga ridikylen, Marias käckhet vid försvaret af den samma och pepparkaksmadomens tvetydiga bistånd.

— Henne är det likväl fru Berg i främsta rummet har att tacka för, att allt slutade väl, sade läkaren. — Hon väntar naturligtvis också en liten belöning, tillade han godmodigt.

— Hvilken ej heller skall uteblifva, svarade fru Berg.

Orolig och föga belåten med sin afton, såg fru Berg med en viss lättnad i sinnet ridån gå ner efter sista aktens slut. Aldrig hade hon så föga njutit af en opera. Ändtligen fick man lemna teatern.

När herrskapet Bergs utan vidare äfventyr åter befunno sig i hemmet vid Nygatan, ansåg fru Helena det vara sin moderliga pligt att ännu samma qväll upplexa den halfsofvande Maria och riktigt banna henne för all den oreda, hon tillstått. Hon sade strängt:

— Men hur i all världen, barn, kunde du komma på den befängda tanken att hurra för kungen?

— Jo, kusin Axel brukar lyfta upp mig, så att jag riktigt kan se kungens porträtt, som hänger i salen, svarade gråtande Maria, skrämnd af moderns allvarsamma uppsyn, — och så säger han: när du får se kungen, skall du alltid ropa: Lefve Karl Johan, vår kung, hurra! Ty annars kunde kungen blifva ond på dig.

Borgmästaren skrattade åt barnets svar, men hans fru föresatte sig att följande dag grundligt lexä upp kusin Axel för dylika undervisningar.

Hon fick dock annat att tänka på denna dag, ty en ordonnans från hans majestät infann sig med uppdrag att kalla borgmästar Berg till audiens på slottet.

Denna första audiens efterföljdes af många andra.

Borgmästar Berg hade under sin upsalatid särdeles vinnlagt sig om de moderna språkens studium. Synnerligen hade han vårdat sig om franskan. Med godt hufvud och klar uppfattnings- och framställningsgåfva, blef han snart en gunstling hos den liflige monarken, hvilken påtagligen hade blifvit smickrad af hans lilla dotters hyllning.

Inom kort hade borgmästaren tagit afsked från sin verksamhet i höga nordn och erhållit en fördelaktig syssla inom ett af hufvudstadens embetsverk, på det att konungen måtte, såsom han sjelf skrattande yttrade, "få behålla den lilla rojalisten i sin närhet". När Mia ett par år senare hunnit lära sig litet franska, fick hon en gång niga för Karl Johan, hvilken, klappande henne på kinden, sade:

— Quel âge as-tu, petite?

-- Six ans, sire! svarade ungen oförskräckt.

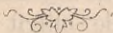

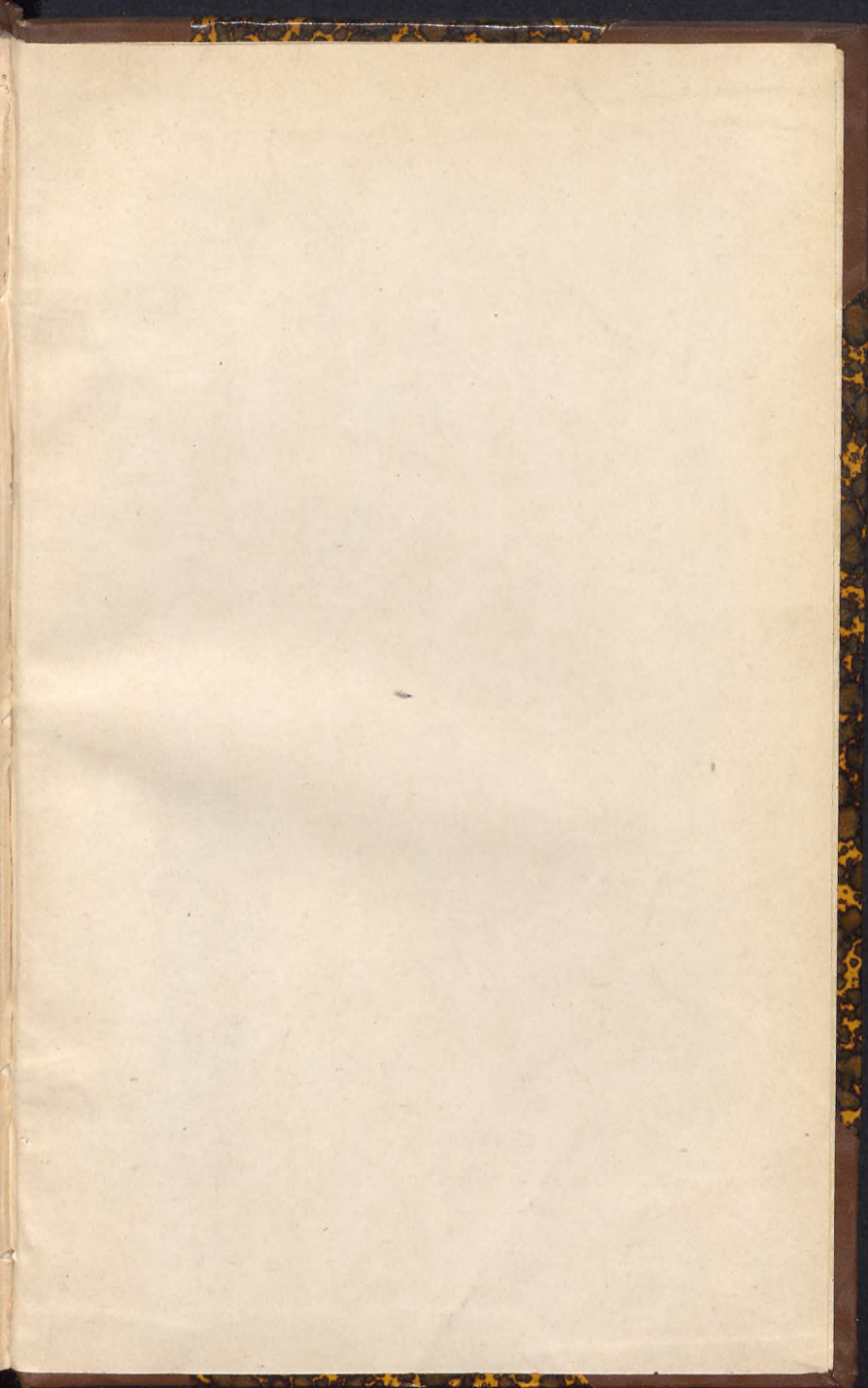
— Mais vous êtes très-gentille, mademoiselle! sade nu konungen småleende.

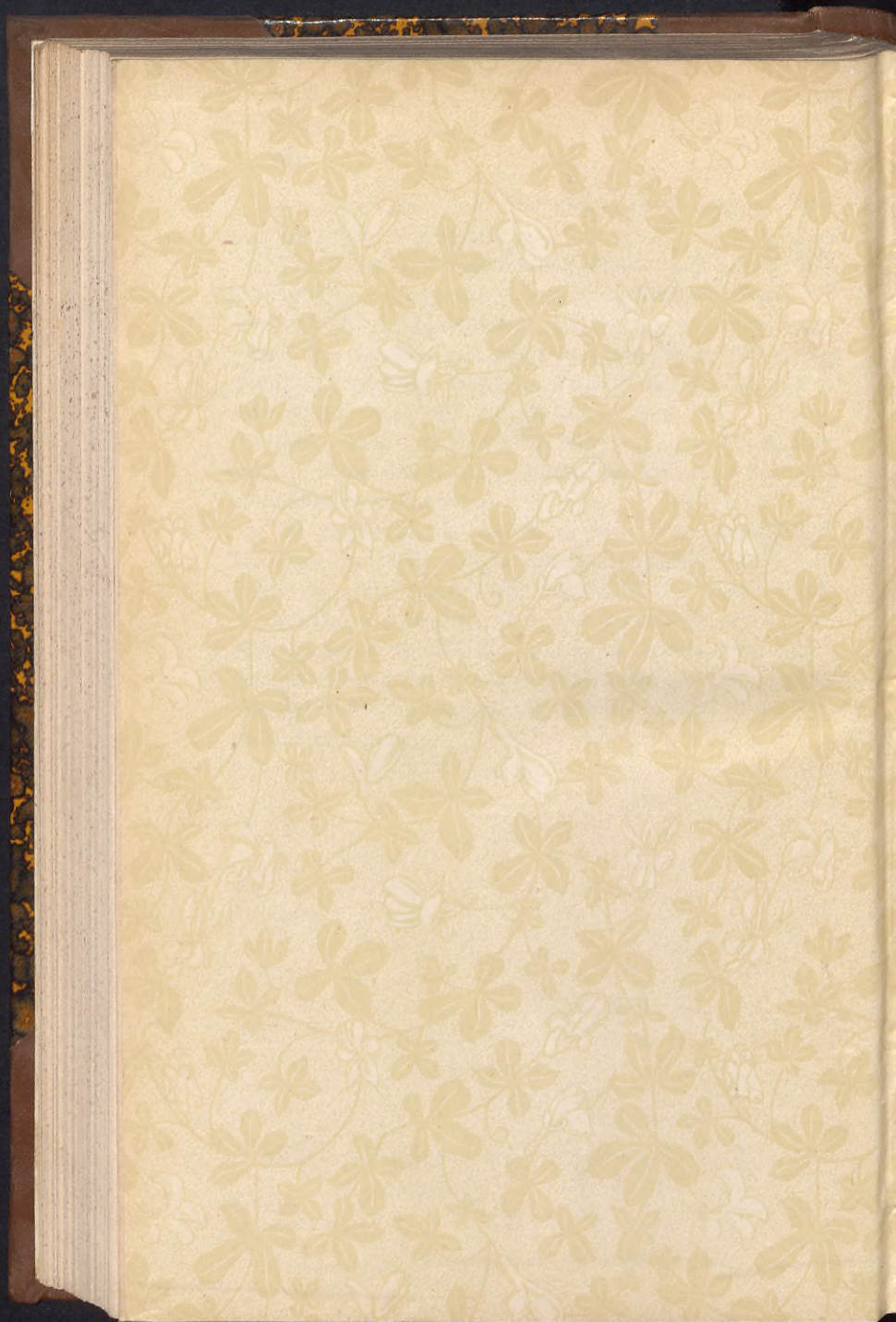
Fru Berg skildrade omständligt i bref till fru Ola Marias tilltag på operan. De gamla morföräldrane roades mycket af berättelsen, och fru Ola trummade genast i hop stadens alla fruar och mamseller till ett hejdundrande ståtligt kafferep för att få berätta "huru som Maria hurrat för kungen".

Efter kaffet dracks lilla Mias skål i veritabel malaga, hemtad direkt från platsen genom en af handelsman Malms sjökaptener.

Så uppfyldes de dystra aningår, som bemäktigat sig Mias mormor vid borgmästarfamiljens afresa från Piteå till det Sodom och Gomorrha, fru Malm ansåg Stockholm representera. I stället för att gå olycka och undergång till mötes, fick Maria, så liten hon var, spela en roll inom hufvudstadens societetslif, på samma gång hon förskaffade sin fader en oväntad framgång på embetsmannabanan.

6000195292

Göteborgs universitetsbibliotek

